

ПЛАН УПРАВЉАЊА НАЦИОНАЛНИМ ПАРКОМ БЕРДАП

ЗА ПЕРИОД 2020-2029.ГОДИНА

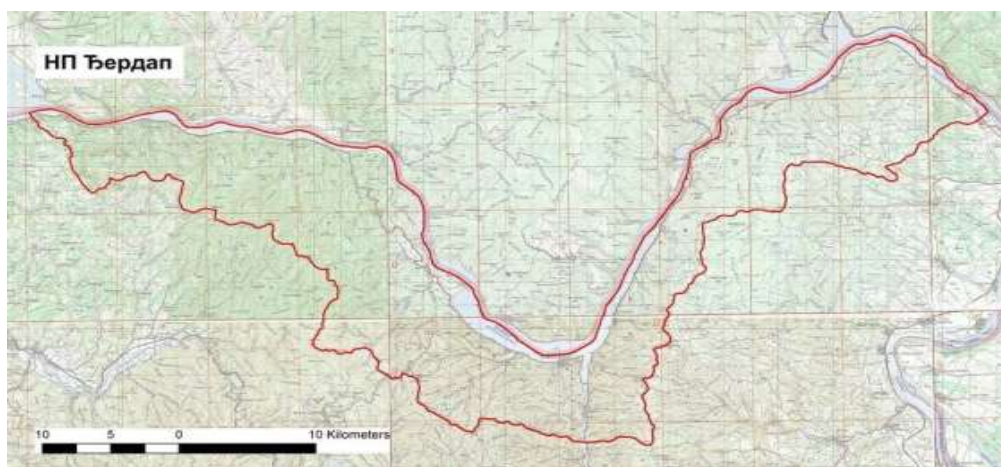
ОСНОВНИ ПОДАЦИ	
Назив заштићеног подручја	Национални парк Ђердап
Датум проглашења заштићеног подручја	1974.год.
Површина	63 786,48 ha
Акт о проглашењу и проширењу	Закон о Националном парку Ђердап („Сл.гласник СРС“, бр.31/74) и Закон о националним парковима („Сл.гласник РС“, бр.84/15 и 95/18)
Категорија заштићеног подручја	I категорија – заштићено подручје од националног значаја, под заштитом је државе; II категорија по IUCN категоризацији
Информације о управљачу	
Управљач	Јавно предузеће „Национални парк Ђердап“ Доњи Милановац
Адреса	Краља Петра I 14а, Доњи Милановац
Телефон/факс	+381 30 215 0076, +381 30 590 877
Web адреса	www.npdjerdap.rs
E – mail	office@npdjerdap.rs

0. УВОД

На основу члана 52. Законом о заштити природе (“Сл. гласник РС”, бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010 - испр. и 14/2016 и 95/2018) и члана 12. Законом о националним парковима (“Сл. гласник РС”, бр. 84/2015), као и Услови заштите природе издате од стране Завода за заштиту природе Србије (број 019-2027/2 од 14.11.2016.године) и Водних услова издатих од стране Дирекције за воду, израђен је План управљања Националним парком Ђердап за период 2020-2029.година (у даљем тексту План управљања).

План управљања заштићеног подручја је документ којим је управљач заштићеног подручја задужен за управљање заштићеним подручјем, којим планира мере и активности заштите, очувања, унапређења и коришћења заштићеног подручја. Планом управљања одређује се начин спровођења заштите, коришћења и управљања заштићеним подручјем, смернице и приоритети за заштиту и очување природних вредности заштићеног подручја, као и развојне смернице, уз уважавање потреба локалног становништва. План управљања заштићеним подручјем се доноси за период од десет година. Да би се пратио степен реализације плана управљања, пре истека периода на који се план доноси, анализира се његово спровођење и остварени резултати, а ако је то потребно може се вршити његова ревизија.

НП Ђердап проглашен је 1974.године, Законом о Националном парку Ђердап („Службени гласник СРС“, број 31 од 27.07.1974.год.) док су његове границе дефинисане Законом о Националним парковима, при чему је утврђена површина НП Ђердап од 63.786,48 ha.

Карта 1. Положај и границе Националног парка Ђердап

1. ОПШТИ ПОДАЦИ О НАЦИОНАЛНОМ ПАРКУ ЂЕРДАП

1.1. ЗАКОНОДАВНИ И АДМИНИСТРАТИВНИ ОСНОВ

Према националном законодавству, Национални парк Ђердап је природно добро од националног значаја, прве категорије, под посебном је заштитом државе, у складу са Законом о заштити природе (“Сл. гласник РС”, бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010 – исправка, 14/2016 и 95/2018) где је дата дефиниција ... „*Национални парк је подручје са већим бројем разноврсних природних екосистема од националног значаја, истакнутих предеоних одлика и културног наслеђа у коме човек живи усклађено са природом, намењено очувању постојећих природних вредности и ресурса, укупне предеоне, геолошке и биолошке разноврсности, као и задовољењу научних, образовних, духовних, естетских, културних, туристичких, здравствено-рекреативних потреба и осталих активности у складу са начелима заштите природе и одрживог развоја.*“.

Правни основ за доношење Плана управљања утврђен је чланом 52.Законом о заштити природе (“Сл. гласник РС”, бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010 - испр. и 14/2016 и 95/2018) и чланом 12.Законом о националним парковима (“Сл. гласник РС”, бр. 84/2015) који одређује да Управљач националним парком доноси План управљања за период од десет година и на њега сагласност даје Влада Републике Србије.

Планом управљања одређује се начин спровођења заштите, коришћења и управљања заштићеним подручјем, смернице и приоритети за заштиту и очување природних вредности заштићеног подручја, као и развојне смернице, уз уважавање потреба локалног становништва.

У складу са законском обавезом спроведен је јавни увид и усвајање Плана управљања Националним парком Ђердап за период од 2020.до 2029.године од стране Надзорног одбора ЈП „Национални парк Ђердап“.

План је урађен у складу са:

- Законом о заштити природе (“Сл. гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 91/10 – исправка, 14/16 и 95/18);
- Законом о Националним парковима („Сл. гласник РС“, бр. 84/15);
- Законом о шумама („Сл. гласник РС“, бр. 30/10 , 93/12 , 89/15);
- Законом о дивљачи и ловству („Сл. гласник РС“, бр. 18/10);
- Законом о заштити и одрживом коришћењу рибљег фонда („Сл. гласник РС“, бр. 128/14);

- Законом о водама („Сл.гласник РС“, бр.30/10, 93/12 и 89/15);
- Законом о заштити животне средине („Сл.гласник РС“, бр.135/04, 36/09, 72/09, 43/11, 14/16 и 76/18);
- Законом о заштити од пожара („Сл.гласник РС“, бр. 111/09, 20/15 и 87/18);
- Уредбом о еколошкој мрежи („Сл.гласник РС“, бр. 102/07);
- Просторним планом Републике Србије 2010 -2020 („Сл.гласник РС“, бр. 88/10);
- Стратегијом биолошке разноврсности Републике Србије;
- Стратегијом развоја шумарства („Сл.гласник РС“, бр. 59/06);
- Стратегијом управљања водама на територији Републике Србије до 2034.године („Сл. гласник РС“, бр.3/17);
- Националном стратегијом одрживог коришћења природних ресурса и добара („Сл.гласник РС“, бр.33/12);
- Националном стратегијом одрживог развоја („Сл.гласник РС“, бр.57/08);
- Водопривредном основом Србије („Сл.гласник РС“, бр.11/02);
- Националним програмом заштите животне средине („Сл.гласник РС“, бр.12/10);
- Стратегијом развоја туризма Републике Србије за период 2016-2025.год.;
- Условима Завода за заштиту природе за израду Плана управљања број 019-2027/2 од 14.11.2016.године
- Водним условима за израду Плана управљања (Републичка дирекција за воде); акт је уведен у Упитник водних услова за водно подручје Дунав, под редним бројем 56 од 28.11.2018.године.

1.2. НАЦИОНАЛНИ ПАРК ЂЕРДАП У МЕЂУНАРОДНОМ КОНТЕКСТУ

Категорија природног добра према класификацији Светске уније за заштиту природе

II КАТЕГОРИЈА

„Категорија II представља велика природна или готово природна подручја издвојена са сврхом заштите читавих екосистема, процеса који се у њима одвијају и врста које они подупиру, на начин да она истовремено пружају основу за еколошко и килтурално прихватљиве духовне, научне, едукацијске, рекреативне

и посетитељске активности.“ Водич за примену IUCN категорија управљања за заштићена подручја, WCPA, IUCN, 2008, Gland, Switzerland.

- Међународно значајно подручје за птице - ИВА подручје (Important Bird Area): установљено по програму Birdlife International под именом „Ђердап“, које обухвата простор националног парка (са 170 забележених и око 200 претпостављених врста - врсте међународног ранга, значајне за номинацију подручја су: мали вранац, орао кликташ и патуљаста орао) и Мале Врбице, које обухвата ритове, лесне одсеке и рибањак између Кладова, Костола и Мале Врбице (са 120 забележених и око 170 претпостављених врста – врсте међународног ранга значајне за номинацију подручја су белобрка чигра и пчеларица);

- Међународно значајно биљно подручје – IPA подручје (Important Plant Area), установљено по програму Plantlife International - PlantEuropa под именом: „Ђердап и Кладово-Радујевац“;

- Одабрано подручје за дневне лептире – PBA подручје (Prime Butterfly Area) по програму Butterfly Conservation Europe, установљено под именом „Ђердап“ са укупно 104 врсте и 8 циљних врста и „Мали крш“ са 86 и 7 врста, а у непосредној близини и подручје „Дели Јован“ са 67 и 4 и „Стол – Велики крш“ са 101 и 13 врста;

- EMERALD (Emerald Network of Areas of Special Conservation Interest – AsCI) подручје установљено под именом „Национални парк Ђердап“ као део мреже подручја значајних са становишта примене Конвенције о очувању европске дивље флоре и фауне и природних станишта (Бернска конвенција) у Србији. ИВА и EMERALD подручја представљају окосницу европске еколошке мреже НАТУРА 2000 кроз коју се врши примена кључних аката ЕУ у области заштите природе - Директива о стаништима (Council Directive 92/43/EEC of 21 May 1992 on the conservation of natural habitats and of wild fauna and flora) – на основу које се идентификују и штите тзв. Special Areas of Conservation (SACs) и Директива о птицама (Council Directive 79/409/EEC of 2 April 1979 on the conservation of wild birds) – на основу које се идентификују и штите тзв. Special Protection Areas (SPAs);

- Карпатско подручје – НП „Ђердап“ за сада представља једино подручје примене Оквирне конвенције о заштити и одрживом развоју Карпата у Србији;

- Резерват биосфере – НП „Ђердап“ је једно од осам подручја у Србији која су планирана за установљење резервата биосфере по програму UNESCO „Човек и биосфера“ (MaB);

- Подручје светске баштине – НП „Ђердап“ као подручје на прелиминарној листи добара које је Република Србија предложила за упис у UNESCO листу добара светске баштине на основу Конвенције о заштити светске културне и природне баштине (World Heritage Convention).

- Подручје Европског зеленог појаса – НП „Ђердап“ је једно од подручја у Србији које се укључује у програм Европског зеленог појаса (European Green Belt).

- Геопарк Ђердап у оснивању - НП “Ђердап” заједно са ширим подручјем у околини ће представљати будуће Геопарк подручје. Укупна површина предвиђена за проглашење Геопарка Ђердап је 1.330 km.

1.3. УПРАВЉАЊЕ И ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА

У циљу управљања Националним парком Ђердап основано је Јавно предузеће „Национални парк Ђердап“ са седиштем у Доњем Милановцу. Претежна делатност предузећа је делатност ботаничких и зоолошких вртова и заштита природних вредности (шифра 9104).

У складу са чланом 68. Закона о заштити природе и чланом 16. Закона о националним парковима, управљач је дужан да:

- Чува заштићено подручје и спроводи режиме заштите у Националном парку;

- Осигура несметано одвијање природних процеса и одрживог коришћења заштићеног подручја;
- Газдује шумама у државној својини и управља шумама у Националном парку;
- Обавља послове заштите, гајења, унапређивања и коришћења ловне и риболовне фауне;
- Управља грађевинским земљиштем у државној својини, које му је пренето на коришћење;
- Даје у закуп земљиште и објекте којима управља, уз сагласност Владе;
- Организује и учествује у научним истраживањима у области заштите и развоја;
- Даје сагласност за обављање научних истраживања, вођење истражних радова, снимање филмова, постављање привремених објеката и друга одобрења утврђена законом по претходно прибављеном мишљењу Министарства и Завода за заштиту природе;
- Обавља послове презентације и популаризације Националног парка;
- Сарађује са локалном заједницом, удружењима грађана и становништвом у свим активностима на подручју Националног парка;
- Спроводи едукацију и даје саветодавна мишљења;
- Доноси План управљања и акт о унутрашњем реду и чуварској служби
- Друге активности у складу са наведеним члановима Закона.

ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА

Организација послова унутар Јавног предузећа Национални парк Ђердап, утврђена је Правилником о унутрашњој организацији систематизацији послова Јавног предузећа Национални парк Ђердап, број 4546 од 30.10.2018.године.

За обављање послова у вршењу делатности Предузећа образују се основне организационе јединице и организационе јединице у саставу основних.

Сектори се образују као основне организационе јединице за обављање послова из једне области делатности или за повезивање више сродних области делатности.

Службе или Радне јединице се образују као организационе јединице у саставу Сектора за обављање послова из једне области делатности или више сродних области делатности.

Функција интерне ревизије у Предузећу биће обезбеђена ангажовањем спољних интерних ревизора од стране другог корисника јавних средстава, на основу споразума, уз претходну сагласност Сектора за интерну контролу и интерну ревизију Министарства финансија.

У Предузећу су образована четири сектора:

1. Сектор за заједничке послове, у чијем су саставу:

- Служба за економско-финансијске послове,
- Служба за комерцијалу, план и анализу;

2. Сектор за заштиту и одрживи развој, у чијем су саставу:

- Служба заштите, унапређења, промовисања и одрживог развоја,
- Служба заштите и унапређења лова и риболова,
- Служба чувара Националног парка;

3. Сектор за правне, опште и послове туризма, у чијем су саставу:

- Служба за правне и опште послове,
- Служба за информисање, презентацију, туризам и геопарк;

4. Сектор за планирање газдовања шумама, у чијем су саставу:

- Радна јединица Доњи Милановац,
- Радна јединица Текија,
- Радна јединица Добра.

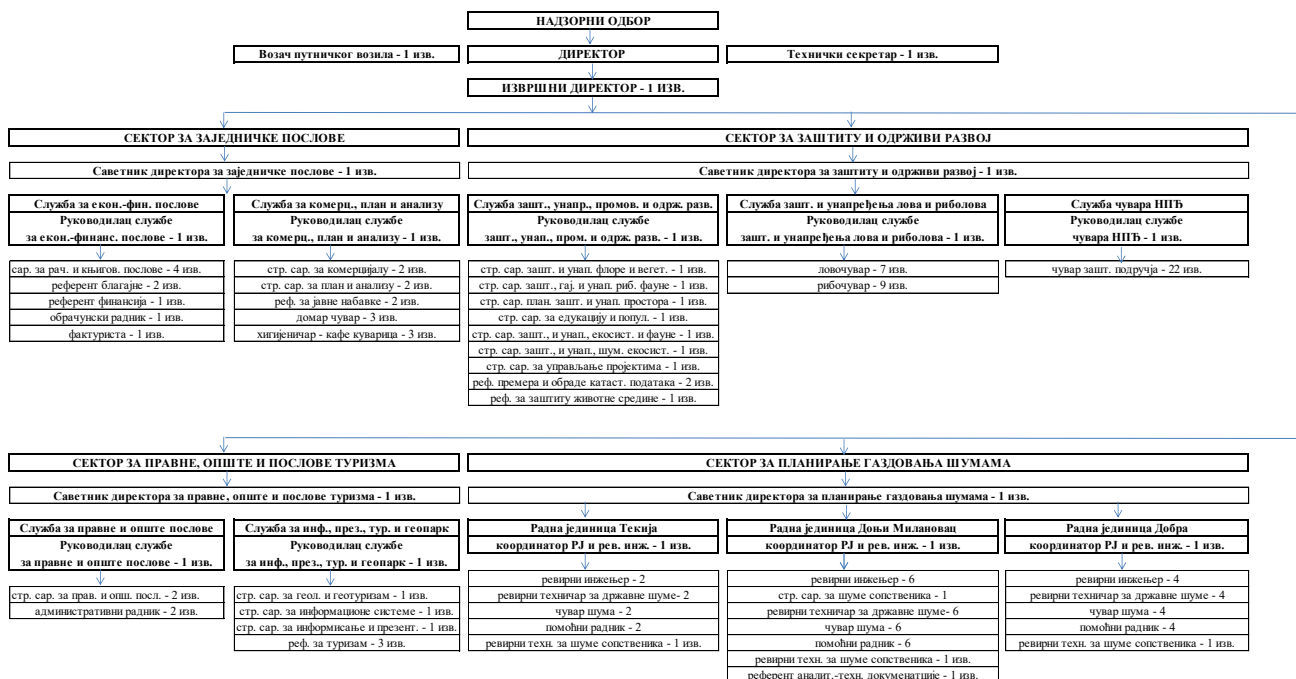
Радам организационих јединица руководе:

- Сектором, Саветник директора,
- Службом, Руководилац службе,
- Радном јединицом, Координатор радне јединице.

Саветници директора за свој рад и за рад Сектора којим руководе одговарају Извршном директору и Директору Предузећа.

Руководиоци Служби и Координатори радних јединица за свој рад, односно рад Служби и Радних јединица којима руководе, одговарају Саветнику директора који руководи Сектором у чијем су саставу, Извршном директору и Директору Предузећа.

ШЕМАТСКИ ПРИКАЗ СИСТЕМАТИЗАЦИЈЕ РАДНИХ МЕСТА ЈП "НАЦИОНАЛНИ ПАРК ЂЕРДАП" ДОЊИ МИЛАНОВАЦ

1.4. ОПШТЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ПОДРУЧЈА

1.4.1. Географски положај и границе

Национални парк Ђердап налази се у југозападном делу Европе, у североисточном делу Републике Србије, на самој граници са Румунијом. Парк обухвата део подручја Ђердапске клисуре (Гвоздена врата) у средњем току Дунава, које је подељено средином тока Дунава. Обухвата делове масива Северног Кучаја, Мироча и Штрбца ширине 2 – 10 km, који гравитирају Дунаву, као и саму реку (односно њен српски део).

Географски посматрано, заштићено подручје налази се унутар граница које су дефинисане следећим правцима:

Табела 1. Координате граничних тачака

	По Гаус – Кригеру		По Гриничу	
	Y	X	E	N
Запад 1	7553337,37	4946737,84	21 ⁰ 40 ¹ 21,60 ^{II}	44 ⁰ 39 ¹ 47,43 ^{II}
Југ 2	7598267,06	4917972,14	22 ⁰ 14 ¹ 01,53 ^{II}	44 ⁰ 23 ¹ 58,46 ^{II}
Исток 3	7623462,51	4946701,58	22 ⁰ 33 ¹ 24,70 ^{II}	44 ⁰ 39 ¹ 15,18 ^{II}
Север 4	7616073,65	4953405,14	22 ⁰ 27 ¹ 54,86 ^{II}	44 ⁰ 42 ¹ 56,76 ^{II}

Са централном тачком по Гаус – Кригеру:

y – 7589151,00

x – 4936352,62

По Гриничу

E 22⁰ 07¹ 20,99^{``</sup> N 44<sup>0</sup> 33<sup>1</sup> 58,19<sup>``}

1.4.2. Поседовне и правне прилике

Према утврђеним границама, Национални парк Ђердап се налази на територији општина Голубац, Мајданпек и Кладово, у оквиру 16 катастарских општина: Голубац, Брњица, Добра, Бољетин, Доњи Милановац, Мајданпек, Мосна, Тополница, Голубиње, Мироч, Текија, Петрово Село, Сип, Давидовац, Кладушница, Подвршка.

Укупна површина Националног парка износи 63.786,48 ha. У следећим табелама приказана је укупна површина по општинама као и површина по катастарским општинама.

Табела 2. Укупна површина по општинама

ОПШТИНА	УКУПНА ПОВРШИНА			
	приватно	државно	укупно	Учешће
	ha ar m ²	ha ar m ²	ha ar m ²	%
Мајданпек	85855135	210947054	296802189	46,53
Кладово	58397096	101741788	160138884	25,11
Голубац	39063864	141859887	180923751	28,36
Укупно НП	183316095	454548729	637864824	100,00

Табела 3. Укупна површина по катастарским општинама

Подручје НП	површина		
	приватно	државно	укупно
	ha ar m ²	ha ar m ²	ha ar m ²
Општина Мајданпек			
К.О. Бољетин	12748434	62658017	75406451
К.О. Доњи Милановац	10081655	32468671	42550326
К.О. Мосна	15962623	21811765	37774388
К.О. Тополница	12014759	5171620	17186379
К.О. Мироч	0	1048638	1048638
К.О. Голубиње	34810969	40559614	75370583
К.О. Мајданпек	236695	47228729	47465424
Општина Кладово			
К.О. Текија	16553397	53136186	69689583
К.О. Петрово Село	32016980	30930071	62947051
К.О. Кладушница	217111	64859	281970
К.О. Манастирица	1888071	988506	2876577
К.О. Давидовац	1657742	1699630	3357372
К.О. Подвршка	231999	167308	399307
К.О. Сип	5831796	14755228	20587024
Општина Голубац			
К.О. Голубац	2929190	16411385	19340575
К.О. Брњица	11964569	13280537	25245106
К.О. Добра	24170105	112167965	136338070
УКУПНО НП	183316095	454548729	637864824

2. ПРИКАЗ ГЛАВНИХ ПРИРОДНИХ И СТВОРЕНИХ ВРЕДНОСТИ И РЕСУРСА НАЦИОНАЛНОГ ПАРКА ЂЕРДАП

2.1. ПРИРОДНЕ ВРЕДНОСТИ

2.1.1 Положај

Национални парк Ђердап обухвата површину од 63.786,48 ha. Граница НП Ђердап одређена је Законом о националним парковима и то поглављем „Опис подручја националних паркова („Службени гласник РС“, 84/15), и обухвата делове три општине: Голубац, Мајданпек и Кладово. НП Ђердап се налази у југоистичном делу Европе, у североисточном делу Србије, на самој граници са Румунијом. Дуж десне обале Дунава од Голубачког града до Диане Караташ у дужини од око 100 km, НП Ђердап обухвата брдско-планински појас ширине од 2 до 8 km.

Овај предео стављен је под заштиту јер представља јединствени природни, културно-историјски и археолошки феномен у Европи и свету и један је од најлепших предела у нашој земљи. Јединственост природног, културног, историјског и археолошког наслеђа је кључни фактор због којег је овај простор стављен под заштиту. На овом простору се може наћи преко 50 типова шумских заједница, од којих су 35 реликтне, са шест развојних вегетацијских серија, што је јединствен случај у Европи. Повезаност природних услова и богат биљни и животињски свет, археолошке и историјске вредности и знаменитости, су разлог због чега је НП Ђердап изузетно значајан.

НП Ђердап основан је ради очувања:

- » објеката карстног рељефа и хидрографије, Ђердапске клисуре, кањона Бољетинске реке, кањона Брњице и др;
- » станишних типова: полидоминантних реликтних заједница, осиромашених реликтних заједница, шибљака, савремених и других типова шума (букове шуме, храстово-грабове шуме, термофилне и супра-медитеранске храстове шуме, мешовите термофилне шуме и обалске формације врба); станишта и популације дивље флоре, посебно копривића, ораха, мечје леске, јоргована, маклена, црног јасена, грабића, сребрне липе, кавкаске липе, Панчићевог маклена, медунца, златне папрати, божиковине, тисе, брекиње, дивље крушке, дивље трешње и др.; станишта и популације дивље фауне, посебно птица (црна рода, белорепан, орао змијар, патуљаста орао, орао кликташ, сури орао, соко, буљина и мали вранац);
- » сисара (рис, европски јелен, дивља свиња, медвед, видра, шарени твор, дивокоза и срна)

- » риба (сом, кечига, смуђ, деверика, мрена, балкански вијун, лињак, караш, велики и мали вретенар и јегуља) и др;
- » културно-историјског наслеђа, нарочито Голубачког града, Лепенског вира, Трајанове табле, Дијане Караташ и заштите и очувања спомен обележја и др.

У оквиру Закона о националним парковима успостављене су три зоне заштите, и то:

- » зоне I степена заштите - У оквиру ове зоне установљено је 14 просторних јединица у Националном парку Ђердап, које обухватају простор највреднијих и најочуванијих делова националног парка (репрезенте вегетације Ђердапске клисуре, односно делови савремених и реликтних полидоминантних и осиромашених биљних заједница са буквом, храстовима, мечјом леском, орахом, макленом, јоргованом, зелеником, тисом и др. врстама), укупне површине од 5.106,27 ha.
- » зоне II степена заштите - У оквиру ове зоне установљено је 10 засебних целина у Националном парку Ђердап, у категорији осталих природних вредности националног парка, које обухватају простор око природних резервата, споменика природе, споменика културе које чине пејзажно амбијенталну целину са вредностима из првог режима заштите, па тако подразумева посредну заштиту првог степена, општу заштиту станишта ретких и угрожених биљних и животињских врста, укупне површине 13.715,39 ha.
- » зона III степена заштите обухвата преостали део Националног парка Ђердап (који није обухваћен зонама I и II степена заштите), површине око 44.964,82 ha. Обухвата пољопривредне површине, грађевинска подручја градова, насеља и села, туристичких центара и зона, саобраћајну, водну, енергетску и телекомуникациону инфраструктуру, објекте привременог рударства, појединачне објекте шумарства, пољопривреде, ловства, рибарства и др; зоне посебне намене ако се налазе изван I и II степена заштите.

Укупна површина под режимом заштите I степена износи око 8,01%, са режимом заштите II степена око 21,50%, док је највећи део заштићеног простора од 70,49% у режиму заштите III степена.

2.1.2. Геолошке и геоморфолошке карактеристике

Геоморфолошка оса целе Ђердапске области је Ђердапска клисура, формирана дуж Дунава његовим протицањем кроз јужне Карпате, између Панонске низије на западу и Дакијске низије на истоку. Са дужином од преко 100 километара, то је најдужа клисура у Европи. Јужна страна припада Србији, а северна страна Румунији. Клисура се протеже од стене зване „Бабакаи“, насупрот средњовековне Голубачке тврђаве и села Гура Ваји у Румунији. Заправо се састоји од четири клисуре и три котлине које се простиру следећим редом: Горња клисура (Голубачка клисура), Љупковска котлина, клисура Госпођин вир, Доњомилановачка котлина, клисура Казан, Оршавска котлина и Сипска клисура. У разноврсном геолошком саставу, стене које доминирају су шкриљци, кречњаци и пешчари.

На кречњачким теренима присутни су облици крашког и флувиокрашког рељефа (увале, вртаче, прерасти, пећине, бигрени водопади). Са бројним вртачама, увалама и пећинама знатне дужине и интересантне морфологије, мирочка површ представља један од најизразитијих крашких предела Србије. До сада укупна испитана дужина канала спелеолошких објеката износи 12 km, а међу њима су најдужи Немачки понор и Буронов понор, док највећу дубину има Ракин понор, који представља и најдубљи спелеолошки објекат Србије.

Ерозиони облици који доминирају у флувијалном рељефу су речне долине (са речним терасама или без њих), док су акумулациони облици присутни у мањој мери – у најнизводнијим деловима директних притока Дунава, због успоравања воде након изградње вештачког језера. Географ Јован Цвијић открио је низ речних тераса у рељефу Ђердапа, које сведоче о фазама формирања клисуре пробојнице. Већина тераса је видљива само у сегментима, али када се поставе у систем, њихове хипсометријске позиције показују редослед усецања. Највиша је тераса Калфе. Налази се на 430 метара надморске висине, или 370 м изнад нивоа Дунава (пре акумулације). Следећа се налази на 260 метара изнад Дунава, и назива се тераса Казана. Према Цвијићу, обе терасе су настале током понта (доњи плиоцен). У следећим фазама усецања формиране су терасе на 210 м, 150-160 м, и на 90-115м изнад нивоа Дунава у доба горњег плиоцена. Три најниже терасе налазе се на релативним висинама од 60-63 м, 27-30 м, и 10 м (Цвијић, 1921).

Геолошка подлога Ђердапа је врло разноврсна. Разноврсност се огледа у литолошком саставу стенских маса, генетске припадности и геолошке старости.

Уочава се читава геолошка прошлост – од протерозојских шкриљаца, преко палеозојских и мезозојских стенских комплекса, до различитих генетских типова квартарних наслага.

Кречњачке стене доминирају у клисурама и кањонима и изграђују високе масиве који се уздижу над Дунавом: Јеленске стене, Соколовац, Чока Њалта, Велики Штрбац, Мали Штрбац и др. Карактеристичне су оштре границе између силикатних и кречњачких стена са знатним еколошким разликама између њих.

За подручје Ђердапске клисуре је карактеристично да главни геолошки елементи имају меридијанску оријентацију, па се стене смењују увиду појасева мање или веће ширине. Усецањем у правцу запад-исток, Дунав је отворио попречни профил кроз читаву серију различитих стена, па у том смислу, клисура представља јединствен геолошки споменик природе.

Објекти геонаслеђа на подручју НП „Ђердап“

I ОБЈЕКТИ ИСТОРИЈСКОГЕОЛОШКОГ И СТРАТИГРАФСКОГ НАСЛЕЂА

- Палеозојске старости

1. Профил доњокарбонских олистрона – долина потока Аврамац, између Шомрде и Кошобрдске реке, код Доњег Милановца

2. Профил речних седимената вестфал – долина Бољетинске реке, код Бољетина, код Доњег Милановца

- Јурске старости

1. Профил типског развући у јужним Карпатима, граница перма и јуре – Песача, поред пута, НП Ђердап
2. Профил лијаских седимената са остацима копнене макрофлоре – Добра, на Дунаву, НП „Ђердап“
3. Профил Клауске фаације или клауских слојева, са претено амонитском фауном – Гребен на Дунаву и кањон Бољетинске реке, НП „Ђердап“
4. Профил клауских слојева, са претежно амонитском фауном – Рибница, код Доњег Милановца
5. Профил стратотип за пелашко развиће у јужним Карпатима - Велики гребен, на излазу из Ђердапске клисуре, код Доњег Милановца
6. Профил формације Бољетинских кречњака (јуре) – ушће Бољетинске реке у Дунав, код Доњег Милановца
7. Профил пелашког развића јуре са границом према доњој креди – Лепенско брдо, код тунела, НП „Ђердап“

- Неогене старости

1. Профил са обиљем фауне средњег бадена – дуж пута код Доњег Милановца

II ОБЈЕКТИ ПЕТРОЛОШКОГ НАСЛЕЂА

1. Кречњаци јурске старости – Добра-Бољетин
2. Кречњаци кредне старости – Добра-Бољетин

III ГЕОМОРФОЛОШКИ ОБЈЕКТИ

Флувијални рељеф

1. Ђердапска клисура
2. Кањон Бољетинске реке
3. Кањон Брњичке реке
4. Клисура Градашничке реке
5. Урниско језеро Балта Алушонту у долини Папреничког потока

Подземни крашки облици

1. Јама у Ланишту - Мироч

2. Немачки понор - Мироч
3. Суви понор - Мироч
4. Ибрин понор - Мироч
5. Ракин понор - Мироч
6. Велики понор – Мироч
7. Градашничка пећина

2.1.3. Хидролошке карактеристике

Доминантни хидрогеографски објекат подручја Националног парка Ђердап је Дунав, који је на овом простору усекао једну од најимпозантнијих клисура, Ђердапску, у којој је преграђивањем формирано данашње језеро Ђердап. Сви речни токови подручја Плана управљања припадају сливу Дунава.

Дунав, друга по величини река Европе, површине слива око 585.000 km², просечног вишегодишњег протицаја око 5.500 m³/sec, прорачунатог стогодишњег максимума протицаја 16.200m³/sec и стогодишњег минимума од 1.000m³/sec. Изузимајући Дунав, основу речне мреже овог простора чине релативно бројни стални или периодски токови, десне притоке Дунава, који се од Голубачке клисуре низводно ређају: Брњичка река, Чезава, Десна и Лева река, Медовница, Кожица, Босмански поток, Песача, Кошобрдска река, Бољетинска река, Златица, Варошки поток, Папреница, Поречка река, Велика Градшница, Голубињска река, Кашајна, Косовица. Знатна густина хидрографске мреже у некарбонатним теренима од 1,5km/km² условљена је равномерном дисекцијом рељефа, док је на карстификованој мирочкој површи мрежа долина мање густине и површинска хидрографија је представљена једино кратким, водом оскудним понорницама.

Од уласка у Голубачку клисуру па до Доњомилановачке котлине и долине Поречке реке ови токови, директне десне притоке Дунава, полазе са развођа, чије се просечне апсолутне висине крећу у распону од 550 до 800 мнв. Ако се узме у обзир да се ушћа поменутих директних притока Дунава у просеку налазе на 80мнв, онда се може говорити и о њиховој значајној ерозивној снази. Уз плувиометријски режим, то је и основни разлог што су токови овог подручја, нарочито периодски, изразито бујичног карактера.

Од хидрографских феномена, који имају својство објеката геонаслеђа, истичу се врело и водопад Бели изворац, врело Бледерија са три хладна и једним субтермалним извором и језеро Балту Алу Шонту. По начину постанка, језеро

Балту Алу Шонту, дужине од око 130m, ширине око 60m и дубине 11,5m, представља занимљиву и ретку природну појаву.

2.1.4. Педолошке карактеристике

Земљишта Националног парка „Ђердап“ према критеријумима који имају еколошко - производни значај могу се разврстати у следеће групе:

1. Земљишта на силикатним стенама;
2. Земљишта на кречњаку;
3. Земљишта на делувијалним наносима и флувијалним седиментима.

1. Земљишта на силикатним стенама

На силикатним стенама заступљене су различите еволуционе фазе, како еутричних тако и дистричних, хумусно-силикатних земљишта (ранкери), смеђа земљишта - дистрична (кисела) смеђа (дистрични камбисол) и еутрична (база засићена) смеђа (еутрични камбисол) и лесивирани (илимеризована) земљишта (лувисол).

2. Земљишта на кречњаку

Услови образовања земљишта на кречњацима су врло специфични. Ареали земљишних творевина на кречњаку се понављају на малом простору, тј. земљишне

творевине се јављају у асоцијацијама. У шумским заједницама НП „Ђердап“ као основни типови земљишта на кречњаку јављају се ренцине, односно црнице и смеђе земљиште на кречњаку. Основне типове карактерише више развојних фаза.

3. Земљишта на алувијалним, алувијално - делувијалним и делувијалним наносима

Заједничко обележје ових земљишних творевина је њихов наставак таложењем нанесеног материјала различитог састава. Алувијални наноси настају радом текућих вода у полоју водотока. Алувијално - делувијални наноси настају мешањем талога текућих и ерозионих вода. Делувијални наноси се образују таложењем еродираниог земљишног материјала у подножју падина.

Алувијална земљишта представљају савремене земљишне творевине. Посебно значајан утицај за образовање алувијалних наноса има рељеф и хидрографски услови у самом речном полоју у којем се ови наноси формирају. Слојевитост је значајна заједничка карактеристика свих алувијалних наноса. Алувијална земљишта представљају хидроморфне земљишне творевине. Њихове особине условљене су хидролошким режимом, природом материјала и степеном развоја профила.

Алувијално - делувијална земљишта настала су мешањем алувијалних наноса и наноса створених ерозионим процесима с прибрежних падина у горњим деловима појединих водотока. Морфолошки изглед тих наноса је неуједначен, разноликих слојева. Њихов састав и особине увелико зависе од особина педолошког покривача од којег ти наноси и настају.

Делувијална земљишта се образују у подножју падина. Њихово формирање је условљено јачином спирних вода са прибрежних површина и особинама педолошког покривача. Делувијални наноси су обично дубока земљишта. Физичке, а још у већој мери хемијске особине могу бити врло различите, што зависи од физичких и хемијских особина земљишта, чијом ерозијом је настало делувијално земљиште, и односа земљишног материјала и детритуса стена. Еколошко - производна вредност делувијалних земљишта је варијабилна. Дубока мање скелетна делувијална земљишта су високо продуктивна. Скелетне варијанте с превагом детритуса су мање продуктивна земљишта.

2.1.5. Климатске карактеристике

Клима Ђердапа је модификована умерено-континентална клима и континентална клима Влашке и Бугарске низије. Формирање микроклимата у Ђердапу настаје под утицајем водене масе и површине Дунава, специфичне структуре клисуре и различитог биљног покривача. Резултати проучавања климе Ђердапског подручја показују да се долина Дунава у Ђердапу у термичком режиму знатно разликује од њених делова узводно и низводно од Ђердапске клисуре. Такође је континенталност климата у подручју Ђердапа мања него у долини Дунава узводно и низводно. Просечна вредност годишње суме падавина на овом подручју је просеку већа у односу на територију Србије. Подручје Ђердапа је обично знатно топлије у односу на територију Србије. Стварањем великог вештачког језера на Дунаву, створени су нови микроклиматски услови. Просечна вишегодишња вредност годишње суме падавина на овом подручју износи 784 mm, што је више за приближно 7% у односу на територију Србије. Највише падавина је у периоду април - јуни, а најмање у периоду јули - септембар. Просечна вишегодишња вредност средње годишње температуре ваздуха износи 11,3 °C, што значи да је ово подручје знатно топлије у односу на територију Србије.

У подручју Националног парка на нижим положајима (300 m) влада субхумидна клима. У појасу средњих висина (500 m) влада клима типа Б1 - благохумидна клима, а на највишим положајима (700 m) клима типа Б2 - умеренохумидна клима.

На читавом овом подручју изражен је егзореизам, тј. вода из водотока одлази у океан. Према Ланговој климатској класификацији у овом подручју на истраживаним висинама до 600 m влада благохумидна клима слабих шума, а изнад те висине хумидна - клима високих шума - изразито шумско подручје.

2.1.6. Биолошка разноврсност и природне карактеристике подручја

Флористичке карактеристике

2.1.6.1. Шумске заједнице

На подручју Парка је забележено укупно 50 шумских и жбунастих заједница. Доминирају **шуме букве** *Fagetum montanum* В. Јовановић 1953 (non Rudski 1949) и **шуме сладуна и цера** *Quercetum farnetto-cerris serbicum* Rud. 1949. Ове асоцијације су врло различите по условима средине у којој се развијају и заузимају далеко највећи део површине која се данас налази под шумом у парку. Постоји неколико типова букових шума. Разликују се осиромашене реликтне шуме букве са:

- орахом
- леском
- грабићем
- липом итд.,

и букове шуме савременог типа.

Такође постоје и осиромашене реликтне шуме храста са:

- орахом
- јорговном
- грабићем
- костриком
- рујем итд.,

и храстове шуме савременог типа.

Са друге стране, овај простор је посебно препознатљиво постојању **полидоминантних реликтних шума** (знатно су мање по површини коју захватају). То су шуме са много врста дрвећа уз присуство једног или вишестерцијерних реликата - едификатора (градитељи, доминантне врсте). Осиромашењем полидоминантних заједница у рефугијумима настале су реликтне осиромашене заједнице, међу којима неке стоје ближе полидоминантним, друге су изгубиле велики број врста, нарочито едификатора, али су сачувале терцијерне реликте, који указују на њихово порекло. Постоје и потпуно осиромашене шуме и то су заједнице савременог типа које данас доминирају у Србији (претежно са једном и

дводоминантневрсте у заједници). Полидоминантне шумске заједнице исходног типа су на плићим и скелетнијим земљиштима, а осиромашене реликтне заједнице су на дубљим, развијенијим земљиштима. На основу литературних података из великог броја објављених научних радова утврђено је да на подручју Ђердапа распрострањено 12 полидоминантних реликтних заједница исходног типа, 23 осиромашене реликтне заједнице, 5 реликтних заједница шибљака са јоргованом и 17 заједница савременог типа. Као типичне, издвојене су:

- **Реликтна полидоминантна заједница копривића, ораха и других врста (*Celtido-Juglandetum* В. Јов. (1957) 1970)** у клисури Госпођин вир, значајна не само за Србију већ за цео Балкан, која великим бројем различитих врста у једној својој састојини сведочи о великој историјској старости вегетације (8-15 врста дрвећа, 10-20 врста жбунова и веома разноврстан спрат зељастих биљака);

- **Реликтна полидоминантна шума јоргована, мечје леске и других врста (*Syringo-Coryletum colurne mixtum* Мишић 1967)** на најнеприступачнијим теренима на Великом и Малом Штрпцу, Чока Њалти, Соколовцу и другим местима на венцу стена Ђердапа. Ова заједница насељава локалитете са веома екстремним условима у погледу нагиба, земљишта и микроклиме, тако да високо дрвеће није омогућности да се на њима развије, па их осваја јоргован као пионирска врста;

- **Полидоминантна заједница грабића и храстова (*Carpino orientalis-Quercetum mixtum* Мишић 1967)** је некада имала много шире распрострањење и представљала један од основних типова шума овог подручја. Близина насеља условила је деловање различитих антропогених фактора, који су довели ове шуме до знатног степена деградације, али и поред тога оне су значајне због заштите земљишта од ерозије;

- **Шибљак јоргована са тисом (*Taxo- Syringetum vulgaris* Vukićević 1968)** развијасе у подножју Великог Штрпца, на падинама оријентисаним према Дунаву. Довољна количина влаге на овим падинама, омогућила је пораст тисе (*Taxus baccata*) као значајне реликтне врсте, на овом станишту са изразито екстремним условима (стрм нагиб, загревање кречњачке подлоге и велико колебање температуре).

Једна од препознатљивих одлика вегетације Ђердапа везана за екосистем шума је и појаваспорадичне инверзије вегетације дуж Дунава, од подножја према врховима гребена. Услед веће влажности ваздуха и непосредне близине водене масе Дунава, у најнижим деловима терена се уместо уобичајеног термофилног типа вегетације, као што је сладуново- церова шума као клима регионални тип вегетације, јавља мезофилна вегетација (букове шуме) или термомезофилна вегетација (китњаково-грабове шуме). На вишим и изложенијим деловима у зони букових и храстових шума, јављају се термофилније чисте китњакове шуме, а на стењацима ксерофилна вегетација шикара, стена и сипара. Најинтересантнији пример инверзије је појава букове шуме на локалитету Хајдучкаводеница, на свега 40 m надморске висине (Динић, 1997). У оквиру шумског екосистема, као карактеристичне творевине се јављају још и:

- **Вегетација шибљака** - посебно је проучавана вегетација шибљака јоргована, и у зависности од врсте која се још доминантно јавља осим јоргована, забележено је неколико различитих шибљака: на Великом Штрбцу – шибљак јоргована са оштрицама, шибљак стењачког пасдрена (*Rhamnus saxatilis*), јоргована са мукињом (*Sorbus aria*) и црним јасеном (*Fraxinus ornus*), шибљак јоргована са чешљицом (*Sesleria rigida*) (њега има и на Малом Штрбцу и на стрмим стенама крај самог Дунава), шибљак јоргована са рујем (*Cotinus coggygria*), шибљак јоргована са тисом (*Taxus baccata*) (у подножју Великог Штрбца, у близини Пецке Баре), шибљак јоргована са жутиком (*Berberis vulgaris*) и сл. Поред ових шибљачких заједница јоргована, на Ђердапу је констатован и велики број шумских фитоценоза са јоргованом у различитим деградационим фазама, које само личена шибљачке, те су окарактерисане као други тип вегетацијске формације под именом шикара. На подручју Малог и Великог Штрбца, шикаре се смењују са шибљацима тамо где су повољнији еколошки услови станишта.

- **Вегетација пукотина стена** - представља специфичну формацију, просторно раштркану у пукотинама хоризонталних и вертикалних литица. У

питању су сува, термофилна, осунчана или знатно ређе сеновита и унеколико влажна станишта, обично са екстремним варирањем еколошких услова. Састављена је од жбуноликих, често у основи одрвењених биљака као и биљака са пузећим изданцима.

Овде се срећу биљке јастучастих форми попут: гроздасте каменике (*Saxifraga paniculata*) или мишјакиње (*Minuartia verna*), сукулентне биљке са столонима као што су чуваркућа (*Sempervivum heuffelii*) и жаворњак (*Sedum acre*), бусенови папрати слезница (*Asplenium trichomanes*, *A. viride*, *A. ceterach*, *A. rutamuraria*), бусенови трава (*Sesleria latifolia*, *Melica ciliata*, *Achnatherum calamagrostis*) и друге. Као посебно карактеристичне врсте издвајају се: карпатско девесиље (*Athamanturbith* subsp. *hungarica*) заштићена врста и карпатски ендемит, карпатски шушкавац (*Melampyrum bihariense*) заштићена врста, ђердапски звончић (*Campanula crassipes*) заштићена врста и карпатски ендемит, звончић (*Campanula grossekii*) карпатско- балкански ендемит, прстенка (*Erysimum comatum*) балкански субендемит, мишјакиња (*Heliosperma pusillum* subsp. *moechringiiifolia*) балкански ендемит, банатска тичница (*Cerastium banaticum*) субендемит, тичница (*Cerastium rectum*) балканско-карпатски ендемити друге. Овакав тип станишта се налази на румунској страни Казана и представља станиште ђердапске лале (*Tulipa hungarica*).

- **Ливаде и пашњаци** - На подручју Ђердапа шумски екосистеми имају предност над ливадским и пашњачким, с обзиром да су ливаде и пашњаци секундарног карактера, тј. да су настале местима где су шуме уништене (процес обешумљавања био је нарочито изражен у приобалном појасу Дунава услед

потребе заливадама кошаницама). Доминантне врсте трава у ливадским заједницама на Ђердапу су *Chrysopogon gryllus* (ђиповина), *Festucavalleziaca* (власуља, вијук) и *Danthonia calicina*(дантовка). Од свих комплекса ливадских заједница издвајају се: заједница ђиповине(*Chrysopogon gryllus*) и рудаче (*Agrostiscapillaris*); вијука (*Festuca vallesiaca*) и инкарнатске детелине (*Trifolium incarnatum*) - најраспрострањенија, има је од Голупца до Текије и заједница са *Danthonia calicina* (дантовка, ресеница), (ужег распрострањења, местимично и мозаично измешана са прве две ливадске заједнице). Многе долинске ливаде су уништене подизањем нивоа воде и формирањем хидроакумулационог језера. Тако је на влажним ливадама поред Дунава, у околини Текије расла врста *Crocus banaticus* (банатски шафран) чије је станиште потопљено.

2.1.6.2. Флора

По свом биогеографском положају, подручје НП Ђердап се налази на граници два флористичка региона: средњоевропског или региона листопадних шума и понтско - јужносибирског или степско - шумског региона.

Флора је представљена са око 1.100 биљних таксона што представља 29 % од укупне флоре Србије. Велико флористичко богатство којим се одликује Ђердап може се објаснити различитим еколошким условима, а пре свега разноврсношћу станишта и рефугијалним карактером читавог подручја. Ђердап је са једне стране отворен према панонској и влашкој низији, а са друге стране преко кречњачких планина са централним и источним деловима балканског полуострва. Овакав

географски положај омогућио је флористичке утицаје са средњоевропском, понтском и балканском али и медитеранском флором. Битна одлика Ђердапске клисуре је и чињеница да се она пружа у правцу исток-запад, што је узроковало крупне разлике између сеновитих и сунчаних страна, а самим тим утицало на разноликост флоре и вегетације.

У флори Ђердапа посебан значај имају реликтне, ендемичне, ретке и угрожене врсте дендро и зељасте флоре. Присуство терцијарних реликата *Berberis vulgaris* (жутика), *Juglans regia* (орех), *Hedera helix* (бршљан), *Cotinus coggygria* (руј), *Staphylea pinnata* (клокочика), *Syringa vulgaris* (јоргован), *Celtis australis* (копривић), *Ilex aquifolium* (божиковина), *Taxus baccata* (тиса), *Ruscus aculeatus* (веприна), *Ruscus hypoglossum* (широколисна кострика), *Corylus colurna* (мечја леска), *Fagus moesiaca* (мезијска буква), *Fagus orientalis* (источна буква), на подручју Националног парка Ђердап указују на његов изразити реликтни карактер. Присуство великог броја терцијарних реликата објашњава се улогом ђердапске клисуре и њених стрмих кречњачких падина као прибежиште древне терцијарне средњоевропске шумске флоре.

На основу Правилника о проглашењу и заштити строго заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Сл. гласник РС“, број 5/10 и 47/11), 43 строго заштићене и 124 заштићене врсте биљака расте на подручју НП Ђердап. На листи

Конвенције о међународној трговини угроженим врстама дивље фауне и флоре тзв. „Вашингтонска конвенција” (Вашингтон, 1973) налази се свих 10 врста орхидеја НП Ђердап: *Cephalanthera alba* (заврата), *Cephalanthera longifolia*, *Epipactis latifolia*, *Himantoglossum hircinum* (смичак), *Neottia nidus-avis* (гнездовица), *Ophrys cornuta* (мачково уво), *Orchis militaris* (каћун), *Orchis purpurea* (пурпурни каћунак), *Orchis mascula* (салеп) и *Platanthera bifolia* (вимењак).

Забележено је 10 врста биљака које се налазе у „Црвеној књизи флоре Србије 1” од којих се три данас воде као ишчезле са подручја Србије: бахофенова честославица (*Veronica bachofenii*), банатски шафран (*Crocus banaticus*) и ђердапска лала (*Tulipa hungarica*), док је преосталих седам сврстано у групу крајње угрожених таксона. Открића нових врста на подручју Националног парка Ђердап су: *Calluna vulgaris* и *Pulsatilla vulgaris ssp. grandis* (Wen- deroth) Zamels.

Фаунистичке карактеристике

2.1.6.3. Инсекти

Фауна инсеката НП Ђердап недовољно је истражена. Досадашњим истраживањима регистровано је 736 врста инсеката из 449 родова. Најбоље је истражена фауна Lepidoptera, која броји укупно 398 врста из 241 рода због чега је Ђердап сврстан у међународно значајна подручја одабрана за дневне лептире (ИВА).

Од укупно регистрованих врста до сада, 37 врста је заштићено националном и/или међународном правном регулативом. На листи Правилника о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Службени гласник РС“, бр. 5/10 и 47/11) налази се укупно 24 врсте, и то 20 строго заштићених и 4 заштићене. На подручју НП Ђердап забележено је 8 врста са списка Црвене књиге дневних лептира Србије.

Од инсеката добро је истражена и фауна фитофагних инсеката. Установљено је да је за храстове шуме на подручју Ђердапа трофички везано 121 врста инсеката. Они припадају редовима *Homoptera*, *Coleoptera*, *Diptera*, *Lepidoptera* и *Hymenoptera*.

2.1.6.4. Рибе

Фауна риба доњег дела Дунава је веома богата и броји око 65 врста, од којих већина живи у Ђердапском језеру (бабушка, кесега, деверика, црноока деверика, укљева, буцов, мрена, шаран, клен, неколико врста кркуше, штука, скобаљ, плотица, црвенперка, велики вретенар, лињак, вијун, чиков, смуђ, сом, кечига, и др.). Познате миграторне јесетарске врсте (дунавска јесетра, атлантска јесетра, сим, паструга и моруна), које су пре формирања ђердапске водоакумулације стизале узводно Дунавом до Мађарске и Словачке, данас се више не налазеу Ђердапском језеру зато што им је изградњом ХЕ „Ђердап 1“ прекинут миграторни пут.

Ихтиофауна НП Ђердап има већи број строго заштићених и заштићених врста (чиков, мали и велики вретенар, златни караш, лињак и др), али и интродукованих и одомаћених риба (бели амур, сиви и бели толстолобик, амерички сомић). Дунавске рибе представљају и основу привредних активности (привредни риболов), рекреације и туризма (веома раширени спортски/ рекреативни риболов, риболовачке манифестације – „Златна бућка“ и др).

2.1.6.5. Водоземци и гмизавци

НП Ђердап због своје специфичне микроклиме тзв. “ђердапске климе” има, у односу на мали број типова предела (4 типа), веома богату херпетофауну. На подручју Ђердапа регистровано је 14 врста из класе гмизаваца, што представља 50% од диверзитета гмизаваца саме Србије. Регистровано је и 13 врста водоземаца и према Правилнику о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених

дивљих врста биљака, животиња и гљива („Сл. гласник РС“, бр 5/10 и 47/11), све су строго заштићене, осим зелених жаба.

Већина овде присутних врста гмизаваца налази се у Правилнику о проглашењу и заштити строго заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива. То су: *Ablepharus kitaibelii* (кратконоги гуштер), *Zamenis longissimus* (обични смук), *Natrix tessellata* (рибарица), *Natrix natrix* (белоушка) и *Coronella austriaca* (смукуља). Врсте *Testudo hermanni* (шумска корњача) и *Vipera ammodytes* (поскок) налазе на листи Уредбе о стављању под контролу коришћења и промета дивље флоре и фауне.

2.1.6.6. Птице

На основу детаљних истраживања евидентирано је укупно 187 врста птица на територији Ђердапа од чега 37 врста припада категорији приоритетних врста тј.врста које се налазе на Анексу 1 Директиве о птицама 2009/147 Европске комисије, које припадају станарицама, гнездарицама-селицама и зимовалицама.

Веома су добро истражене многе посебно значајне приоритетне врсте као што су: мали корморан *Phalacrocorax pygmeus*, мала бела чапља *Egretta garzetta*, гак *Nycticorax nycticorax*, чапљица *Ixobrychus minutus*, црвена чапља *Ardea purpurea*, црна рода *Ciconia nigra*, бела рода *Ciconia ciconia*, патка њорка *Aythya nyroca*, осичар *Pernis apivorus*, белорепан *Haliaeetus albicilla*, сури орао *Aquila chrysaetos*, патуљаста орао *Hieraaetus pennatus*, краткопрсти кобац *Accipiter brevipes*, сиви соко *Falco peregrinus*, прдавац *Crex crex*, обична чигра *Sterna hirundo*, белобрка чигра *Chlidonias hybrida*, буљина *Bubo bubo*, дугорепа сова *Strix uralensis*, водомар *Alcedo atthis*, модроврана *Coracias garrulus*, црна жуна *Dryocopus martius*, планински детлић *Dendrocopos leucotos*, беловрата мухарица *Ficedula albicollis* и сиви сврачак *Lanius minor*.

2.1.6.7. Сисари

Фауна сисара представљена је са око 60 врста. Од тога, 36 врста спада у заштићене или строго заштићене врсте, а заштита 14 врста је регулисана и Законом о дивљачи и ловству („Сл. гласник РС“, бр. 18/10). Као природне реткости или угрожене врсте могу се издвојити: куна златица и куна белица, ровчица, хермелин, сиви пух и пух лешникар, риђа волухарица, видра, рис, дивља мачка, 14 врста слепих мишева. Фауну сисара чини и неколико врста ловне дивљачи (зец, јелен, срна, дивља свиња и др), међу њима и дивокоза, која је пре тридесетак година успешно реколонизована у Ђердапској клисури.

Посебно треба истаћи да је на подручју Ђердапа регистровано 14 врста слепих мишева од укупно 29 врста колико је регистровано у Србији. Свих 14 врста слепих мишева, који су пронађени у спелеолошким и другим објектима на подручју Ђердапа, налазе се на разним националним и међународним листама угрожених или строго заштићених и заштићених врста у Србији, Европи и Свету.

Велики број спелеолошких објеката погодних за боравак слепих мишева и изузетно повољни еколошки услови на подручју НП Ђердап и суседним подручјима једни су од главних фактора који указују да се на овим просторима могу налазити веома значајне популације слепих мишева које нису довољно истражене. Неке од регистрованих врста су: велики потковичар (*Rhinolophus ferrumequinum*), мали потковичар (*Rhinolophus hipposideros*), јужни потковичар (*Rhinolophus euryale*), велики мишоухи вечерњак (*Myotis myotis*), мали мишоухи вечерњак (*Myotis blythii*), дугокрили љиљак (*Miniopterus schreibersii*) и др.

Гљиве

До сада је на територији Ђердапа евидентирано око 200 врста гљива. Од установљених врста гљива на овом подручју, 126 врста су јестиве, 58 врста су са становишта исхране без вредности, а 16 врста су отровне.

Познатије јестиве гљиве које живе на подручју Ђердапа су смрчак,

стожасти смрчак, вргањ, лисичарка, сунчаница, буковача, благва, велики шампињон, рудњача, шумарица икрачун. Од 16 отровних врста, зелена пупавка (*Amanita phalloides*) и лепа копренка (*Cortinarius rubellus*) су смртно отровне гљиве.

На простору НП Ђердап присутне су врсте чије су популације угрожене, ретке или осетљиве и стога су заштићене према националним и међународним законским актима и конвенцијама. Правилником о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Службени гласник РС“, бр. 5/10 и 47/11), на истраживаном подручју обухваћено је 14 таксона, односно 3 строго заштићене: пурпурножути вргањ (*Boletus rhodoxanthus*), лудара (*Boletus satanas*) и пролећна мартовка (*Hygrophorus marzuolus*) и 11 заштићених врста: благва (*Amanita caesarea*), прави вргањ (*Boletus edulis*), мрежаста вргањ (*Boletus reticulatus*), лисичарка (*Cantharellus cibarius*), рујница (*Lactarius deliciosus*), смрчак (*Morchella esculenta*), зека (*Russula virescens*), црна труба (*Craterellus cornucopioides*) и јежевица (*Hydnum repandum*).

2.2. СТВОРЕНЕ ВРЕДНОСТИ

2.2.1. Становништво

Неповољан географски положај Ђердапа у односу на главне саобраћајнице (коридор 10) и веће привредне центре (Суботица, Нови Сад, Београд, Ниш, Чачак, Крагујевац) као и близина државне границе, условили су спор развој сеоских насеља што је утицало и на неимарство.

Од XVIII до почетка XX века, кућа за становање претрпела је знатне промене: од једноделне куће брвнаре, преко дводелне и троделне куће са отвореним тремом и подрумом, до савремених зиданих кућа по угледу на варошке.

Посебан утицај на развој и промене на подручју Ђердапа извршила је изградња бране „Ђердап I“. Негативне последице изградње, нажалост, су и већи број потопљених археолошких налазишта и културних и природних добара као и пресељење неколико насеља. Плански саграђена нова насеља на обали језера сачувала су своја имена и становнике и следе своје традиције у новим условима.

На територији општина на којима се простире НП Ђердап бележи се раст броја становника до 1971. године. Након тога изражена је умерена стагнација броја становника све до 1991. године, од када се бележи пад броја становника у свим

општинама.

Табела бр.4 Приказ броја становника подручја НП Ђердап у периоду 1948-2011.

Година	1948.	1953.	1961.	1971.	1981.	1991.	2002.	2011.
Подручје Националног парка „Ђердап“	11095	11798	12205	10087	9599	9005	8404	6004

Основна карактеристика али и узрок актуелних демографских кретања је нарушена привредна стабилност. Дестимулативна привредна кретања 90-их година XX века условила су процес исељавања радно способног и фертилног становништва.

Образовна структура становништва има стратешку важност за економски и друштвени развој, тј.за развијање друштва заснованог на знању. Образовање директно доприноси економском развоју кроз повећање компетенција радно способног становништва у смислу да повећава продуктивност запослених и смањује могућности дуже или трајне незапослености. Што се тиче друштвеног развоја образовање може побољшати могућности сваког појединца да равноправно и активно доприноси економском и друштвеном развоју. Тако је највећи број становника општине Кладово са завршеним основним образовањем (32,47%), али и са непотпуном основном школом (28,27%), а најмање је становника са завршеним високим образовањем (5,06%), што је знатно мање од републичког просека (10,58%). У општини Мајданпек бележи се највећи број становника са средњим образовањем (45,13%), док је најмањи број високообразованих (3,81%), што је у односу на републички просек високообразованих особа (10,58%) мање за 7%. У општини Голубац највише је особа са стеченим средњим (32,37%) и основним образовањем (31,53%). Најмањи је број особа са високим образовањем (2,80%), што је око 8% испод републичког просека.

2.2.2. Културно-историјско наслеђе

Захваљујући повољним условима за живот, у Ђердапској клисури је остварен континуитет материјалног живота и развоја од праисторије до данас.

Многобројна археолошка налазишта, културно-историјски споменици римског, средњовековног и турског периода, смењују се са новим насељима на самој обали Дунава.

Најстарији археолошки локалитети средњег каменог доба настали су у периоду од 7.000 до 5.000 година пре наше ере, у кречњачким увалама Госпођиног вира и Казана (Лепенски вир, Власац, Падина и Хајдучка Воденица). Управо се на подручју НП Ђердап развијала прва седелачка култура у Европи тог времена.

У вишевековном смењивању култура, Словени који су од VI века започели насељавање на Балкан, простор Ђердапа су, због неприступачности, почели да насељавају тек у IX веку. За своја прва насеља користили су искључиво очувана античка утврђења.

У периоду од XII до XV века Словени су обновили неколико утврђења, подигли већи број хришћанских цркава, и, претпоставља се, велику голубачку тврђаву средином XIV века.

Важан елемент историјског и културног идентитета националног парка је разноврсно и вредно културно наслеђе, у првом реду археолошка налазишта као што је праисторијско насеље «Лепенски вир» (7000. до 6000. година п.н.е.), који са налазиштима «Власац» и «Падина» представља најстарије налазиште из мезолитског периода на овом подручју. Бројно су најзаступљенији трагови и остаци фортификацијских грађевина у приобаљу Дунава из римског и рановизантијског периода – остаци римског Лимеса на Дунаву, градитељски подухвати римског императора Трајана на изградњи пута кроз Доњу Клисуру и моста преко Дунава, овековечени у запису „Трајанова табла“ (1. век) и јасно видљиви на локалитету „Диана-Караташ“, споменици средњовековне војне архитектуре „Голубачка тврђава“ (14. век) и „Фетислам“ (16. век).

Значајан историјски печат оставило је преграђивање тока Дунава чиме су пресељена насеља: Добра, Доњи Милановац, Мосна, Велико Голубиње, Мало Голубиње, Текија и Сип, а уз њих је потопљен и велики део археолошких налазишта, међу њима и 14 претходно регистрованих и 2 евидентирана добра.

2.3. ПРИРОДНИ РЕСУРСИ НА ПОДРУЧЈУ ПАРКА

2.3.1. Шумски екосистеми

На основу синтезе досадашњих истраживања геолошког, педолошког, фитоценолошког и типолошког карактера која су добрим делом истакнута у претходним поглављима прелиминарно, а на већем делу површине и у целости су дефинисани типови шума (табела 5).

Табела 5. Типови шума НП Ђердап

ТИПОВИ ШУМА	P (ha)	%
Тип шуме китњака, граба и цера (<i>Carpino – Quercetum petraeae – cerris typicum</i>) на лесивираним киселом смеђем земљишту	127,78	0,3
Тип шумекитњака, граба (<i>Quercus Carpinetum</i>) на серпентинском делувијуму	436,67	1,2
Тип шуме китњака, граба малих надморских висина (<i>Quercus Carpinetum higrorrhillum</i>) на различитим земљиштима	1 498,24	4,0
Тип шуме различитих храстова са црним јасеном (<i>Orno polyquercetum</i>) на киселим смеђим земљиштима	365,59	1,0
Тип шуме ц. граба, ц. јасена и јоргована (<i>Fraxineto – carpinetum syringetum</i>) на скелетним земљиштима на кречњаку	3 466,16	9,4
Тип шуме црног јасена и мечје леске (<i>Fraxino colurnetum</i>) на рендзинама	612,26	1,6
Тип шуме јавора и белог јасена (<i>Aceri Fraxinetum</i>) на смеђим земљиштима на кречњаку	127,32	0,3
Тип шуме грабића са храстовима (<i>Carpino orientalis polyquercetum</i>) на земљиштима од парарендзине на лесу до плиће сувље гајњаче	242,86	0,6
Тип шуме грабића са храстовима (<i>Carpino orientalis polyquercetum</i>) на скелетном смеђем земљишту	482,22	1,3
Тип шуме грабића са храстовима (<i>Carpino orientalis polyquercetum</i>) на степској рандзини и смеђем киселом земљишту на кречњаку	751,19	2,0
Тип шуме китњака и цера са сладуном (<i>Quercetum petraeae – cerris farnetosum</i>) на лесивираним киселим смеђим земљиштима	1 026,67	2,8
Тип шуме китњака и цера (<i>Quercetum petraeae – cerris typicum</i>) на лесивираним гајњачама и бескарбонатном делувијуму	597,39	1,6
Тип шуме китњака и цера (<i>Quercetum petraeae – cerris raupergum</i>) на киселим смеђим и лесивираним киселим смеђим земљиштима	1 159,58	3,1
Тип шуме китњака (<i>Quercetum montanum typicum</i>) на киселим смеђим земљиштима	1 043,51	2,8
Тип шуме китњака (<i>Quercetum montanum typicum</i>) на киселим (понекад еутричним) смеђим земљиштима	1 205,83	3,2
Тип шуме китњака са бекицом (<i>Quercetum montanum luzuletosum</i>) на средње дубоким до дубоким скелетним киселим смеђим земљиштима.	108,76	0,3

Тип шуме китњака са белом липом (<i>Quercetum montanum tilietosum tomentosae</i>) на умерено скелетним, претежно дубоким скелетним киселим смеђим земљиштима	833,92	2,2
Тип шуме китњака са маховином (<i>Musco – Quercetum montanum</i>) на еродираном, скелетном, јако киселом смеђем земљишту	85,11	0,2
Тип шуме сладуна и цера (<i>Querceto frainetto cerris</i>) на киселим смеђим до лесивираним киселим смеђим земљиштима	452,65	1,2

ТИПОВИ ШУМА	P (ha)	%
Тип шуме букве и китњака (<i>Quercus – Fagetum typicum</i>) на киселом смеђем до лесивираном киселом смеђем земљишту	793,10	2,1
Тип шуме букве и китњака (<i>Quercus – Fagetum</i>) на дубоким умерено скелетним, дистричним, еутричним смеђим земљиштима и делувијуму	1 162,73	3,1
Тип шуме букве са ц. јасеном (<i>Fagetum moesiacaе submontanum ornetosum</i>) на киселим смеђим земљиштима	53,05	0,1
Тип шуме букве са мечијом леском (<i>Fago – Colurnetum</i>)	91,01	0,2
Тип шуме брдске букве са племенитим лишћарима (<i>Fagetum moesiacaе submontanum aceretosum</i>) на дубоким еутричним смеђим земљиштима	707,91	1,9
Тип шуме брдске букве са вијуком (<i>Fagetum moesiacaе submontanum drymetosum</i>) на плитким и скелетним смеђим земљиштима на кречњаку	1 254,38	3,4
Тип шуме брдске букве (<i>Fagetum moesiacaе submontanum typicum</i>) на киселом смеђем до лесивираном киселом смеђем земљишту	7 020,94	18,9
Тип шуме брдске букве (<i>Fagetum moesiacaе submontanum dentarietosum bulbiferae</i>) на дубоким до врло дубоким смеђим земљиштима на кречњаку	622,86	1,7
Тип шуме брдске букве са вијуком (<i>Fagetum moesiacaе submontanum drymetosum</i>) на плитким и скелетним смеђим земљиштима	4 231,37	11,4
Тип шуме планинске букве са грабом (<i>Fagetum moesiacaе montanum carpinetosum betuli</i>) на ранкерима (хумусно - силикатним земљиштима)	1 231,73	3,3
Тип шуме планинске букве са вијуком (<i>Fagetum moesiacaе montanum drymetosum</i>) на плитком и скелетном смеђем земљишту на кречњаку	554,75	1,5
Тип шуме планинске букве са липама (<i>Fagetum moesiacaе montanum tilietosum</i>) на дистричним и еутричним смеђим земљиштима	844,30	2,3
Тип шуме букве и граба са племенитим лишћарима (<i>Fagetum moesiacaе carpinetosum betuli</i>) на киселим смеђим земљиштима	416,37	1,1
Тип шуме букве и граба (<i>Fagetum moesiacaе montanum carpinetosum betuli</i>) на еродираном, плитком, скелетном еутричном смеђим земљиштима	976,19	2,6
Тип ацидофилне шуме букве са бекицом (<i>Luzulo – Fagetum moesiacaе montanum</i>) на киселим смеђим земљиштима	2 226,74	6,0
Тип ацидофилне шуме букве са маховином (<i>Musco – Fagetum</i>) на јако киселим смеђим земљиштима	241,75	0,6
	37 052,89	100

Резултати истраживања типолошке просторне заступљености неоспорно указују на следеће чињенице - просторно најзаступљенији типови шума у националном парку јесу:

1. Тип шуме брдске букве (*Fagetummoesiacaesubmontanumtypicum*) на киселим смеђим земљиштима који покрива 18,9% обрасле површине државних шума;
2. Тип шуме брдске букве (*Fagetummoesiacaesubmontanumdrymetosum*) на плитким и скелетним смеђим земљиштима (11,4%);
3. Тип ацидофилне шуме букве са бекицом (*Luzulo – Fagetummoesiacaemontanum*) на киселим смеђим земљиштима (6,0%).

Односно, типови букових шума у целини покривају 55% укупно обрасле површине.

Типови прелазних буково - китњакових шума покривају 5,2% површине.

У појасу китњакових шума најзаступљенији су типови:

- Тип шуме китњака и граба (*Quercocarpinetumhygrophillum*) на различитим земљиштима покрива 4,1% површине;
- Тип шуме китњака (*Quercetummontanumtypicum*) на киселим понекад еутричним смеђим земљиштима који покрива 3,2% површине;
- Тип шуме китњака и цера (*Quercetumpetreae - cerris*) на киселим смеђим и лесивираним киселим смеђим земљиштима (3,1%).

Типови китњакових шума у целини покривају 21,7% укупно обрасле површине у државним шумама.

У укупном шумском фонду значајно је учешће типа шуме црног граба, црног јасена и јоргована на скелетним земљиштима на кречњаку који покрива 9,4% површине.

Многе типове, односно састојинску ситуацију коју у оквиру њих затичемо, карактерише знатна измењеност природног састава у односу на едификаторе, а у појединачним случајевима (мада на незнатној површини) и потпуна измењеност - вештачки подигнуте састојине и културе.

У Националном парку Ђердап доминирају површине обрасле шумом у државном власништву од 37 052,89 ha и приватном власништву од 7.018,30 ha, или укупна површина у границама Националног парка обрасла шумом износи 44 071,19 ha.

Све шуме су обухваћене државним и приватним власништвом. Државне шуме су заступљене са 84,1%, а приватне са 15,9% по површини. Слична је прерасподела, по општинама, укупне запремине и запреминског прираста са израженијим учешћем, у фонду, државних шума. Судаћи по просечним вредностима запремине и текућег запреминског прираста, најповољније стање шума је на територији СО Голубац, док су те вредности, посебно просечне запремине, знатно ниже у друге две општине и при том подједнаке.

Табела 6. Приватне шуме

Политичка општина	P		V			Iv			Pi
	Ha	%	m ³	m ³ /ha	%	m ³	m ³ /ha	%	
Голубац	1 339,99	19,1	195 673	146	26,0	3 463	2,58	23,70	1,77
Мајданпек	4 005,58	57,1	384 214	96	51,0	7 992	1,99	54,70	2,08
Кладово	1 672,73	23,8	173 393	104	23,0	3 156	1,89	21,60	1,82
Укупно	7 018,30	100,0	753 280	107	100,0	14 611	2,08	100,0	1,94

Знатно повољније стање је у државним шумама, јер је у њима просечна запремина 223 m³/ha, а просечан текући запремински прираст је 4,00 m³/ha, у односу на добијене вредности од 107 m³/ha и 2,08 m³/ha у приватним шумама.

Табела 7. Државне шуме

Политичка општина	P		V			Iv			Pi
	Ha	%	m ³	m ³ /ha	%	m ³	m ³ /ha	%	
Голубац	12 107,82	32,7	3 273 977	271	39,5	53 696	4,4	36,3	1,64
Мајданпек	19 210,90	51,8	3 830 599	200	46,3	73 400	3,8	49,6	1,92
Кладово	5 734,17	15,5	1 175 171	205	14,2	20 883	3,6	14,1	1,78
Укупно	37 052,89	100,0	8 279 747	223	100,0	147 979	4,0	100,0	1,79

Шумски биодиверзитет може се посматрати заједно са структурним показатељем (мешовитошћу). Заступљеност чистих и мешовитих састојина у Националном парку је подједнака.

Табела 8. Укупно у националном парку

Политичка општина	P		V			Iv			Pi
	Ha	%	m ³	m ³ /ha	%	m ³	m ³ /ha	%	
Голубац	13 447,81	30,5	3 469 650	258	38,4	57 159	4,25	35,2	1,65
Мајданпек	23 216,48	52,7	4 214 813	181	46,7	81 392	3,50	50,1	1,93
Кладово	7 406,90	16,8	1 348 564	182	14,9	24 039	3,25	14,7	1,79
Укупно	44 071,19	100,0	9 033 027	205	100,0	162 590	3,69	100,0	1,80

Стање шума по пореклу у зонама са режимом заштите I степена може се оценити осредњим до неповољним, због доминације изданаčkih шума (са 40,9%) и знатног учешћа шибљака и шикара као трајне категорије (28%), док се са аспекта очуваности може оценити осредњим (удео очуваних састојина 54%). Основни проблем у газдовању шумама I степена заштите је угрожена биоeколошка стабилност састојина услед доминације изданаčkih шума и знатног учешћа разређених и деградираних састојина, као и конзерваторског односа условљеног режимом заштите.

Стање шума по пореклу и очуваности у зонама са режимом заштите II степена знатно је повољније него у претходној зони, јер доминирају шуме високог порекла (56,6%). У шумама у државном власништву, подједнако је учешће чистих и мешовитих састојина, при том је нешто повољније стање у зонама заштите I и III степена. У шумама I степена заштите мешовите састојине покривају сса 77% обрасте површине, а у III степену 69%. Најнеповољније стање је у оквиру шума у II степену заштите у коме је однос чистих и мешовитих састојина 54% : 46 %.

Релативно скромно је учешће шума сопственика у укупном шумском фонду националног парка, по укупној запремини свега 9,1%, с тим да је знатније учешће у општини Кладово, а најниже у општини Голубац. Значајан проблем за газдовање приватним шумама је велика уситњеност парцела. Доминирају изданаčke шуме (87,57%). Регистроване су 32 састојинске категорије у којима доминирају шуме китњака, букве и мешовите шуме китњака и букве. Чисте састојине су мање заступљене (на 27,06% обрасте површине) у односу на мешовите шуме (50,59%).

Затечено стање по мешовитости са аспекта биоeколошке стабилности може се оценити средње повољним, а проблем газдовања дугорочног карактера је увећање степена мешовитости у овим шумама. Инвентарисана је 31 врста дрвећа у

шумама сопственика, међу којима су, мада незнатно, заступљени племенити лишћари. Посебан значај има мечја леска као реликтна врста која се јавља спорадично на ширем подручју Штрпца и Бољетина (Чока Њалта).

Здравствено стање шума је неповољно. Актуелно епидемијско сушење шума најјаче се манифестује у шумама храста китњака. Узрок сушења су штетни биотички фактори (губар, пепелница, медњача, гљиве, штетни инсекти). Међу узрочницима слабљења и пропадања шумских екосистема су и промене климатских фактора, загађења, учестале градације штетних шумских инсеката и епифитоције патогених гљива. Пратећи интензитет сушења у националном парку може се констатовати следеће: сушењем је захваћен велики део националног парка (око 370 km²) с тим што је на већем делу умереног интензитета; сушење није мимоишло ни једну врсту дрвећа у националном парку, с тим што је интензивније у састојинама китњака, него у шумама других врста дрвећа.

Шумско подручје националног парка у целини је средње угрожено од пожара. Према категоризацији угрожености шума од пожара, на подручју НП Ђердап идентификоване су три категорије угрожености: друга категорија која обухвата мешовите шуме сладуна и цера, чисте и мешовите састојине букве на свим подлогама осим кречњака, на површини од око 240 km²; трећа категорија обухвата културе црног бора, смрче, дуглазије, боровца и јеле, на око 4 km² и четврта категорија која обухвата кањон Брњице, Бољетинске реке и Дунава на око 121,5 km².

За подручје у коме се налазе шуме националног парка посебно су значајне штете које настају од поледице, односно наталоженог леда на стаблима дрвећа. Услед тога у шумским састојинама настају велика оштећења, ломови великих грана или целих стабала.

2.3.2. Ловна фауна

Подручје НП Ђердап је истовремено и Ловиште “Ђердап“, које се простире на површини од 63.608 хектара, при чему ловна површина заузима 57.782,98 ha док неловна површина (насеља, путеви, ...) заузима 5.825,47 ha. Ловиштем „Ђердап“ газдује Јавно предузеће ”Национални парк Ђердап”. Највећи део ловишта чине шуме а мањи део ливаде и пашњаци. Подручје ловишта припада предпланинском реону.

Ловно-продуктивне површине у ловишту “Ђердап” за врсте дивљачи којима се газдује су:

Јелен (<i>Cervus elaphus</i>).....	22.000 ha
Срна (<i>Capreolus capreolus</i>).....	35.000 ha
Дивља свиња (<i>Sus scrofa</i>).....	30.000 ha
Зец (<i>Lepus europaeus</i>).....	50.000 ha
Фазан (<i>Phasianus colchicus</i>).....	1.000 ha
Пољска јаребица (<i>Perdix perdix</i>).....	3.000 ha

Трајно заштићене врсте дивљачи у ловишту су: видра (*Luta lutra*), хермелин (*Mustela erminea*), ласица (*Mustela nivalis*), сове (*Strigidae*), орлови (*Aquile*), соколови (*Falco*), јастребови (*Accipiter*), осим јастреба кокошара (*Accipiter gentilis*), чапље (*Ardeidae*), осим сиве чапље (*Ardea cinerea*), роде (*Ciconia*), ронци (*Mergus*), еје (*Circus*) и друге које стално живе или се повремено појављују.

Ловостајем заштићене врсте у ловишту су: дивокоза (*Rupicapra rupicapra*), срна (*Capreolus capreolus*), јелен европски (*Cervus elaphus*), дивља свиња (*Sus scrofa*), зец (*Lepus europeus*), куна белица (*Martes foina*), куна златица (*Martes martes*), дивља патка кржуља (*Anas crecca*), дивља гуска лисаста (*Anser albifrons*), гугутка (*Streptopelia decaocto*), црна лиска (*Fulica atra*), велики корморан (*Phalacrocorax carbo*), вук (*Canis lupus*), лисица (*Vulpes vulpes*), шакал (*Canis aureus*), твор (*Putorius putorius*), сива врана (*Corvus corone*) и друге.

2.3.3. Воде и риболовна фауна

Доминантан водени екосистем на предметном подручју је несумњиво сама река Дунав. Како је већ речено, осим Дунава постоји још низ водотока различите величине и хидролошких карактеристика који припадају његовом сливном подручју (Поречка река, Добра, Бољетинска река, Брњичка река, Пек и др.). Међутим, ови водотоци, захваљујући специфичном положају, геоморфологији терена и непосредном окружењу готово да имају свој специфичан живи свет, увелико различит од живог света Дунава. У том смислу, биоценозових хидросистема тесно зависе од непосредног, углавном шумског окружења, а еколошки су, оштро одељене од дунавског екосистема и његових животних заједница.

Формирањем акумулационог језера ова еколошка граница је додатно појачана, с обзиром да потопљена ушћа водотока сада имају изглед и карактер ујезерених, а у неким случајевима и замочварених површина. Живи свет ових потопљених ушћа има све карактеристике живог света Дунава и скоро ничег сличног са истим у речицама и потоцима који задржавају свој брдско-планински карактер.

Сам речни ток је изградњом хидроелектрана „Ђердап I“ и „Ђердап II“ преграђен и претворен у акумулационо језеро узводно од бране. Створена је механичка препрека и прекинут је миграторни пут црноморским врстариба као што су дунавска јесетра (*Acipenser gueldenstaedtii*), паструга (*Acipenser stellatus*), сим (*Acipenser nudiiventris*), моруна (*Huso huso*) и харинге (*Alosa* spp.). То су врсте којима се некада мрестиле у узводним деловима Дунава а данас се могу наћи само низводно од бране ХЕ „Ђердап II“ код Кусјака, а узводно од самих брана, случајно и веома ретко. Осим тога, последице преграђивања Дунава огледају се и у променама у хидролошком режиму, хемизму воде, конфигурацији дна, приобаљу и живом свету. У овом делу Дунава је пре изградње ђердапских акумулација евидентирана 61 врстариба из 13 породица, а од 2005. Године у водама Националног парка „Ђердап“ евидентирано је око 40 врста.

Састав фауне риба од изградње брана до данас, осим смањења у броју врста, у одређеној мери је измењен и нарушен. У састав ихтиофауне током времена ушле су нове, унесене (интродуковане) врсте.

Хидроенергетски објекти

Хидроенергетски и пловидбени систем „Ђердап I“, комплексан и вишенаменски објекат, изграђен је на 943. километру Дунава од ушћа у Црно море. Коначан положај главног објекта на профилу Сип - Gura Vail, одређен на основу опсежних топографских, хидролошких, геолошких, хидрогеолошких, геомеханичких, геотехничких студијских и истражних радова, обезбеђивао је најоптималније искоришћење хидроенергетског потенцијала Дунава и услов да се током градње пловидба не обуставља. Према „Споразуму о изградњи и експлоатацији“, између тадашње СФРЈ и СР Румуније, главни објекат хидроелектране „Ђердап I“ пројектован је и изграђен тако, да свакој страни припадне по једна електрана, једна бродска преводница, једна половина преливне бране и по једна непреливна брана, са пратећим објектима. Преко бране је

направљен друмски пут. Државна граница иде управно на осу бране и дели објекат на два симетрична дела.

Коначно преграђивање Дунава обављено је 13. августа 1969. године. Изградњом прве фазе предвиђеног комплексног хидроенергетског система (касније је изграђена и ХЕ „Ђердап 2“), у највећем обиму до тада се почело са искоришћавањем хидропотенцијала Дунава.

ХЕ Ђердап 1, као највећи произвођач хидроелектричне енергије у Србији, има укупни инсталирани капацитет од 1.058 MW, док је годишња производња око 5.200 GWh.

3. ОЦЕНА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА

Стање животне средине на највећем делу територије НП Ђердап је повољно, осим у домену комуналне инфраструктуре (велики број неуређених сметлишта, недовољни капацитети гробља, нерегулисано одвођење отпадних вода).

Највиши је квалитет животне средине у планинском појасу националног парка у коме нема интензивнијих привредних активности и саобраћаја.

Следеће активности и објекти имају највећи утицај на квалитет животне средине на подручју НП Ђердап:

- » енергетика и хидроенергетика са зонама директног непосредног утицаја хидроелектране Ђердап 1 (у даљем тексту ХЕ Ђердап 1) на повремено подизање нивоа подземних вода на читавом потезу, промену микроклиме у акумулацији ХЕ Ђердап 1, утицаји система даљинског грејања на загађивање ваздуха и др;
- » експлоатација минералних сировина, са директним утицајем експлоатације бакарне руде у Мајданпеку (ван националног парка) и због рударења на површинским коповима, и каменолома (код Брњице и Текије);
- » пољопривреда са директним утицајем активности на ерозију, исушивање, сабијање, закишељавање, заслањивање, еутрофикацију и контаминацију земљишта и вода тешким металима, азотом и фосфором услед коришћења агрохемикалија, нарочито у општини Голубац;
- » саобраћај, повећање нивоа загађења ваздуха продуктима сагоревања у инфраструктурним коридорима друмског саобраћаја и нарушавање квалитета реке Дунав услед активности на водном путу;
- » несанитарне „дивље депоније“ и индустријске депоније, директно загађење земљишта и подземних и површинских вода контаминатима са дивљих депонија на територији Националног парка, као и загађење вода и земљишта секундарним продуктима индустријских депонија у оквиру ХЕ Ђердап 1 и индустријске зоне у Мосни;
- » хидротехничка инфраструктура, загађење испуштањем непречишћених комуналних отпадних вода из општинских канализационих система, испуштањем непречишћених индустријских вода и дренажних вода из пољопривреде у речне токове.

4. ПРЕГЛЕД КОНКРЕТНИХ АКТИВНОСТИ, ДЕЛАТНОСТИ И ПРОЦЕСА КОЈИ ПРЕДСТАВЉАЈУ ФАКТОР УГРОЖАВАЊА ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА

На загађење ваздуха највише утичу рударски објекти у Мајданпеку. У њиховој непосредној близини забележене су високе концентрације суспендованих честица и тешких метала, које у одређеним периодима године премашују граничне вредности имисија. Највећи извор прашине су бране флотацијских јаловишта, металуршка постројења и топлане. Један од извора емисије гасова и прашине представљају минирања из рударства. Најугроженија су насеља близу копова, али се утицај прашине врло често простире и до граница националног парка. Индустијски комплекс Турн Северина има значајан утицај на квалитет ваздуха у Кладову и приобаљу Дунава. Обухваћени делови територија општина Кладово и Неготин могу се сврстати у подручја која немају већа ограничења у погледу квалитета ваздуха, док се општина Мајданпек може се сврстати у подручје са високим степеном загађења, нарочито сумпор-диоксидом, чађи и суспендованим честицама.

Квалитет воде Дунава на територији националног парка је у Па и Пб класи (квалитет воде Дунава на уласку у Србију је III/IV класа или „ван класе“), због чињенице да је ефлуентни притисак на Дунав загађивача са територије Србије мањи од способности његовог самопречишћавања и чињенице да Ђердапска акумулација има велики учинак на пречишћавање воде, делујући попут великог таложника – биореактора. Квалитет вода осталих речних токова (Бољетинске, Брњичке, Поречке реке и Пека) је посебно угрожен нутријентима, органским и неорганским загађењем (услед испуштања нетретираних комуналних отпадних вода и дренажних вода из пољопривреде) и тешким металима услед пробоја бране на флотацијског депонији „Ваља Фундата“ код Мајданпека. Нека од локалних изворишта су угрожена дивљим депонијама (у Сипу), испустима канализационих садржаја (у Кладову, Текији) и лошом санитацијом насеља.

На квалитет земљишта утичу неадекватна пољопривредна пракса (путем неконтролисаног и неадекватног коришћења ђубрива и пестицида) и одсуство контроле воде која се користи за наводњавање. Квалитет земљишта озбиљно нарушавају и ерозиони процеси.

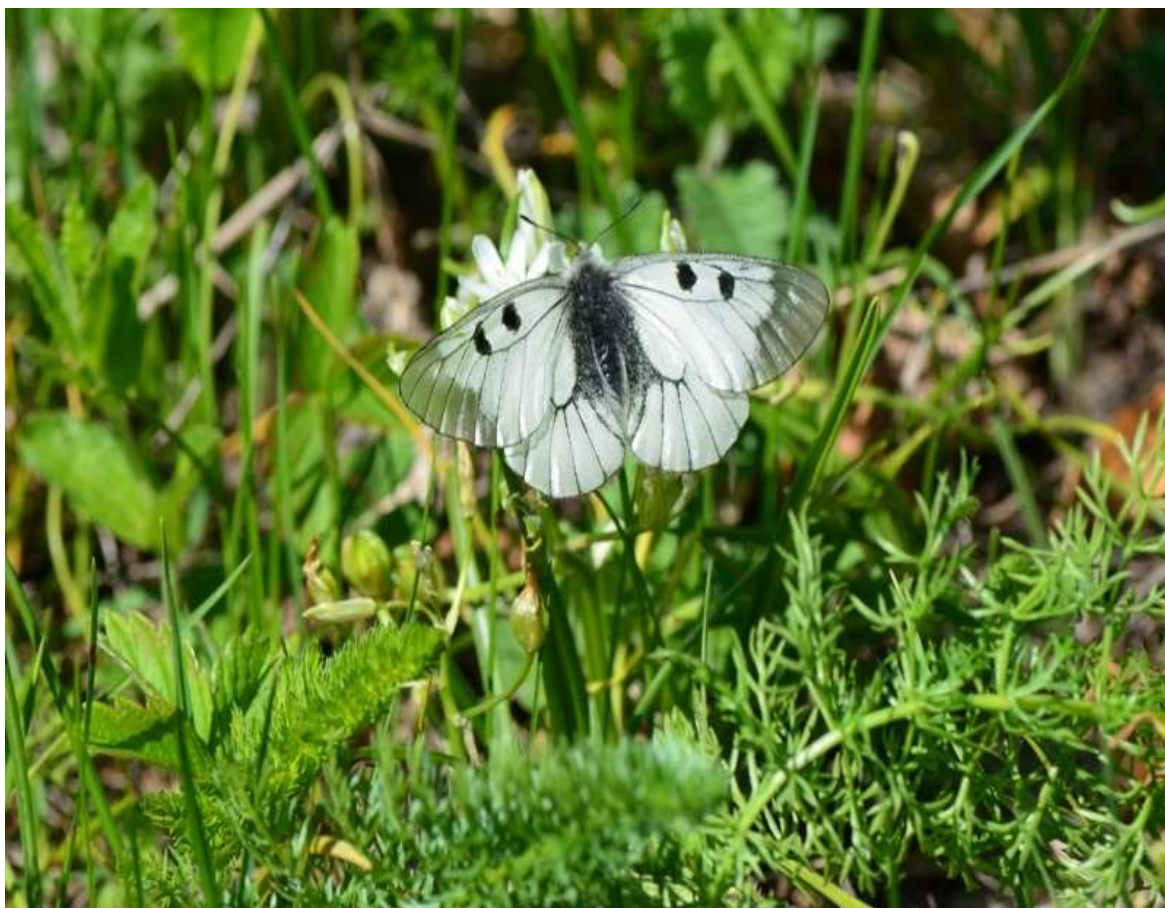
На подручју Парка није системски решено питање пречишћавања отпадних вода већ се оне директно одводе у речне водотокове, што доводи до њиховог загађења.

На основу Прелиминарног списка постројења која подлежу обавезама из SEVE- SO II директиве (Министарство животне средине и просторног планирања

РС, 2009) дефинисана је једна локација (једно постројење вишег реда) које се може сматрати потенцијално опасним са аспекта ризика од удеса у непосредној близини Националног парка Ђердап. То је „Фабрика бакарних цеви“ Мајданпек, са активношћу прераде бакра. У контексту прекограничног утицаја, Република Србија сарађује са земљама из окружења по питању контроле и утицаја прекограничног загађења, пре свега у односу на квалитет вода реке Дунав.

Један од највећих процеса који представља фактор угрожавања је депопулација становништва са подручја Националног парка Ђердап. Овај процес представља један од најзначајнијих проблема нарочито ако се узме у обзир чињеница да се број становника значјано смањио последњих 50 година. Одлазак становништва из руралних подручја је повезан са очувањем неких од приоритетних типова станишта који захтевају управљање.

5. ДУГОРОЧНИ ЦИЉЕВИ ЗАШТИТЕ, ОЧУВАЊА И УНАПРЕЂЕЊА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА

5.1. ДУГОРОЧНИ ЦИЉЕВИ ЗАШТИТЕ

На основу Плана управљања, доносе се годишњи Програми управљања са детаљно планираним активностима, динамиком извршења и неопходним средствима за извршење.

План управљања заснован је на концепту трајног и одрживог развоја подручја Националног парка Ђердап, на принципима заштите и очувања природних и створених вредности, очувању биодиверзитета, одрживог коришћења ресурса у складу са следећим циљевима:

- очувању и унапређењу природних вредности и предеоних одлика;
- очувању културно-историјског наслеђа;
- одрживом коришћењу природних ресурса;
- планском уређењу и изградњи;
- развоју научно-истраживачког рада;
- развоју туризма и туристичке инфраструктуре;
- промоцији вредности и особености подручја;
- презентацији и едукацији о вредностима и значају подручја;
- стварању амбијента за бољи живот локалног становништва;

Специфични циљеви:

- Очување квалитета основних чинилаца животне средине (ваздух, вода, земљиште), заштита од буке и обезбеђење адекватног управљања отпадом,
- Заштита, очување и презентовање културно-историјских вредности и знаменитости,
- Очување пејзажних и амбијенталних вредности простора, као препознатљивог визуелног израза простора,
- Успостављање еколошке мреже и утврђивање начина управљања,
- Мониторинг ретких и угрожених биљних и животињских врста,
- Планско коришћење простора у складу са наменом простора,
- Одрживи развоја подручја и стварање услова за унапређење квалитета живота и рада локалног становништва кроз подстицање

традиционалних делатности на подручју, пољопривреде, сеоског туризма, екотуризма и старих заната,

- Повећање свести шире јавности о вредностима подручја парка кроз разноврсне едукативне и интерпретативне садржаје за посетиоце свих узраста и способности,

- Унапредити информативно-презентационе и едукативне садржаје парка како би се омогућио јединствени доживљај и обезбедило ефикасно управљање посетиоцима.

Наведени циљеви заштите, очувања, унапређења и одрживог развоја дефинисани су кроз следеће планске секторе:

- заштита природе и природних вредности
- заштита животне средине
- заштита вода и водног земљишта
- развој ловства и рибарства
- развој шумарства
- развој туризма

5.1.1. Заштита природе и природних вредности

- Очување разноврсности флоре и фауне као и њено обogaћење у смислу реинтродукције ишчезлих врста

- Потребно је очувати постојеће комплексе под пашњацима и ливадама, да би се сачували карактеристични степски елементи фауне, нарочито као станишта одређених врста сисара, птица и гмизаваца.

- Врло је значајно очување већих шумских површина комплексног облика, у чијем саставу се налазе различите сукцесивне фазе које су по својим карактеристикама основни репрезент предеоног диверзитета;

- Очување постојећег диверзитета и мозаичности станишта, као базе изузетно разноврсне фауне. У том смислу је важно сачувати постојеће простране комплексе аутохтоних шума. Становници шумских станишта су у већој мери специјализовани, те се теже прилагођавају промени станишних режима, за разлику од врста полуотворених и отворених терена које по правилу одликује већа еколошка пластичност.

- Потребно је одржавати и унапређивати бројно стање, полну и узрасну структуру популација дивљачи и других ценобионата у складу са планским документима из области ловства и заштите природе;
- Заштита и одрживо коришћење евидентиране фауне риба, од значаја је очување аутохтоног, изворног диверзитета риба, а од не мање важности је и заштита воде као ресурса и као станишта самих врста и њихових заједница;
- Очување објеката и појава који својим геолошким, геоморфолошким и хидрографским обележјима представљају истакнуте вредности геонаслеђа Геопарка Ђердап у оснивању.

5.1.2. Заштита животне средине

- заштита и унапређење квалитета животне средине;
- утврђивање система мера за ограничавање утицаја активности које су у конфликту са заштитом животне средине (активности експлоатације мин.сировина, развој индустрије, активности у оквиру енергетских постројења и др.);
- развој интегралног информационог система заштите животне средине у оквиру ГИС Националног парка;
- санација и рекултивација деградираних површина елементарним непогодама и људском активношћу;
- побољшање информисања и едукације становништва о заштити животне средине;

5.1.3. Заштита вода и водног земљишта

У складу са Водним условима за израду Плана управљања (број 325-05-00972/2018-07 од 28.11.2018.године), заштита вода и водног земљишта вршиће се кроз:

- заштиту и очување водотокова;
- контролу изградње водних објеката и уређаја намењених уређењу вода;
- одржавање корита водотокова и водних објеката, спровођење заштите од штетног дејства вода, а за остале намене у складу са законом и

прописаним забранама, ограничењима права и обавезама корисника водног земљишта и водних објеката;

- контрола одлагања дрвне масе и сл. на водном земљишту, праће механизације и возила као свих активности које утичу на квалитет вода, стабилност и функционалност водних објеката;
- превентивне мере, биотехничке и биолошке заштитне радове у ерозионим деловима Парка;
- ширина приобалног земљишта прописана је законом, осим у случају заштите добара посебних вредности, капиталних објеката, послова од општег интереса, других потреба за заштитом вода и водених и приобалних врста када се може одредити другачија ширина одлуком надлежног органа;
- контролу активности у водном земљишту у складу са прописаним забранама, ограничењима и обавезама корисника земљишта а све у циљу спречавања нарушавања водног режима, стабилност и функционалност водних објеката, ремећења пролаза великих вода и спровођења одбрана од поплава.

5.1.4. Развој пољопривреде

- Заштита и очување пољопривредних површина;
- спречавање заузимања пољопривредног земљишта у непољопривредне сврхе;
- заштита пољопривредног земљишта од загађења опасним и штетним материјама;
- побољшање општих услова живљења на селу, унпређивањем производње, прераде и пласмана традиционалних пољопривредних производа, препознатљивог имена и порекла.

5.1.5. Развој шумарства, ловства и рибарства

Развој ће се остварити кроз:

- заштиту и очување шума, реликтних, ретких и угрожених врста флоре и фауне;
- противерозиону заштиту земљишта и изворишта и водотокова;

- вишенаменско рекреативно, научно-истраживачко, васпитно-образовно, спортско-рекреативно коришћење укупних потенцијала шумског подручја;
- унапређење шумске инфраструктуре;
- заштита шума од пожара као и разних патогена;
- унапређење стања шума сопственика кроз саветодавне услуге;
- редован мониторинг свих врста дивљачи;
- побољшање природних услова станишта за све врсте дивљачи, као и за строго заштићене врсте;
- постизање оптималног броја и квалитета, полне и старосне структуре, густине популација у складу са условима станишта;
- гајење и заштита дивљачи (изградња и одржавање ловне инфраструктуре, обележавање, прихрана дивљачи);
- чување и управљање риболовним подручјем и рибљим фондом;
- редован мониторинг (врста водених екосистема као и параметара квалитета воде);
- израда свих планских докумената из области шумарства, ловства и рибарства.

5.1.6. Развој туризма

- водећа привредна грана на подручју Парка, која ће допринети одрживом развоју подручја;
- организовање интегрисане туристичке понуде у оквиру дестинације Доње Подунавље;
- одржавање постојеће туристичке инфраструктуре и укључивање нових локалитета у туристичку понуду;
- активности у циљу промоције Геопарка Ђердап.

6. АНАЛИЗА И ОЦЕНА УСЛОВА ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ЦИЉЕВА

Анализа стања заштићених вредности, природних ресурса, односно основних

вредности заштићеног подручја, у складу са Законом о националним парковима („Службени гласник Републике Србије“ број 84/2015.) редовно се приказује кроз Извештај о стању природних и радом створених вредности у Националном парку Ђердап на годишњем нивоу и доставља надлежном Министарству заштите животне средине и Заводу за заштиту природе Србије.

Оцена стања природних ресурса, односно шумских ресурса, вреднује се кроз десетогодишње премере и израде основа газдовања шумама. Стање ловне и риболовне

фауне, такође се вреднује и оцењује кроз десетогодишње планове односно кроз Ловну основу ловишта Ђердап и Програм управљања рибарским подручјем Националног парка Ђердап.

Анализа и оцена стања, показује задовољавајуће стање како природних ресурса и заштићених вредности тако и организационих и финансијских услова за остваривање дефинисаних циљева.

За остварење планираних циљева заштите, очувања и унапређења заштићеног подручја морају се створити претпоставке и обезбедити услови што подразумева:

- доношење програмских и планских докумената (Плана управљања, Годишњих програма управљања, Основа газдовања шумама, Програма газдовања шумама сопственика, Ловне основе, Водопривредне основе, Програма управљања риболовним водама, Правилника о унутрашњем реду и чуварској служби),
- доношење Просторног плана подручја посебне намене Националног парка Ђердап, генералних планова регулације и детаљних планова за грађевинска подручја на територији парка,
- организационо, кадровско и техничко опремање управљача (технолошки услов, који подразумевају опремљеност управљача кадровима, пословним простором, другим објектима и средствима рада, опремљеност заштићеног подручја комуналном и саобраћајном инфраструктуром и уређеним местима и објектима за рекреацију и боравак посетилаца),
- сарадња управљача са локалном заједницом и другим институцијама,
- обезбеђење финансијских средстава и законских инструмената и стабилно финансирање Плана управљања.

7. ПРИОРИТЕТНЕ АКТИВНОСТИ И МЕРЕ НА ЗАШТИТИ, ОДРЖАВАЊУ, ПРАЋЕЊУ СТАЊА И УНАПРЕЂЕЊУ ПРИРОДНИХ И СТВОРЕНИХ ВРЕДНОСТИ

7.1 АКТИВНОСТИ И МЕРЕ НА ЗАШТИТИ, ОДРЖАВАЊУ, ПРАЋЕЊУ И УНАПРЕЂЕЊУ ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ

7.1.1. Активности и мере на заштити локалитета у посебном режиму заштите

У складу са Просторним планом подручја посебне намене Националног парка Ђердап и Законом о заштити природе, на природним вредностима у I степену заштите, спроводиће се мере заштите, очувања и презентације у складу са режимом заштите:

- Редовно обележавање посебно заштићених објеката природе и њихових граница у складу са правилником о обележавању природних вредности,
- Утврђивање протокола за редовну евиденцију стања природних вредности,
- Утврдиће се мере и активности на очувању врста, у складу са климатским променама и применити мере прилагођавања, односно адаптације на настале промене.

У складу са важећом законском регулативом и правилником о унутрашњем реду

чуварске службе, спроводиће следеће активности:

- Стална сарадња са корисницима простора и инспекцијским службама,
- Надзирање и усмеравање кретање посетиоца,
- Спречавање свих активности и делатности које су у супротности са актом о заштити и представљају фактор угрожавања и девастације заштићеног подручја,
- Спречавање активности које доводе до нарушавања утврђених режима заштите.

ЛОКАЛИТЕТИ У ПОСЕБНОМ РЕЖИМУ ЗАШТИТЕ (I степену заштите)

Комплекс орографских, микроклиматских, биотичких и природно-историјских фактора, на подручју Ђердапа формирали су изузетни природни феномен и јединствен рефугијум, где се на релативно малом простору одржао континуитет флоре и вегетације од плиоцена до данашњих дана и велики број реликтних врста и заједница, као и развојних вегетацијских серија. I степеном заштите обухватају се следеће локалитети:

1. „Голубачки град“
2. „Бојана“
3. „Клисура реке Брњице“
4. „Татарски вис“

5. „Шомрда“
6. „Тилва Тома“
7. „Цигански поток“
8. „Босман-Соколовац“
9. „Чока Њалта са Песачом“
10. „Лепенски вир“
11. „Кањон Бољетинске реке са Грбеном“
12. „Ковилово“
13. „Градашница“
14. „Велики и Мали Штрбац са Трајановом таблом“

Укупна површина зона заштите I степена износи око 5.106,27 ha, односно 8,03% од укупне површине Националног парка.

1. Локалитет „Голубачки град“ се налази на самом почетку Националног парка Ђердап, на периферији Ђердапске клисуре и граници са равничарским подунављем. Представља један од важнијих природних резервата због специфичности природне историје, богате флоре и вегетације, као и меморијалног споменика „Голубачки град“. Резерват уједно представља и прву клисуру Ђердапа идући низводно Дунавом. У резервату посебно је изражена купираност терена, која почиње одмах изнад Дунава, где се јављају различити геоморфолошки облици као што су вртаче, шкарпе, сипари, стеновити хрптови на којима је увек била присутна јака ерозија земљишта под утицајем јаке кошаве. Резултат наведених фактора на топлој крењачкој подлози на надморској висини од 100-300 m, на плитким скелетним земљиштима у овом резервату условили су доминацију изразито термофилне вегетације вековима деградиране антропозоогеним утицајима.

Код „Голубачког града“ и уз његов грбен уздужни вегетацијски профил (према Мишићу В., 1981) чине следеће заједнице: *Salicetum* - појас врбе, *Syringo-Carpinetum orientalis* - шибљаци грабића и јоргована, *Cotino syringetum* - шибљаци руја и јоргована, *Carpino orientalis* - шибљаци грабића, *Fagetum submontanum carpinetosum orientalis* - шуме букве и грабића, *Quercetum farnetto-cerris*

carpinetosum orientalis - шуме сладуна и цера са грабићем и *Fagetum submontanum juglandetosum* –шуме букве са орахом. Локалитет захвата површину од 86,86 ha.

Мере заштите: Мере које ће се предузимати подразумевају очување и праћење стања екосистема у приступачним деловима резервата.

2. Локалитет „Бојана“ налази се у пределу Горње Голубачке клисуре, између Голубачког града и Јеленских стена, близу места Ливадице у општини Голубац.

Обухвата површину од 98,14 ha чисте орахове састојине (*Parietario-Juglandetum* Јов. 68) окружене високом мешовитом састојином букве и ораха (*Fagetum submontanum juglandetosum*, Мишић 1967). Сем тога, на читавој површини јављају се групимичне или појединачне примесе мечје леске (*Corylus colurna*), маклена (*Acer monspessulanum*), црног јасена (*Fraxinus ornus*), грабића (*Carpinus orientalis*) и обичног граба (*Carpinus betulus*). На кречњацима спрудног типа развила се сложена вегетација од мезофилних заједница са буквом (*Fagus moesiaca*), јаворовима (*Acer* sp.), обичног грабића (*Carpinus betulus*) и другим врстама до заједница са медунцем (*Quercus pubescens*) и јоргованом (*Syringa vulgaris*).

Мере заштите: Праћење стања наведених заједница, а пре свега чисте орахове састојине.

3. Локалитет „Клисуре реке Брњице“ обухвата слив реке Брњице изнад Голубачке клисуре. Брњичка река пресеца НП „Ђердап“ од Дунава до највиших гребенова и геоморфолошком карактеристичном долином и израженом клисуром и

кањоном, представља природни феномен који се одразио и на вегетацију. Високи стеновити кречњачки гребени који се уздижу на једној и другој обали реке заједно с Дунавом обезбеђују специфичну микроклиму, што је омогућило развитак

сложене вегетације од термофилних шума и шибљака до мезофилних буково-орахових и буково-липових шума.

У котлини Брњичке реке распрострањена је заједница китњака и цера

(*Quercetum petraeae-cerris*) са грабићем на стрмим изложеним падинама. Интересантно је да од почетка котлине на обали Дунава јавља климатогена шума сладуна и цера са грабићем. У клисури реке Брњице доминирају медунац (*Quercus virgiliana*), цер (*Quercus cerris*), јоргован (*Syringo vulgaris*), црни јасен (*Fraxinus ornus*), маклен (*Acer monspessulanum*) и грабић (*Carpinus orientalis*). У клисури су заступљени низови заједница: од реликтних полидоминантних, преко реликтних осиромашених до заједница савременог типа, али су оне мање заступљене, јер јоргован даје печет целокупној реликтној вегетацији у клисури. Локалитет се налази у општини Голубац и заузима простор од 693,74 ha.

Мере заштите: Очување и праћење стања екосистема у приступачним деловима резервата. Овај локалитет представља и један од значајнијих објеката геонаслеђа у Геопарку Ђердап због чега ће бити под посебним надзором с обзиром да је угрожен од стране посетилаца иако је забрањено кретање кроз кањон.

4. Локалитет „Татарски вис“ обухвата изражено планинско било које повезује Шомрдски камен (806 m) као највећи вис, затим Татарски вис (670 m), Војину чуку (708 m) и Јаничарски вис (628 m). Цео простор представља непрекидан висок планински гребен и развође два речна слива. Уједно, ово било има и функцију бедема који штити све пределе окренуте према Дунаву. „Татарски вис“ карактерише природна шумска вегетација условљена врстом геолошке подлоге. У деловима резервата где се јављају кристаласти шкриљци развијена је дводоминантна шума китњака и граба (*Quercus-Carpinetum orientalis* Jov. 1967), а у кречњачким просторима јављају се букове шуме (*Fagetum moesiacaе montanum* Руд. Јов. 76) са неком од врста као што су липа, орах и др. Шума на кречњацима *Fagetum submontanum mixtum calcicolum* Јов, Мишић 1967 знатно се разликује по присуству диференцијалних врста од шуме на силикатима. Интересантно је да је шума на кречњацима сиромашнија јер се шума теже обнавља у условима плитког скелетног земљишта са стенама и камењем.

Поред полидоминантних шума на силикатима и кречњацима у простору резервата „Татарски вис“ заступљене су и реликтне осиромашене шуме *Fagetum submontanum juglandetosum* Мишић 1963., *Fagetum submontanum aculeatetosum* Мишић 1967, *Quercus-Carpinetosum aceleatetosum* Руд 1949, Јов 1951.

Површина овог локалитета је 34,01 ha.

Мере заштите: Очување и праћење стања екосистема у приступачним деловима резервата.

5. Локалитет „Шомрда“ налази се у општини Мајданпек испод Шомрдског вуса, у сливу реке Страковице, која са Великом реком формира Бољетинску реку. Шомрда је резерват познат по налазишту зеленике (*Plex aquifolium*). То је једино у Ђердапу налазиште зеленике - реликтне зимзелене врсте. Уједно резерват представља најсеверније налазиште зеленике (божиковине). Типови шума који се јављају у резервату су: *Fagetum moesiacum submontanum drymetosum* на плитком и скелетном смеђем земљишту, *Quercetum montanum typicum* на киселом смеђем земљишту и *Quercetum - Fagetum typicum* на киселом и лесивираном киселом смеђем земљишту.

Локалитет обухвата површину од 20,34 ha.

Мере заштите: Приоритет на овом локалитету је очувати стабла зеленике.

6. Локалитет „Тилва Тома“ се налази у југозападном делу НП „Ђердап“. Између два враха Чока Гркљан и Чока Фрасен простире се локалитет Тилва Томе са врхом од 673 m. Простор овог локалитета обрастао је високом буковом састојином, високом храстовом састојином и високом састојином липе. Као појединачна стабла јављају се: граб, јасен, јавор, глог, јоргован, дрен и друге врсте.

Укупна површина овог простора износи 231,90 ha.

Мере заштите: Праћење стања и очување живог света.

7. Локалитет “Цигански поток“ се налази у општини Мајданпек. Опкољен је великим гребенима Чока Њалте и Коршо брда. Пуна влаге долина Циганског

потока заједно са влагом са Дунава условљава формирање умереније климе, где преовлађују сладуново-церове шуме и шуме букве и ораха. Међутим, посебна вредност резервата огледа се у стаништима чистих орахових шума (*Parietario-Juglandetum* Јов. 68) на 240 m н.в., на источној падини при дну увале Циганског потока. Поред великог богатства ораха у буковим шумама унутар овог резервата јављају се и чисте букове шуме на силикатима, а на уским гребенима и чисте китњакове шуме (*Quercetum montanum* Чер. ет. Б. Јов. 1953). Укупна заштићена површина је 206,69 ha.

Мере заштите: Биће усмерене на очување чистих орахових шума.

8. Локалитет „Босман-Соколовац“

Локалитет „Босман-Соколовац“ пружа се између реке Кожице и Песаче. На почетку Босмана Дунав је широк, а затим испред Дојки се нагло сужава све до ушћа реке Песаче у Дунав. Босман је претежно на силикатним стенама. Највиши делови изнад Босмана представљени су широким платоима и валовитим

гребенима према Дунаву који су условили разноликост станишта у овом делу резервата.

Соколовац је део локалитета потпуно другачији од Босмана. То је кречњачки терен са изразитим кршом и стеновитим уским хрптом (венцем) који се пружа читавом дужином Соколоваца. Гребен Соколовац са истока и југа заклањају високи дуги гребени суседног локалитета Чока Њалта. У вегетацијском смислу локалитет се може поделити на два дела: Босман и Соколовац. На Босману је претежно вегетација савременог типа са заједницама букве, китњака и граба, јавора и јасена и чистог китњака. Од реликтних осиромашених заступљене су заједнице букве и ораха. На Соколовцу доминирају реликтне полидоминантне шумске и реликтне полидоминантне жбунасте заједнице са основним врстама: јоргованом, медуном, грабићем, цером, јасеновима, јаворовима, мечјом леском и буквом. У овом простору значајна је инверзија вегетације условљена микроклимом и земљиштем од Дунава до врхова Гребена. Површина овог локалитета је 266,87

на.

Мере заштите: Успостављање огледног поља и дугорочни мониторинг.

9. Локалитет „Чока Њалта са Песачом“ представља научно најинтересантнији предео не само у НП „Ђердап“ већ и у Србији. Налази се у средини Ђердапског подручја, између реке Песаче на северозападу и гребена Штрбине на југу и Дунава на северу. То је импозантан кречњачки гребен од 669 m н.в. који је уједно и горња граница брдског (храстовог) појаса у Ђердапској клисури.

Чока Њалта се нагло издиже над Дунавом, притоком Песачом и потоком Огашу Маре које их одвајају од осталих суседних предела. Цео локалитет је у виду огромног заклоњеног, влажног басена који је са врло повољним мезоклиматским условима. Јака дисецираност рељефа и утицај велике воде Дунава омогућила је простору типичне али повољне услове рефугијалног карактера, што је условило формирање разних заједница, микроценотичких групација врста и великог биодиверзитета, нарочито на стењацима.

Једна од најзаступљенијих је шумска заједница букве, ораха, мечје леске и других врста (*Fagocolurnetum mixtum* Мишић 1967). Интересантно је да поред реке Песаче потпуно ишчезава полигенетски карактер и еволуција земљишта достиже искључиво

зрелу стадију смеђег земљишта на кречњаку, коју насељава савремена заједница типа *Fagetum submontanum calcicolum* Јов. 1955. (Антић, М. и Мишић, В., 1968). Типови шума који се јављају у локалитету „Чока Њалта са Песачом“ су *Fagetum moesiacaе submontanum dryetosum* на плитким и скелетним земљиштима на кречњаку, *Fraxineto - carpinetum syringetosum* на скелетним земљиштима на кречњаку, *Orno - Polyquercetum* на слабо развијеним земљиштима на кречњацима и базичним силикатним стенама, *Quercetum petraea - cerris purpureum* на киселим смеђим и лесивираним киселим смеђим земљиштима, *Fagetum moesiacaе submontanum aceretosum* на дубоким еутричним смеђим земљиштима, *Fagetum*

moesiaceae montanum cerpitenosum betuli на ранкерима (хумусно - силикатним земљиштима) и *Luzulo - Fagetum moesiaceae montanum* на киселом смеђем земљишту.

Локалитет заузима површину од 628,98 ha.

Мере заштите: Посебно праћење станишта на стенама и сипарима.

10. Локалитет „Лепенски Вир“ представља један од научно најзанимљивијих и најважнијих резервата у нашој земљи. Чувенији је као археолошко налазиште монументалне праисторијске неолитске културе. У Европи је јединствен као локалитет на коме су тесно повезане историја природе и историја људског друштва. Између осталог Лепенски вир је први локалитет у Србији где су откривене и описане реликтне врсте и заједнице копривића и ораха, познате као *Celto-Juglandetum* Jov. 1967. Поред најзначајније реликтне полидоминантне заједнице *Celto-Juglandetum* Jov. 1967 на подручју Лепенског вира срећу се и следеће реликтне заједнице: *Carpino orientalis - Quercetum mixtum* Мишић 1967, затим полидоминантна заједница ораха, копривића и других врста у варијанти са јоргованом (*Syringetosum* Мишић 1968), жбунасте заједнице јоргована и руја (*Cotino-Syringetum* Вукић 1968) и заједнице храстова сладуна и цера (*Quercetum farnetto cerris* Rud. 49).

У типолошком смислу простор обухвата шибљаке грабића, односно шуме црног граба, црног јасена и јоргован, означене као *Fraxineto-carpinetum syringetosum* на скелетним земљиштима на кречњаку. Овај тип шуме заузима врлетне терене од 80 до 420 m н.в. северних експозиција. Геолошку подлогу чине кречњаци, лапорци и пешчари. Шибљаци у овом локалитету представљају трајни стадијум вегетације, са наменом заштитног карактера. Укупна површина резервата износи 62,06 ha.

Мере заштите: Локалитет је под изузетним антропогеним утицајем и неопходно је спречити инфраструктурне радове у наредном периоду. С обзиром да локална самоуправа планира изградњу више објеката као и међународног пристаништа на овом локалитету, директно су угрожене његове природне вредности а пре свега заједница копривића са орахом.

11. Локалитет „Кањон Бољетинске реке са Гребеном“ обухвата клисуру Бољетинске реке непосредно пре ушћа у Дунав, падине Власца и Бољетинског брда. Иако није велики по површини, локалитет „Кањон Бољетинске реке“ је од великог научног значаја. Осим вегетацијских вредности које су готово истоветне локалитетима „Лепенски вир“ и „Чока Њалта“, овај локалитет има и изузетне геолошко-морфолошке облике, а представља и богато налазиште веома значајне мезозојске фосилне фауне. Живописан, Кањон Бољетинске реке је под заштитом државе као објекат геонаслеђа Србије. Настао је усецањем Бољетинске реке у седиментне стене из доба мезозоика, старе између 170 и 113 милиона година; у то време, овај простор је покривао океан Тетис. У међувремену, услед тектонских поремећаја и формирања карпатског планинског венца, слојеви стена су претрпели бројна набирања и раседања, постепено добијајући садашњи изглед. Заједно са оближњим Бољетинским брдом и Гребеном, Кањон Бољетинске реке чини јединствени седиментолошко-палеонтолошки комплекс са обиљем фосилних остатака изумрлих мекушаца – амонита и белемнита.

Кањон Бољетинске реке

Вегетацијски мозаик у кањону Бољетинске реке, на првом месту, чини климатогена заједница сладуна и цера са грабићем - *Quercetum frainetto-cerris carpinetosum orientalis* Јов. 61. Ова шума задржала се у фрагментима на платоу и благим падинама према Дунаву. Поред климатогене шуме сладуна и цера са грабићем, на платоу Бољетинског брда на малим растојањима смењују се липово-јаворове шуме (*Aceri-Tilietum* Мишић 1967), липово-букове (*Tilio-Fagetum*, Мишић 1972) или липово букове са јоргованом (*Aceri-Tilietum syringetosum* Мишић 1967). Локалитет обухвата површину од 102,48 ha.

Мере заштите: Приоритет је очување геолошко-морфолошких објеката.

12. Локалитет „Ковилово“ на коме се налази истоимени видиковац са висином од 444 m, окомито се спушта ка широком делу Ђердапског језера. Врло стрме стране изнад магистралног пута обрасле су изданачкиим шумама и шибљацима. На

изломљеним нагибима, на гнајсевима јављају се орах (*Juglans regia*), крупнолисна липа (*Tilia platyphyllos*), ситнолисна липа (*Tilia cordata*), китњак (*Quercus petraea*), сладун (*Quercus farnetto*), цер (*Quercus cerris*), граб (*Carpinus betulus*), грабић (*Carpinus orientalis*), буква (*Fagus moesiaca*) и друге врсте.

Укупна површина локалитета износи 365,98 ha.

Мере заштите: Спречавање антропогеног утицаја, контролисана посета и редован мониторинг.

13. Локалитет „Градашница“ налази се у самом улазу у Поречки залив. Обухвата простор у сливу реке Градашнице испод пећине до уливања реке Градашнице у Поречки залив. На стрмом падинама, изломљеног нагиба јављају се високе састојине букве, високе састојине букве и китњака и високе шуме китњака. На врлетним теренима у клисури Градашнице присутне су шикаре китњака.

Пећина Градашница

Пећина Градашница је на 380 м надморске висине, и са сливом реке представља споменик природе евидентиран за заштиту. Представља станиште више строго заштићених врста слепих мишева.

Укупна површина локалитета износи 354,38 ha.

Мере заштите: Контролисана посета у циљу очувања геолошке вредности као и фауне у њој.

14. Локалитет „Велики и Мали Штрбац са Трајановом таблом“ шумовито-каменити комплекс са приобалним деловима око Дунава и простором око културно-историјског обележја „Трајанова табла“ налази се на територији општине Кладово. Предео се карактерише разноврсношћу станишта биљних заједница које су реликтног типа, богатог и мешовитог састава и врло сложене структуре. У погледу природних лепота, ови простори чине јединствену и непоновљиву целину Ђердапске клисуре. Разноврсност биљних заједница и станишта на овом простору је веома велика. Најзаступљеније и веома добро очуване су заједнице са мечјом леском (*Corylus colurna* L.). Заступљене су и многе друге ретке и ендемичне врсте као што су тиса (*Taxus baccata* L.), копривић (*Celtis australis* L.), маклен (*Acer monspessulanum* L.), руј (*Cotinus coggygria* Scop.) и јоргован (*Syringa vulgaris* L.). Обухваћене су и ниске шуме и шибљаци, који представљају шумске деривате на изложеним и сувим положајима карстног типа, као и високе састојине букве у чистом и мешовитом саставу са грабом и храстом китњаком. Уз саму обалу Дунава

на 100 m надморске висине, посебно се издваја локалитет „Хајдучка чесма“, где се налази термофилна заједница брдске букве и шумског вијука *Festuco drymeiae-Fagetum submontanum* као редак и јединствен пример ниско распрострањених букових шума. Површина овог локалитета износи 1953,83 ha.

Мере заштите: Праћење успостављених огледних поља као и ендемичних врста тисе и копривића и реликтне врсте мечја леска.

7.1.2. Чување, заштита и одржавање подручја

7.1.2.1. Одржавање граница Националног парка Ђердап

Граница Националног парка Ђердап, утврђена је Законом о националним парковима ("Службени гласник РС" бр. 84/15). Након графичке обраде-картирања границе на катастарке планове, иста је прослеђена службама за катастар непокретности надлежним за територију обухваћену границом Националног парка. Активност на одржавању граница, односи се на чување и обнављање утврђених граница заштићеног подручја, њихово обнављање на терену, обнављање информативних табли за локалитете у I степену заштите, решавање имовинских односа, ажурирање базе података о катастарским парцелама које су поверене на коришћење, решење спорних граница и слично.

7.1.3.Активности и мере на заштити станишта

У складу са одредбама Правилника о критеријумима за издвајање типова станишта, о осетљивим, угроженим, ретким и за заштиту приоритетним типовима станишта и о мерама за њихово очување, неопходне су следеће активности како би се очувао повољан статус станишта:

- Извршити инвентаризацију и мапирање важних станишта према Директиви о стаништима и птица према Директиви о птицама, сачинити документацију за Емералд станишта, како би се припремили за прилазак ЕУ и добијању статуса SCI и SPA,
- Теренска истраживања и детаљна инвентризација травних станишта на подручју парка, трајно праћење стања травних станишта,
- Активним мерама, односно подстицњем традиционалних пракси косидбе и пашарења спречити зарастање станишта и претварање у шумска станишта,
- Ревитализација станишта,
- Спречити уништавање и деградацију заштићених типова станишта,

- Извршити инвентаризацију и мапирање нешумских станишта на подручју парка,
- Спречити нарушавање природних карактеристика заштићених типова станишта,
- Очувати природне процесе који карактеришу станишта и доприносе постојању специфичних врста,
- Дефинисаће се мере и активности у складу са климатским променама и применити мере прилагођавања, односно адаптације на настале промене,
- Очувати појединачне врсте значајне за станишта на подручју парка.

7.1.4. Активности и мере на заштити флоре и гљива

Изузетна флористичка разноврсност подручја са велики бројем значајних и заштићених врста, дефинише планирање низа активности које ће допринети очувању флоре подручја парка. Посебне мере се морају предузети у погледу очувања ендемичних врста које издвајају ово подручје од осталих.

- Успоставити мониторинг системе за све кључне врсте биљне врсте које се сматрају угроженим или су значајне за очување,
- У складу са регулативом обезбедити максималну заштиту за заштићене врсте,
- Праћење стања популација строго заштићених врста и чинилаца њиховог угрожавања, нарочито праћење и смањивање утицаја промене климе на високо рањиве врсте и њихова станишта,
- Попис и картирање станишта ендемита и стеноендемита, ретких и угрожених биљних врста,
- Спречити ширење инвазивних врста,
- Побољшати статус угрожених врста,
- Утврдиће се мере и активности на очувању врста, у складу са климатским променама и применити мере прилагођавања, односно адаптације на настале промене,
- Посебна активност у оквиру праћења стања флоре је праћење станишта и стања врсте *Calluna vulgaris*.
- Праћење бројности одабраних представника из фамилије орхидеја, очување њихових станишта и утврђивање нових локалитета.
- Континуиран мониторинг популације врсте велика саса *Pulsatilla vulgaris*.
- Праћење врста *Celtis australis* и *Ilex aquifolium*
- Наставити са ажурирњем информационог система о врстама.

Кључне врсте за праћење су ендемичне врсте *Acanthus hungaricus*, *Betonica scardica*, *Campanula sparsa* subsp. *sphaerotherix*, *Cytisus procumbens* subsp. *procumbens*, *Genista subcapitata*, *Viola macedonica* subsp. *macedonica*, *Eryngium palmatum*, *Cerastium rectum* subsp. *rectum*, *Heliosperma pusillum* subsp. *moehringiifolia*, као и строго заштићене и заштићене врсте Правилником о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива: *Daphne laureola*, *Taxus baccata*, *Orchis purpurea*, *Orchis militaris*, *Ophrys cornuta*, *Himantoglossum hircinum*, *Ilex aquifolium*, *Lilium martagon* и др.

7.1.5. Активности и мере на заштити фауне

Фауна националног парка Ђердап је још увек недовољно истражена, поготово када се говори о својствима популација врста. Како би се планирале мере заштите, неопходна су истраживања фауне, нарочито заштићених и угрожених врста. Активности на заштити фауне огледају се :

- Успоставити мониторинг за кључне врсте фауне које се сматрају угроженим,
- Истражити својства популација које су приоритетне за заштиту,
- У складу са регулативом обезбедити максималну заштиту заштићених врста,
- Праћење циљних врста птица биће вршено методама: цензуса у тачки, трансеката, прстеновања. Приоритетне циљне врсте за праћење су по програму НАТУРА 2000 и то: Мали вранац *Phalacrocorax rugosus*, Мала бела чапља *Egretta garzetta*, Велика бела чапља *Casmerodius albus*, Бела рода *Ciconia ciconia*, Осичар *Pernis apivorus*, Белорепан *Haliaeetus albicilla*, Змијар *Circaetus gallicus*, Орао кликташ *Aquila pomarina*, Сури орао *Aquila chrysaetos*, Сиви соко *Falco peregrinus*, Буљина *Bubo bubo*, Дугорепа сова *Strix uralensis*, Водомар *Alcedo atthis*.
- На подручју парка је успостављена мрежа камера за праћење животињских врста. Приоритетне врсте за праћење су вук *Canis lupus*, рис *Lynx lynx* и дивокоза *Rupicapra rupicapra*. Сви подаци се уносе у одговарајућу базу података, обрађују се и статистичке анализирају,
- Праћење водоземаца и гмизаваца које имају и међународни значај у односу на статус угрожености односно заштите (*Salamandra salamandra*- шарени даждевњак, *Bombina variegata* – жутотрби мукач, *Bufo bufo*- обична крастава жаба, *Triturus vulgaris* – мали мрмољак, *Triturus cristatus* – велики мрмољак, *Triturus dobrogicus* –

подунавски мрмољак, *Vipera ammodytes*- поскок, *Podarcis tauricus* – степски гуштер, *Testudo hermanni* - шумска корњача,

- Истраживање и праћење популације слепих мишева,
- Посебно ће се применити програми заштите за врсте водених екосистема,
- Утврдиће се мере и активности на очувању врста, у складу са климатским променама и применити мера прилагођавања, односно адаптације на настале промене,
- Наставити са ажурирњем информационог система о врстама.

7.1.6. Активности на заштити геонаслеђа парка

Подручје Ђердапа препознато је на међународном нивоу по својим геолошким, али и осталим природним и културним вредностима. 2020.године одобрена је номинација првог геопарка у Републици Србији која је омогућила приступање Геопарка Ђердап Светској и Европској мрежи геопаркова. Ђердап Унеско геопарк обухвата територију од 1.330 km², укључујући и подручје Националног парка Ђердап.

Посебни објекти геонаслеђа су мапирани и детаљно описани. Више од 30 објеката геонаслеђа је уређено и обележено информативним таблама.

- Неопходно је наставити са уређењем и обележавањем приступачних објеката,
- Заштита у сарадњи са стручним институцијама,
- Наставак мапирања и истраживања спелеолошких објеката.

7.1.7. Активности на заштити животне средине

7.1.7.1. Израда катастра загађивача на подручју Националног парка Ђердап

Урадиће се катастар загађивача у Националном парку Ђердап са планом уклањања и ублажавања њиховог негативног утицаја на природу. Урадиће се и катастар бесправно подигнутих објеката, подигнутих кречана и ћумурана. Након инвентаризације даће се предлог мера за сузбијање и санацију извора загађења.

7.1.7.2. Мониторинг квалитета вода

Неопходно је успоставити мониторинг квалитета вода притока Дунава као и праћење процеса загађења Ђердапске акумулације и утицаја на ихтиофауну.

- Управљати водним и земљишним ресурсима у циљу превенције ерозионих

процеса, бујичних поплава и клизишта

- Пратити ниво радиоактивности земљишта, маховина, лишајева и др.
- Инвентаризација изворишта и утврђивање квалитета вода на извориштима.

7.1.7.3. Климатске промене и праћење стања ваздуха

У циљу праћења климатских и микроклиматских карактеристика подручја, као и климатских промена, прикупљаће се тернски подаци са метеоролошких станица са Плоча, из Доњег Милановца, Добре.

Прикупљени подаци користиће се за планирање мера на санацији и ревитализацији подручја и истраживање утицаја промена климе на шуме и шумске екосистеме - реконструкција климатских елемената из прошлости и прогноза у будућности.

7.1.7.4. Управљање отпадом

У Националном парку Ђердап је већ успостављен задовољавајући систем управљања отпадом у сарадњи са локалним комуналним предузећима и предузећима задуженим за одржавање путног појаса.

Неопходно је иницирати системско решење за управљање отпадним водама.

7.2. АКТИВНОСТИ И МЕРЕ НА ЗАШТИТИ И ОДРЖАВАЊУ СТВОРЕНИХ ВРЕДНОСТИ

7.2.1. Активности на заштити културног наслеђа

- Утврдити статус и категоризацију непокретних културних добара за евидентирана добра која уживају претходну заштиту и утврдити границе њихове заштићене околине,

- Истраживање материјалног и нематеријалног наслеђа на недовољно истраженим деловима подручја,

- Истраживање и израда регистра објеката народног градитељства каои њихова заштита,

- Осигурати укључивање културног наслеђа у националне и европске путеве културе,

- Израда Атласа народног градитељства.

8. НАУЧНО – ИСТРАЖИВАЧКИ И ОБРАЗОВНИ РАД

Приоритетне задаци научно истраживачког и образовног рада произилазе из стања природних и створених вредности и потребе њихове заштите, очувања и унапређења.

8.1. НАУЧНО-ИСТРАЖИВАЧКИ РАД

Огромно флористичко и фаунистичко богатство, геодиверзитет, изузетност шумских заједница, атрактивни пејзажи и видиковци, специфична мешавина климатских утицаја, геолошке подлоге, спој различитих биљних врста, уз изузетну хидрологију дају овом Националном парку и велики научноистраживачки и образовни значај. Научна функција биће реализована кроз прикупљање, обраду података и стварање базе података за научне радове и истраживачке пројекте. Научно – истраживачки рад базира се на наставку започетих пројеката истраживања и утврђивању стања популација и врста.

Приоритетни научно истраживачки радови су:

- Праћење слепих мишева трајним обележавањем прстеновима - пројекат реализује Природњачки музеј Београд,
- Истраживања у оквиру израде докторске дисертације о екологији шумског гуштера *Darevskia praticola* - Институт за биолошка истраживања „Синиша Станковић“
- Мониторинг шумске корњаче *Testudo hermanni* на подручју Ђердапа - Институт за биолошка истраживања „Синиша Станковић“
- Мониторинга поскока *Vipera ammodytes* на подручју Ђердапа - Институт за биолошка истраживања „Синиша Станковић“
- Истраживања у оквиру пројекта „Еволуција у хетерогеним срединама: механизми адаптација, биомониторинг и конзервација биодиверзитета“ – истраживање одлика популација аутохтоних поточних пастрмки слива Дунава на подручју Ђердапа – Биолошки факултет Београд
- Спелеолошка истраживања – Географски институт „Јован Цвијић“, Академски спелеолошко-алпинистички клуб
- Истраживање дневних лептира – Природно-математички факултет Ниш
- Истраживање спелеолошких објеката Мироча - пројекат је вишегодишњи и део је докторске дисертације Војкана Гајовића,
- Истраживање ентомофауне шумских и ливадских екосистема подручја НП „Ђердап“, мониторинг ретких и заштићених врста,

- Истраживање и унапређивање стања заштићених врста дрвећа, воћкарица и племенитих лишћара,
- Истраживање реликтних и полидоминантних заједница шумских екостема НП „Ђердап“,
- Истраживање еколошких и развојно производних карактеристика типова шума и израда атласа типова шума,
- Истраживање најповољнијег начина природне обнове, неге шума, конверзије и реконструкције у складу са затеченим стањем шума,
- Истраживање степена угрожености шумских екосистема у целини,
- Истраживање утицаја промена климе на шуме и шумске екосистеме НП „Ђердап“
- реконструкција климатских елемената из прошлости и прогноза у будућности,
- Истраживање стања букве и мешовитих састојина,
- Истраживање лековитог биља.

Истраживачке активности вршиће се у складу са оценом стања популација врста и станишта, посебно шумских и ливадских, оценом стања флоре и фауне у складу са Директивама о станишту и Директиве о птицама. Осим наведених истраживања, неопходно је спровести и друга истраживања, као део системске сарадње са факултетима и научним институцијама, кроз подршку мастер и докторских радова који су од значаја за науку и заштићено подручје.

Резултати истраживања и мониторинга приказаше се у бази података управљача, научних институција и уградиће се кроз оперативне планове и програме управљања.

8.2. ОБРАЗОВНИ РАД

Посебна активност биће посвећена едукативним активностима, образовању школске деце, обуци младих и малих ренџера, школа у природи, посебним програми за школску децу и локално становништво. Посебни образовни програми су неопходни за јачање капацитета запослених, чувара, информатора, водича и развој интерактивних тематских програма и развој капацитета за рад са страним туристима. Образовни рад је активност која се често спроводи у сарадњи са различитим организацијама и институцијама. Наставиће се и израда појединачних програма едукације и промоције парка, као и посебни садржаји у центрима за посетиоце, на Доњем Милановцу и Текији.

Континуирано ће се вршити едукација деце предшколског узраста по програму сарадње кроз низ активности, као и сарадња са школама. Детаљнији планови образовног рада биће дефинисани годишњим програмима управља.

9. ПЛАНИРАНЕ АКТИВНОСТИ НА ОДРЖИВОМ КОРИШЋЕЊУ ПРИРОДНИХ РЕСУРСА, РАЗВОЈУ И УРЕЂЕЊУ ПРОСТОРА

Управљање природним ресурсима, уређеним зонама и туристичким зонама на подручју Националног парка Ђердап, ускладиће се са валоризацијом екосистемских услуга парка. Примена вредновања екосистемских услуга омогућиће плански развој подручја и адекватније коришћења екосистема, односно добробити националног парка. Приликом мапирања екосистемских услуга и процене добродити подручја, активну улогу имаће сви корисници парка, нарочито локално становништво и локална заједница.

9.1. АКТИВНОСТИ И МЕРЕ НА ЗАШТИТИ, ОДРЖИВОМ КОРИШЋЕЊУ ПРИРОДНИХ РЕСУРСА

9.1.1. Активности и мере на заштити и коришћењу шумских ресурса

Стање шумских екосистема и потреба очувања шумских заједница са једне стране, као и потреба одрживог коришћења и унапређења њиховог стања, са друге стране одређују и приоритетне задатке и активности у управљању шумским стаништима. Кроз систем газдовања обезбеђује се трајност и очуваност шумских заједница.

Приликом планирања и утврђивање мера и активности на очувању шумских ресурса, планиране активности дефинисаће се у складу са климатским променама и мерама прилагођавања, односно адаптације на настале промене.

9.1.1.1. Активности и мере на заштити шумских ресурса

Активности на заштити шумских екосистема вршиће се кроз праћење стања шума на постављеним огледним површинама.

Заштита шума Националног парка Ђердап трајан је и основни задатак у оквиру обављања редовне делатности унапређења стања, неге, заштите и уређења. Сви негативни чиниоци који делују на овај комплекс морају се пратити, контролисати и у случају јачег негативног дејства, одмах стручним деловањем елиминисати.

У циљу заштите шума од пожара предузимају се следеће мере:

- Пропаганда и едукација локалног становништва и локалне самоуправе уз указивање на штетно деловање пожара, забрану ложења ватре на отвореном, обавезна дежурства приликом паљења пољопривредних површина у близини шуме.

- Свакодневни, а посебно у критичном периоду, обиласци терена ради уочавања настанка пожара и хитног предузимања мера локализовања и гашења пожара.

- Успостављање система, службе праћења и обавештавања о стању на терену.

- Одржавање путева и влака који служе и као противпожарне пруге.

Посебна активност на заштити шума одвијаће се кроз мониторинг инсеката односно губара и мразовца и њихово благовремено сузбијање.

9.1.1.2. Реализација планова одрживог коришћења шума

Активност на коришћењу шума обухвата спровођење годишњих, редовних планова сеча обнављања и плана проредних сеча, у складу са основама газдовања шумама у државним шумама и обављање стручно- техничких послова у приватним шумама у складу са Програмом газдовања шумама сопственика за период 2014-2023.година. Наведени Програм реализује се кроз годишње планове шума сопственика општина Кладово, Голубац и Мајданпек.

9.1.1.3.Израда основа газдовања шумама Националног парка Ђердап

У складу са планираном роковима и важностима постојећих основа газдовања шумама у току важења Плана управљања приступиће се:

- Изради Основе газдовања шумама за газдинску јединицу „Ђердап“ (за период 2023-2032. године), израда основе 2022.године,
- Израда Основе газдовања шумама за газдинску јединицу „Штрбачко корито“ (за период важења 2028- 2037. година), израда основе 2027.године,
- Израда Основе газдовања шумама за газдинску јединицу „Десна река“ (за период важења 2023-2032. година), израда основе 2022. године,
- Израда Основе газдовања шумама за газдинску јединицу „Чезава“ (за период важења 2026-2035. година) , израда основе 2025.године,
- Израда Основе газдовања шумама за газдинску јединицу „Кожица“ (за период важења 2023-2032. година) , израда основе 2022.године,
- Израда Основе газдовања шумама за газдинску јединицу „Пецка бара“ (за период важења 2029-2038. година) , израда основе 2028.године,
- Израда Основе газдовања шумама за газдинску јединицу „Црни врх“ (за период важења 2022-2031. година) , израда основе 2021.године,

- Израда Основе газдовања шумама за газдинску јединицу „Поречке шуме“ (за период важења 2029-2038. година) , израда основе 2028.године,
- Израда Основе газдовања шумама за газдинску јединицу „Златица“ (за период важења 2029-2038. година) , израда основе 2028.године,
- Израда Основе газдовања шумама за газдинску јединицу „Бољетинка“ (за период важења 2029-2038. година) , израда основе 2028.године,
- Израда Основе газдовања шумама за газдинску јединицу „Бољетинска река“ (за период важења 2028-2037. година) , израда основе 2027.године,
- Израда Програма газдовања шумама сопственика на територији општина Мајданпек, Голубац и Кладово (за период важења 2024-2033. година) израда програма 2023.године,
- Ажурирање електронске базе евиденције непокретности јавне својине корисника ЈП „Национални парк Ђердап“ током читавог периода,
- Ажурирање катастарских података.

Приликом израде нових основа газдовања шумама усагласиће се графички прилози основа са катастарским плановима и реалним стањем на терену за државне и приватне шуме и шумско земљиште.

9.1.1.4. Нега и обнављање шума

Активности на нези и обнављању шума подразумевају неговање засада и пошумљених површина, пошумљавање голети и површина насталих процесом сушења шума и након шумских пожара. Гајење шума представља поступак стручног и планског спровођења мера обнављања, неге и подизања нових шума, као и производња шумског репродуктивног материјала. Овај план је строго условљен издвојеним зонама заштите. Планом гајења шума предвиђени су шумско-узгојни радови који представљају основу унапређења шумског фонда и проширења шумских ресурса Националног парка Ђердап.

Редни Број	Врста рада
1.	Прореди у високом састојинама
2.	Прореди у изданачким састојинама
3.	Обнављање природним путем оплодним сечама
4.	Попуњавање природно обновљених површина садњом
5.	Чишћење у младим природним састојинама
6.	Окопавање и прашење у културама
7.	Осветљавање подмлатка ручно
8.	Припрема земљишта и пошумљавање садњом садница
9.	Попуњавање природно обновљених површина сетвом

Наведени радови на нези и обнављању шума вршиће се по плану дефинисаном у шумским основама за сваку од 12 газдинских јединица.

Остале активности у циљу заштите и гајења шума подразумевају:

- Увођење ГИС технологија у планирање газдовања и заштити шумских екосистема
- Израду модела оптималне изграђености састојина у НП „Ђердап“
- Утврђивање биомасе живог и мртвог дрвета, апсорпције угљен- диоксида и складиштења у најзначајнијим шумама НП „Ђердап“ – као база за процес мониторинга
- Идентификовање шумских области високе конзервационе вредности и увећање зону стриктне заштите
- Идентификовање најважније области са екосистемима у природном статусу како би се укључиле у I степен заштите
- Израду програме газдовања шумама сопственика
- Израду запреминске таблице за високе шуме китњака и букве и изданачке шуме букве и китњака
- Штампу таблица за високе и изданачке шуме букве и китњака

9.1.1.6. Пројектовање, изградња и одржавање шумских саобраћајница

Пројектовање, изградња, реконструкција и одржавање шумских саобраћајница је редовна активност на изградњи и одржавању шумске инфраструктуре. Изградња шумских саобраћајница је у функцији газдовања шума и једним делом се суфинансира из Буџета Републике Србије, преко Министарства

пољопривреде, шумарства и водопривреде, односно из Буџетског фонда за шуме Србије.

Планиране активности на изградњи, реконструкцији и одржавању шумске инфраструктуре, по газдинским јединицама и путним правцима, детаљније се разрађују, кроз основе газдовања шумама за поједине газдинске јединице, а на основу њих кроз годишње Програме управљања и Програме пословања предузећа.

9.1.2. Активности и мере на коришћењу ловне фауне

Ловиштем Националног парка Ђердап, ловиштем „Ђердап“, газдује се на основу Ловне основе за ловиште „Ђердап“ са периодом важења 2013-2023. година у којој су дате основне смернице на очувању и унапређењу ловне дивљачи, као и мере регулисања популација кроз узгојни и санитарни одстрел. Основни циљеви при планирању мера на заштити и коришћењу ловне фауне базирају се на достизању и одржавању оптималне бројности и природне равнотеже популације дивљачи у ловишту. Годишњим плановима детаљније се планирају активности и мере, са финансијским показатељима.

Поред ловних врста дивљачи, вршиће се и заштита неловних врста кроз свакодневни надзор ловочуварске службе, у циљу спречавања узнемиравања јединки, уништавања станишта и других бесправних радњи у ловишту.

Вршиће се редовно прихрањивање дивљачи изношењем хране на хранилишта а и коришћењем аутоматских хранилица.

Спроводиће се и активности:

- Израда Ловне основе за ловиште „Ђердап“ са периодом важења 2013-2023. година,
- Израда годишњих планова газдовања ловиштем,
- Праћење динамике развоја популација дивљачи, пре свега дивокозе, срне, дивље свиње и вука,
- Формирање одгајалишта дивокозје дивљачи,
- Наставак мониторинга крупних звери (рис, медвед, вук),
- Изградња и одржавање ловних и ловно техничких објеката у ловишту,
- Гајење, заштита, лов и коришћење дивљачи,
- Заштита дивљачи и мере за обезбеђивање мира у ловишту,
- Активна сарадња са научним, образовним и другим институцијама, ловачким Удружењима,

- Редовна едукација ловочуварске службе.

9.1.3. Активности и мере на коришћењу риболовне фауне

Риболовним водама и риболовном фауном газдује се на основу Програма управљања рибарским подручјем у Националном парку „Ђердап“ за период 2021 – 2030. године, а на основу њега израђују се Годишњи програма управљања рибарским подручјем за сваку календарску годину. У складу са наведеним програмом, вршиће се мониторинг стања рибљег фонда на рибарском подручју, односно вишедневна теренска истраживања стручњака са Биолошког факултета, заједно са рибочуварском службом Предузећа.

Посебне планиране активности:

- Пратити бројност аутохтоних врста риболовне фауне
- Пратити бројност и стања аутохтоне поточне пастрмке са могућношћу њене реинтродукције у Брњичку реку
- Вршити контролу успешности мреста са последичним порибљавањем
- Вршити контролу утицаја алохтоних врста на аутохтоне врсте са могућим решењима
- Пратити количине тешких метала у муљу, води и риби
- Заштитити плодишта риба и рибље млађи са плавних подручја
- Контролисати коришћење рибљег фонда

9.1.4. Активности на заштити и коришћењу вода

1.Заштита вода и њихово коришћење остварује се у оквиру интегралног управљања водама спровођењем мера за очување површинских и подземних вода и њихових резерви, квалитета и количина. Воде се могу користити, а отпадне воде испуштати уз примену одговарајућег третмана, на начин и до нивоа који не представља опасност по биолошки минимум и опасност од загађивања.

Планиране активности:

- Мониторинг квалитета површинских и подземних вода, спречавање или ограничавање уношења у воде опасних, отпадних и других штетних материја,
- испуштање отпадних вода из привредних објеката у природне реципијенте и земљиште није дозвољено без претходног третмана на постројењима за пречишћавање отпадних вода (ППОВ). Квалитет пречишћених вода мора да задовољи прописану категорију квалитета реципијента,

- спровођење санитација насеља, односно санација и ревитализација објеката и опреме водоводне инфраструктуре, по приоритетима за насеља, као и изградња нових објеката у складу са санитарно-техничким условима изградње и уређења,
- забрањена је изградња септичких јама пропусног типа,
- забрањује се каптирање извора и захватање вода мимо процене и услова заштите,
- за подручја на којима се налазе изворишта која се користе или су планирана за снабдевање водом за пиће, установиће се зоне санитарне заштите, а у складу са одговарајућом законском регулативом,
- нису дозвољени радови и интервенције којима се мења хидролошки режим вода, у мери која превазилази услове који се задају од стране надлежне водопривредне организације и надлежног завода за заштиту природе,
- вршиће се заштита приобалног дела Дунава од загађења и бесправне градње,
- забрањено је постављање привремених објеката у приобалном делу Дунава, у деловима који се налазе у близини локалитета у режиму I степена заштите као и на локалитетима где се налазе строго заштићене и заштићене врсте, као што је локалитет „Пецка бара, КО Голубиње катастарска парцела 2/9 и други.
- кроз израду Просторног плана подручја посебне намене Националног парка Ђердап дефинисаће се зоне дозвољене за изградњу објеката и постављање објеката на води,
- активности на водном земљишту планираће се у складу са прописаним ограничењима и забранама уз услов да се не погорша водни режим, да се не утиче на стабилност и функционалност водних објеката и не ремети пролаз река.

2. Заштита земљишта од ерозије

Ерозија земљишта је сложен природни процес, условљен климатским факторима, особеностима рељефа, геолошким и педолошким својствима, већим или мањим утицајем антропогеног фактора.

Према општој развијености ерозионих процеса, територија Националног парка „Ђердап“ се по МПЕ (према „Методи Потенцијала ерозије“), може класификовати као простор под врло слабом ерозијом, са просечним коефицијентом ерозије $Z=0,176$.

Доминантна је врло слаба ерозија (83,41 % од укупне површине), док јака и ексцесивна ерозија заузимају свега 0,87 % од укупне површине подручја. Процеси ерозије настали су и развијају се, по правилу, на локацијама где се спроводи

неадекватан начин коришћења земљишта, а заштитне мере су недовољне или потпуно недостају, као што је случај са бројним ораницама на падинама великог нагиба, затим на пашњацима и ливадама који се прекомерно користе и механички оштећују.

Након бујичних поплава 2014.године на подручју Националног парка Ђердап (Бољетин, Текија), у сарадњи са Шумарским факултетом из Београда израђена је студија „Управљање водним и земљишним ресурсима у циљу превенције ерозионих процеса, бујичних поплава и клизишта у Националном парку Ђердап“. Примарни резултати пројекта дају могућност да Национални парк Ђердап, кроз просторне информације о типовима и интензитету ерозионих процеса на адекватан начин одговори на изазове уређења, санације и рекултивације деградираних површина на територији Националног парка Ђердап.

Заштита земљишта од ерозије вршиће се:

- кроз редовне планове и програме управљања спроводиће се биотехничке и биолошке заштитне мере земљишта од бујица и ерозија,
- кроз израду новог Просторни план подручја посебне намене Националног парка Ђердап, инкорпорираће се подаци о ерозивним подручјима на простору Националног парка Ђердап са превентивним мерама заштите и биотехничким радовима на заштити од бујица,
- противерозиони радови који обухватају комбинацију техничких, биотехничких и биолошких радова у које спадају изградња преграда, прагова, кинета, канала, брана, контурних зидића, тераса, плетера, као и мелиорације пашњака, пошумљавање, затрављивање и слично.

3. Објекти за канализацију отпадних вода

Геоморфолошке карактеристике терена отежавају и изградњу канализационих система за одвођење и пречишћавање отпадних вода. Сва насеља на планском подручју ће решавати канализацију отпадних вода сопственим постројењима за пречишћавање воде. До трајног решења канализације, обавезна је, код индивидуалних објеката, изградња непропусних септичких јама.

Основна планска решења су:

- Израђени су пројекти за успостављање канализационих система за насеља Мосна и Голубиње. Неопходно је приступити њиховој изградњи и изградити пројекте и за остала насеља.

- све локалне канализационе мреже укључити у главни канализациони вод, за мала насеља и туристичке центре, проблем канализације решаваће се локално са постројењима са високим степеном пречишћавања,
- вршиће се стални надзор и контрола од стране управљача,
- за атмосферске воде предвиђа отвореним каналима одвођење вода до локалног реципијента.

9.2. АКТИВНОСТИ И МЕРЕ НА ПЛАНИРАЊУ, ИЗГРАДЊИ И УРЕЂЕЊУ ПРОСТОРА

9.2.1. Планирање

9.2.1.1. Израда просторно-планских аката

Иницираће се код надлежних институција, пре свега општинских управа Мајданпек, Голубац и Кладово као и надлежног Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, израда Планова генералне регулације као и планова детаљне регулације у складу са Просторним планом подручја посебне намене Националног парка Ђердап чији је поступак израде у току, као и усклађивање постојећих планова нижег реда са ППППН НП Ђердап.

9.2.1.2. Озакоњење сопствених објеката

У складу са започетим активностима на озакоњењу сопствених објеката, извршиће се започети поступак легализације, односно озакоњење објеката на Плочама, у Текији, Добри, Орешковици и Доњем Милановцу.

9.2.2. Изградња објеката

Изградња објеката дозвољена је у оквиру грађевинских подручја у III зони заштите. Детаљнија правила и услови градње разрађују се кроз Просторни план подручја посебне намене Националног парка Ђердап и планове генералне, односно детаљне регулације подручја.

9.2.2.1. Одржавање управне зграде и радних јединица

Текуће одржавање управне зграде у Доњем Милановцу као и радних јединица у Добри и Текији (текуће одржавање, инсталације, замена прозора, фарбарско-молерски радови).

9.2.2.2. Одржавање објеката у Орешковици и на Плочама

Текуће одржавање ловачке куће у Орешковици и објекта на Плочама.

9.2.3. Уређење простора

9.2.3.1. Шетне стазе

Изградња и одржавање шетних стаза је редовна активност која доприноси развоју рекреативног и здравственог туризма. У току је прва фаза изградње и уређења планинарске стазе „Трајанова табла“ која ће омогућити приступ овом споменику са копна. У наредном периоду израдиће се пројектна документација за другу фазу након чега ће се приступити радовима.

9.2.3.2. Уређење видиковаца

Планиране су активности на одржавању постојећих видиковаца - замена дрвених дотрајалих ограда ограда, одржавање мобилијара и табли на видиковцима. Вршиће се уређење и нових видиковаца.

9.2.3.3. Израда информативних табли

У складу са потребама, вршиће се израда нових и замена постојећих информативних и табли упозорења на подручју Националног парка Ђердап и Геопарка Ђердап.

9.2.4. Одржавање постојеће мреже саобраћајница

Саобраћај и саобраћајна инфраструктура представљају значајан предуслов будућег развоја који треба да прати развој осталих делатности. Друмски саобраћај остаје главни носилац повезивања подручја са широм околином, а посебно унутар граница парка.

Постојећа саобраћајна инфраструктура, коју чине државни путеви I и II реда, као и мрежа општинских путева, представља основ за даљи развој уз могућност валоризације простора планирањем мреже саобраћајница у функцији очувања и презентације природних вредности Националног парка, као и живота људи у парку.

Мрежу државних путева на територији плана чине следећи путеви на основу Уредбе о категоризацији државних путева („Службени гласник РС”, бр. 105/13, 119/13 и 93/15):

1) државни путеви I реда, укупне дужине око 189,37 km, и то:

- бр. 24: Пожаревац – Кучево – Мајданпек – Неготин, дужине 62,66 km
- бр. 25: Кладово – Неготин – Зајечар, дужине 15,63 km
- бр. 25.1: Пожаревац – Голубац – Доњи Милановац – Кладово, дужине 111,08 km

2) државни путеви II реда и то:

- бр. 104: Брза Паланка – Мајданпек,
- бр. 106: деоница Поречки Мост – Клокочевац

Општински путеви, у функцији повезивања насеља са државним путевима I и II реда, укупне дужине око 227,19 km (на основу општинских одлука) и то на територији општина:

- Голубац – око 26,63 km и то: бр. 1: Голубац – Кучево, крак за Кривачу; бр. 2: Голубац – Кучево, крак за Двориште; бр. 18: Кривача – Раденка; бр. 19: Брњица – Црни врх – Раковица; и бр. 21: Добра – Бродица;
- Мајданпек – око 90,15 km то: бр. 1: Рудна Глава – Букова Глава – Шопот – Црнајка; бр. 3: Мироч – Копана Главица – Штрбац – Голубиње; бр. 4: Тополница – Поток Тополница; бр. 8: Бољетин – Кошо Брдо (веза државни пут I реда бр. 25 Голубац – Поречки мост); бр. 9: Доњи Милановац – Папреница – Обљага Маре – Поречки мост – Мосна; бр. 10: Голубиње – Копана Главица – Мало Голубиње (веза државни пут I реда бр. 24); бр. 11: Голубиње – Штрбац; бр. 12: Мосна – Кулма Тура – Косовица – Привод – Селиште – Думбрава – Мосна; бр. 17: Доњи Милановац – Студена – Црвена бара – Стара Орешковица; бр. 16: Доњи Милановац – Студена – Кулма Бауца – Језеро – Мосна; Л: Бољетин – Лепенски Вир; и Л.17: Мајданпек – Рајкова пећина;
- Кладово – око 66,39 km то: бр. 1: државни пут I реда бр. 25 – Подвршка; бр. 2: Подвршка – Петрово село; бр. 3: бр. 1 – Манастирица; бр. 4: Петрово село – Киломе; бр. 5: државни пут I реда бр. 25 – Манастирица; бр. 6: Манастирички гај – Косовица; бр. 7: Подвршка – Дурак; бр. 8: Подвршка – Велика Каменица; бр. 9: Велика Каменица – државни пут I реда бр. 25; бр. 16: Киломе – Велика Каменица; бр. 18: Речица – Подвршка;

Стање државних путева I реда је задовољавајуће, док државне путеве II реда генерално треба реконструисати. Општински путеви су у лошем стању и

неопходна је реконструкција и модернизација. Неопходна је реконструкција некатегорисаних путева и њихова модернизација а у циљу побољшања туристичке понуде и међусобно повезивање насеља. Сви радови вршиће се уз поштовање зона заштите и услова градње који у њима важе.

9.3. АКТИВНОСТИ НА РАЗВОЈУ ТУРИЗМА И ТУРИСТИЧКОЈ ИНФРАСТРУКТУРИ

Прецизније смернице за развој одрживог туризма даје Мастер план развоја туризма Доњег Подунавља као и Просторни план посебне намене подручја Националног парка Ђердап. У националном парку Ђердап, основно опредељење у развоју туризма је развој одрживог туризма базираног на промоцији природних и културних вредности, геолошких и геоморфолошких вредности као и посматрању дивљих врста.

Основне активности и задаци на развоју туризма, у наредном периоду виде се у:

- дефинисању специфичне понуде Парка,
- организовању постојећих капацитета и сарадњи свих субјеката који се баве туристичком понудом,
- подизање квалитета смештаја и услуга (без обзира на власничку структуру) на подручју Националног парка поштујући највише еколошке стандарде, и уз коришћење локалних производа,
- градња објеката у складу са природним амбијентом и уз поштовање еколошких стандарда,
- обезбедити максимално коришћење локалних ресурса (храна, традиционални производи, сувенири, услуге...),
- програм посматрања птица и дивокоза,
- Подршка свим манифестацијама који имају промотивни и рекреативни карактер,
- успостављање боље и сталне сарадње са носиоцима туристичке понуде унутар и у окружењу парка у сврху подизања укупног квалитета понуде,

Планиране активности:

- Одржавање постојећих едукативних стаза,
- Формирање нових тематских едукативних стаза са пратећим мобилијаром,
- Формирање тематске стазе прилагођене за лица са посебним потребама,
- Обележавање и одржавање планинарских стаза,

- Обнављање дрвоног мобилијара на излетиштима,
- Опремање видиковаца са опремом за посматрање предела,
- Одржавање постојеће бицикличке стазе,
- Осмислити и организовати тематске програме на терену са циљем упознавања природних вредности, културних вредности, традиционалних заната,
- Развијати садржаје за туризам специјалних интересовања (авантуристички туризам, кампинг, гастрономске туре);
- Опремање постојећих центара за посетиоце са неопходном опремом и садржајима.

9.4. АКТИВНОСТИ НА ПОДРШЦИ РУРАЛНОМ РАЗВОЈУ

У циљу уравнотеженог мултифункционалног сеоског развоја важно је подстицати развој и изворе прихода традиционалне пољопривреде. Оспособљавање пољопривредника и осталих житеља за пословно и струковно повезивање (задружно повезивање породичних газдинстава) успешно вођење пословања мањег опсега је значајно за подизање квалитета живота локалног становништва у заштићеном подручју и спречавање његовог одлива.

9.4.1.Програм развоја руралних подручја

Програм развоја руралних подручја подразумева стимулисање младе генерације за рад у пољопривреди и за бављење другим економски исплативим и статусно привлачним занимањима и унапређивања општих услова живљења на селу. Циљеви програма су повећање броја породичних пољопривредних газдинства, отварање нових радних места за становнике сеоских подручја и повећање привлачности сеоских подручја. Овим програмом ублажили би се негативни демографски трендови на селу.

Рурална подручја су веома интересантна за стране туристе који поред одмора, туризам базирају и на друштвено корисном раду и доприносу локалној заједници тако да је неопходно развијати специјализовану туристичку понуду у сеоским домаћинствима.

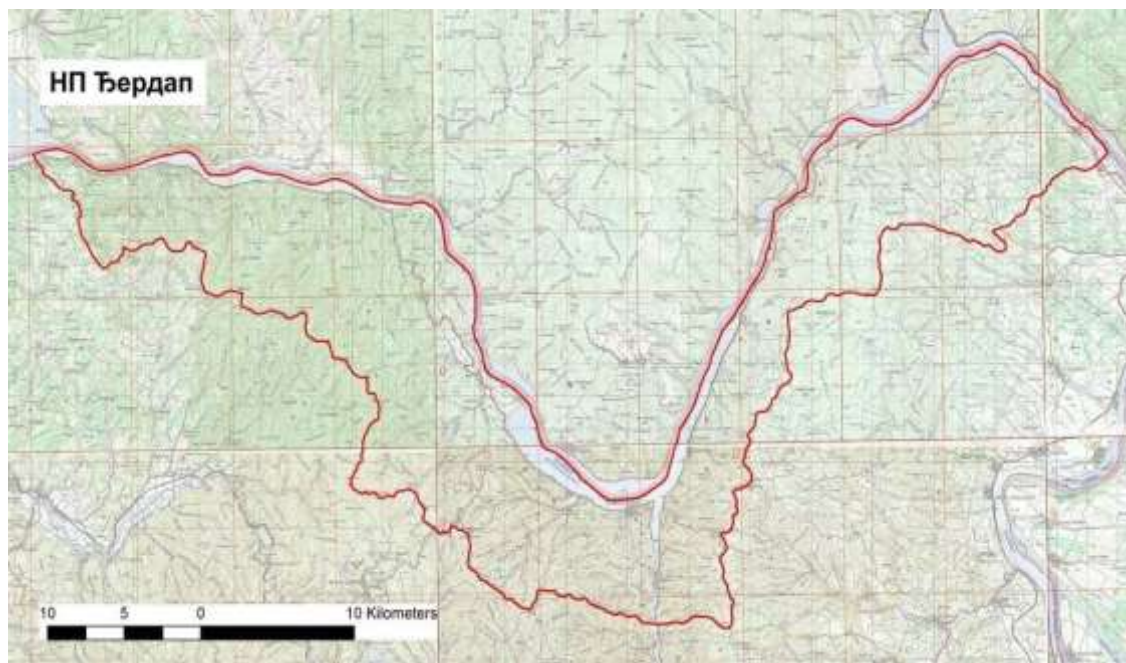
9.4.2. Брендирање производа

У протеклом периоду извршено је брендирање меда са подручја Ђердапа. Неопходно је брендирање производа са овог подручја као што је сир, воћни производи и слично.

9.4.3. Чување и гајење старих сорти воћа и раса домаћих животиња

Пољопривредно земљиште на подручју Националног парка углавном користе сеоска домаћинства, а његова претежна намена је пољопривреда и сточарство, мада су ове делатности у опадању, јер су некадашњи пашњаци, ливаде и оранице девастирани и закоровљени услед одлива становништва па захтевају мере ревитализације. Употреба пестицида и хербицида је мала и по површинама које се третирају и по употребљеној количини. Неопходно је у сарадњи са локалним самоуправама подстицати индивидуална домаћинства у правцу очувања и гајења домаћих сорти воћа и раса домаћих животиња.

10. ПРОСТОРНА ИДЕНТИФИКАЦИЈА ПЛАНСКИХ НАМЕНА И РЕЖИМА КОРИШЋЕЊА ЗЕМЉИШТА

Општи концепт заштите подручја Националног парка Ђердап заснива се на законским основама и досадашњим искуствима у управљању овим заштићеним подручјем које се под заштитом налази од 1974.године .Концепт заштите и развоја Националног парка Ђердап заснива се на заштити биодиверзитета, геодиверзитета и културних вредности уз примену активних мера заштите. Све активности на подручју Парка морају бити усклађене са природним и створеним вредностима и ни на који начин не смеју угрозити њихов статус.

У складу са Законом о заштити природе, на природним вредностима и реткостима спроводиће се мере заштите, очувања и презентације у складу са режимом заштите.

РЕЖИМИ ЗАШТИТЕ

У складу са Законом о заштити природе и Законом о националним парковима, на подручју Националног парка Ђердап успостављена су три режима заштите. Првим, најстрожијим режимом заштите обухваћено је 8,03% укупне површине Парка, режимом заштите II степена 21,50%, а режимом заштите III степена обухваћено је 70,47% површине.

РЕЖИМ ЗАШТИТЕ I (ПРВОГ) СТЕПЕНА ЗАШТИТЕ

Укупна површина зона заштите I степена износи око 5.106,27 ha, односно 8,01% од укупне површине Националног парка.

Локалитети у режиму I степена заштите	
Локалитет	Површина/ha
1. Голубачки град	86,86
2. Бојана	98,14
3. Клисура реке Брњице	693,74
4. Татарски вис	34,01
5. Шомрда	20,34
6. Тилва Тома	231,90
7. Цигански поток	206,69
8. Босман-Соколовац	266,87
9. Чока Њалга са Песачом	628,98
10. Лепенски Вир	62,06
11. Кањон Бољетинске реке са Гребеном	102,48
12. Ковилово	365,98
13. Градашница	354,38
14. Велики и Мали Штрбац са Трајановом таблом	1953,83

Мере заштите под режимом заштите I степена

1. **Забрањује** коришћење природних ресурса и изградњу објеката.
2. **Ограничава** радове и активности на научна истраживања и праћење природних процеса, контролисане посете у образовне, рекреативне и општекултурне сврхе, као и спровођење заштитних, санационих и других неопходних мера у случају пожара, елементарних непогода и удеса, појава биљних и животињских болести и пренамножавања штеточина, уз сагласност Министарства.

Посебне мере заштите

Забрањује се:

1. Експлоатација и други облици коришћења природних ресурса, а посебно: сеча шума, испаша, каптирање извора, преграђивање и техничка регулација речних токова, одвођење вода, експлоатација минералних и других сировина, вађење тресета, раскривање педолошког покривача и одношење бусенова и земљишног супстрата;
2. Извођење грађевинских и других радова: изградња и постављање објеката, изградња путева, засецање и прокопавање терена за постављање било каквих објеката инфраструктуре, превођење мрежа за пренос електричне енергије и других система (ПТТ и др.);
3. Уништавање и оштећивање биљног покривача, а првенствено: сеча, ломљење и ископавање дрвећа и жбуња и њиховог подмлатка, чупање и гажење приземне флоре;
4. Коришћење биљних делова и производа, нарушавање постојећег реда у режиму заштите I степена као што је: сакупљање и одношење стеље, хумуса, грана и палих стабала, брање и сакупљање плодова, цветова и семена, осим у научно-истраживачке сврхе;
5. Површинска експлоатација и експлоатација земљишта и сировина, изградња рударских објеката као и свих врста истраживачких радова, осим археолошких ископавања и истраживања;
6. Ложење ватре, урезивање записа и постављање других ознака које не доводе до нарушавања основних вредности добра, бацање и одлагање отпадака и смећа и др.;
7. Хватање, убијање и растеривање животињских врста и њихових младунаца, растурање гнезда и других легала и боравишта животиња;

8. Уношење нових биљних врста у флористички састав строго заштићеног простора, као и животињских врста које нису аутохтоне за подручје Ђердапа;
9. Лов дивљачи и рибе;
10. Изградња објеката за депоновање радиоактивног и другог опасног отпада и других објеката којима би се могао загадити ваздух, вода и земљиште и угрозити флора и фауна.

Ограничава се:

1. Контролисани приступ до локалитета са режимом заштите првог степена, према потреби и приступ за службена возила, међусобно повезивање локалитета и њихово уклапање у мрежу шетних и планинарских комуникација и њихово уклапање мрежу научно-истраживачких комуникација;
2. Постављање табли и ознака на граници/прилазу првог степена заштите у циљу информисања и упозорења са називом локалитета, основним карактеристикама и значајем, режимом понашања, посебним забранама и ограничењима;
3. Постављање на ободу резервата противпожарне осматрачнице.

Ради очувања и побољшања стања основних природних вредности локалитета са режимом заштите првог степена у њима се могу спроводити, под посебним условима, мере техничке и биолошке заштите, као што су:

- Ограђивање појединих делова и друге мере непосредне физичке заштите;
- Мере заштите против болести и штеточина уколико су угрожене основне вредности;
- Обезбеђење техничких и других услова за ефикасну заштиту од пожара.

У циљу спровођења научних истраживања на локалитетима у режиму заштите првог степена могуће је:

- Издвојити мале површине на којима се могу вршити мерења, постављати уређаји за климатска осматрања, нумерисати стабла, узимати узорци земљишта, вода, целих биљака или њихових делова (листова, четина, семена, плодова), сакупљати и испитивати инсекти и друге животињске врсте значајне за стање биљног покривача и земљишта, примењивати и други поступци и методи за праћење спонтаног природног развоја животних заједница и њиховог односа према условима станишта;
- Издвајати експериментални полигон за усмеравање природних процеса и симулацију промена у екосистемима, што подразумева одређене интервенције

на вегетацији и земљишту (засађивање, засејавање или проређивање појединих врста, уклањање стеље и маховина, повећање или смањење влаге у земљишту, просветљавање или стварање јаче сенке и др.), и заклона који су у функцији заштите инструмената и истраживача;

- Изводити и друге радове утврђене програмима научно-истраживачког рада, уз сагласност Министарства.

РЕЖИМ ЗАШТИТЕ II (ДРУГОГ) СТЕПЕНА

У режиму другог степена заштите налази се 10 локалитета укупне површине 13.715,41 ha односно 21,50%.

Локалитети у режиму II степена	заштите
Локалитет	Површина/ha
1. Голубачка клисура	197,77
2. Кукурек	422,67
3. Љубковска котлина	580,39
4. Црни врх	166,54
5. Татарски вис- Шомрда-Тилва Тома	6.070,67
6. Босман	1.056,94
7. Песача	194,39
8. Гребен	192,93
9. Штрпско корито	4.831,93
10. Велика Пештера	1,18

Мере заштите под режимом заштите II степена

Забрањује се:

1. Изградња индустријских, металуршких и рударских објеката, асфалтних база, рафинерија нафте, као и изградња објеката за складиштење и продају деривата нафте и течног нафтног гаса, термоелектрана и ветрогенератора, објектарабно-трговинских центара, аеродрома, лука, магацина и хладњача, објеката за рециклажу и спаљивање отпада, објеката за депоновање радиоактивног и другог опасног отпада и других објеката којима би се могао загадити ваздух, вода и земљиште и угрозити флора и фауна, хидроелектрана, соларних електрана и електрана на био-гас, објеката туристичког смештаја, угоститељства, наутичког туризма, викендица и других породичних објеката за одмор, објеката туристичке инфраструктуре,

саобраћајне, енергетске, комуналне и друге инфраструктуре;

2. Експлоатисање минералне сировине, узимање фосилног материјала са профила, осим за потребе научних истраживања, депоновање и складиштење јаловине и вишкова земље са откопа, комуналног индустријског и другог отпада, преоравање природних травњака, привредни риболов, уношење инвазивних алохтоних врста, образовање депонија отпада, изводити мере заштите од случајних приноса као што су ветроломи, ветроизвале, снеголоми, снегоизвале, оштећења од биљних болести и штетних инсеката, пожара и сл. уз контролу и надзор надлежних органа, радове на регулацији и преграђивању водотока, формирање водоакумулација, изградња хидроелектрана, соларних електрана и електрана на био-гас, изградња објеката туристичког смештаја, угоститељства, наутничког туризма, изградња објеката викендица и других породичних објеката за одмор, изградња објеката саобраћајне, енергетске, комуналне и друге инфраструктуре, примену хемијских средстава.

Ограничава се:

1. Изградња стамбених и економских објеката;
2. Изградња објеката пољопривредних газдинстава;
3. Традиционално коришћење камена, глине и другог материјала за локалне потребе;
4. Изградња рибњака;
5. Изградња објеката за конвенционално гајење домаћих животиња и дивљачи;
6. Риболов;
7. Лов;
8. Сакупљање гљива, дивљих биљних и животињских врста;
9. Газдовање шумама и шумским земљиштем;
10. Формирање шумских и пољопривредних монокултура.

У режиму заштите другог II степена неопходно је спроводити мере унапређивања стања и то:

- Обнављати све састојине значајно измењеног примарног састава, као и све оштећене и разређене састојине, а нарочито састојине лошег квалитета и здравственог стања;
- Изводити санитарне и узгојне сече, као и сече ослобађања постојећег квалитетног подмлатка;

- Неговати све састојине, без обзира на старост и фазу развоја, према општим правилима за негу посебних вредности;
- Планиране сече обнављања изводити уз контролу и надзор стручне службе;
- Коришћење дивљачи спроводити на основу усвојених планских докумената;
- Накнадне сече могу се обављати у случају изградње планираних путева, влака, као и зграда неопходних за делатности заштите и унапређивања стања шума.

РЕЖИМ ЗАШТИТЕ III (ТРЕЋЕГ) СТЕПЕНА

У III степену заштите могу се вршити управљачке интервенције у циљу рестаурације, ревитализације и укупног унапређења заштићеног подручја, развој села и унапређење сеоских домаћинстава, уређење објеката културно-историјског наслеђа и традиционалног градитељства, очување традиционалних делатности локалног становништва, селективно и ограничено коришћење природних ресурса и простора уз потребну инфраструктурну и другу изградњу.

Забрањује се:

1. Изградња рафинерија нафте, објеката хемијске индустрије, металуршких и термоенергетских објеката, складишта нафте, нафтних деривата и природног гаса, уношење инвазивних алохтоних врста, образовање депонија, примена хемијских средстава, отварање нових копова, позајмишта и извођење рударских радова, експлоатације сировина, изградња хидролошких објекта осим за потребе антиерозивних радова, водоснабдевања, инфраструктурног опремања и презентације природног и културног добра;
2. Промена намене површина осим на основу одговарајућих планских аката, депоновање и складиштење јаловине и вишкова земље са откопа, комуналног индустријског и другог отпада, зградња септичких јама водопрпусног типа, изградња објеката за депоновање радиоактивног и другог опасног отпада и других објеката којима би се могао загадити ваздух, вода и земљиште и угрозити флора и фауна;
3. Оштећивати или из природе узимати примерке угрожених дивљих врста, осим у научна истраживања, уносити алохтоне врсте шумског дрвећа и грмља, осим за потребе санирања ерозије или клизишта, уносити у водотоке алохтоне врсте риба и друге алохтоне животињске врсте;

4. Ограђивати земљиште, осим за потребе у пољопривреди, шумарству, управљању водама, извођењу научних истраживања, заштити природних вредности, објеката културне баштине или културних споменика;
5. Мењати намену постојећих привредних објеката за потребе туристичког смештаја, градити нове објекте и инфраструктуру за снабдевање енергијом осим за снабдевање енергијом из обновљивих извор за потребе становништва и делатности у подручју парка;
6. Градити водне акумулације, изводити захвате којима би се мењао водни режим, облик корита или било на који други начин утицало на природне односе водотока и приобалних земљишта, осим ако то захтевају потребе за заштитом обала од ерозије, потребе за снабдевањем питком водом, потребе за захвате за заштиту вода или услови за заштиту против стечног деловања вода;
7. Експлоатисати камен, шљунак и песак из водотока и водних и приобалних земљишта, осим у обиму и количини одређеној у плану управљања водним сливом или његових делова, или ако су такви захвати нужни за уређење водног резима;
8. Паркирати моторна возила и/или камп-приколице изван за то одређених места, постављати шаторе изван за то одређених места, палити ватру изван одређених и уређених места;

ОГРАНИЧАВА СЕ:

Изградња индустријских и енергетских објеката, асфалтних база, објеката туристичког смештаја и јавних скијалишта, инфраструктурних објеката, објеката викендица, насеља и ширење њихових грађевинских подручја, лов и риболов, формирање шумских и пољопривредних монокултура.

20. АКТИВНОСТИ НА ПРОМОЦИЈИ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА

11.1. ИНФОРМАТИВНО-ПРОПАГАНДНЕ АКТИВНОСТИ

Вршиће се континуирана сарадња са локалним, регионалним и републичким штампаним и електронским медијима (текстови, репортаже, снимање и емитовање манифестација поводом обележавања еколошких датума, едукативне емисије и рад са школском децом, спортско-рекреативне активносту у парку и друго).

Информативна активност огледаће се и кроз израду и редовно ажурирање Информатора о раду, ажурирање сајта Предузећа, страница на друштвеним мрежама, свакодневни рад у центрима за посетиоце.

Презентација Националног парка Ђердап вршиће се у складу са годишњом програмима презентације простора у постојећим и новоизграђеним центрима за посетиоце, као и кроз посебне програме водича и туристичке понуде:

- Учешће на домаћим и страним сајмовима, у сарадњи са локалним туристичким организацијама, Туристичком организацијом Србије и Дунавским центром за компетенцију,
- Израда сувенира и локалних производа,
- Израда рекламног и едукативних материјала (флајера, кеса, фасцикле, блокови, календари, разгледнице, игрице, бојанке и слично),
- Израда Монографије Геопарка Ђердап, тематских издања и остали промотивни материјал,
- Штампаче проспеката о пешачким турама и појединим локалитетима,
- Успоставити и интензивирати сарадњу и размену искустава и кадрова с другим међународним парковима и институцијама,
- Подићи квалитет водича – оспособити их за спровођење едукације и за рад са страним туристима,
- Осмислити и реализовати тематске мултимедијалне презентације за циљне групе, организовати мултимедијалне презентације у већим градским центрима,
- Организовати студијска путовања за специјализоване туристичке новинаре и представнике туристичких агенција.

11.2. ЕДУКАТИВНЕ АКТИВНОСТИ

Едукативне активности спроводиће се кроз:

- Мултимедијалне презентације у Центру за посетиоце Доњем Милановцу,

- Сезонске теренске презентације за групне посете на локалитету Ковилово и Плоче,
- Едукативне тематске радионице у интерактивној учионици у Центру за посетиоце,
- Програми за туристичке групе на подручју парка,
- Едукативне радионице у основним школама на подручју Парка,
- Успоставити сарадњу са школама ван Парка како би уврстиле едукативне радионице у програме својих рекреативних настава,
- Периодичне презентације Националног парка Ђердап у земљи и иностранству,
- Обележавање еколошких датума (едукативне радионице, акције чишћења, изложбе и сл.) :
- Дан шума (21. март)
- Дан заштите природе (11.април)
- Дан планете Земље (22.април)
- Дан Карпатских паркова (23.мај)
- Дан заштите животне средине (5.јун)
- Дан Дунава (29.јун)
- Недеља геопаркова (прва половина јуна)
- Дечја недеља (прва недеља октобра)
- Подршка свим манифестацијама који имају промотивни и едукативни карактер.

11.3. УПРАВЉАЊЕ ПОСЕТИОЦИМА

Управљање посетиоцима је једна од значајних активности у сваком заштићеном добру. Национални парк Ђердап располаже са два центра за посетиоце (Центар за посетиоце

у Доњем Милановцу и Текији). Центри за посетиоце су намењени како групним тако и појединачним посетама, са посебним акцентом на едукативним програмима,

У оквиру центара дају се информације о парку, промотивни материјал, продаја сувенира, изнајмљивање возила са водичем. За организоване групе посетилаца заштићеном добру са приказаним презентацијама наплаћује се улазница.

Управљање посетиоцима вршиће се и кроз контролу посетилаца, ограничено кретања посетилаца по посебним режимима заштите, превенцију и

сузбијање активности које могу довести до нарушавања стања флоре и фауне, основних обележја парка, као и угрожавања самих посетилаца.

Израђен је план управљања посетиоцима, који је усклађен са потребама заштите и очувања вредности али и са потребама одрживог развоја туризма. Планом су предвиђени и капацитети за посете појединих локација.

12. СТУДИЈСКА, ПРОГРАМСКА И ПЛАНСКА ДОКУМЕНТАЦИЈА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПЛАНА

12.1. ПРОСТОРНИ И УРБАНИСТИЧКИ ПЛАНОВИ

План управљања спроводити се кроз планска документа по различитим планским областима. Просторно планирање, градња и уређење простора, спроводи се на основу Просторног плана подручја посебне намене Националног парка Ђердап који је усаглашен са Планом управљања.

Поред ППППН НП “Ђердап“, област планирања и уређења простора и предела, спроводи се директно и на основу следећих планских докумената:

- Просторни план општине Голубац („Сл. гласник општине Голубац“, број 3/2011),
- Просторни план општине Мајданпек („Сл. лист општине Мајданпек“, број 15/2012),
- Просторни план општине Кладово („Сл.лист општине Кладово“, број 1/2012),
- План детаљне регулације насеља Текија („Сл.лист општине Кладово“, број 3/2015),
- План генералне регулације насеља Доњи Милановац („Сл. лист општине Мајданпек“, број 11/2015),
- План генералне регулације насеља Мосна („Сл. лист општине Мајданпек“, број 10/2015),
- План детаљне регулације коридора далековода 110 кV ТС "Мајданпек 2" –ТС 110/35 кV "Мосна" („Сл. лист општине Мајданпек“, број 13/2007),
- План детаљне регулације ТС 110/35 кV "Мосна" и далековода 35 кV између ТС 110/35 кV "Мосна" и ТС 35/10 кV "Мосна" („Сл. лист општине Мајданпек“, број 19/2008).

12.2. ПРОГРАМСКА ДОКУМЕНТАЦИЈА

Основни студијски документ који је полазна, стручна основа за израду Плана управљања Националним парком Ђердап, је Студија о Националном парку Ђердап израђена од стране Завода за заштиту природе Србије. У области заштите и унапређења стања природних вредности примењују се смернице Извештаја мониторинга врста и станишта који врше стручне организације у сарадњи са управљачем.

12.2.1. Израда Програма управљања подручјем

У складу са Законом о заштити природе, за сваку годину се припрема и доноси Програм управљања Националним парком Ђердап, којим се дефинишу све неопходне мере и активности на годишњем нивоу, усклађене са Планом управљања. Програм управљања подручјем доноси се до 15.новембра текуће за наредну годину.

12.2.2. Израда планова одрживог коришћења ресурса

У области заштите и унапређења ловне фауне, користе се смернице средњорочног плана Ловна основа ловишта “Ђердап” за период 2013-2023. година, а у управљању риболовним водама и рибљим фондом - Програм управљања рибарским подручјем у Националном парку Ђердап за период 2021-2030.године.

Управљање шумским екосистемима у државним власништву, врши се на основу Шумских основа за сваку газдинску јединицу посебно, а у приватном власништву на основу Програма газдовања шумама сопственика за период 2014-2023. година.

За дванаест газдинских јединица, донете су основе газдовања шумама.

13. САРАДЊА И ПАРТНЕРСТВО СА ЛОКАЛНИМ СТАНОВНИШТВОМ И ДРУГИМ КОРИСНИЦИМА, МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА

13.1. САРАДЊА СА ЛОКАЛНОМ ЗАЈЕДНИЦОМ И ДРУГИМ КОРИСНИЦИМА ПАРКА

Сарадња са локалном заједницом одвијаће се кроз све већу заступљеност локалне заједнице и заинтересованих субјеката за развојне и одрживе пројекте. У претходном периоду формиран је Савета корисника парка. Посебна активност одвијаће се са локалним становништво кроз едукативне програме о могућностима екотуризма и других развојних пројеката у самом парку, на изради пројеката заштите географског порекла производа и на брендирању производа као што су сир, млечни производи и друго.

Наставиће се успешна сарадња са образовним установама у циљу правовремене едукације о заштити природе.

Сарадња ће се одвијати и са другим значајним субјектима на територији Националног парка Ђердап и локалним самоуправама, посебно у питањима израда планске документације и инфраструктурних пројеката.

13.2. САРАДЊА СА НЕВЛАДИНИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА

Невладине организације и удружења грађана су значајан партнер у реализацији програма ширења свести становника локалних заједница и њиховој мотивацији за укључивање у очување биодиверзитета и одрживо коришћење ресурса у циљу добробити локалне заједнице. Наставиће се сарадња са Младим истраживачима Србије, WWF Србија, добровољна ватрогасна друштва са територије Парка и др.

Сарадња ће се одвијати кроз подршку пројеката који доприносе промовисању подручја, подизању еколошке свести, пројекти из екотуризма и свим развојним пројектима. Подршка парка треба да буде логистичка - обезбеђивање смештаја, помоћ у обиласку терена, промоција манифестације и слично.

13.3. МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА И САРАДЊА СА ДРУГИМ ЗАШТИЋЕНИМ ДОБРИМА

Сарадња и размена искустава одвијаће се непосредно између самих националних паркова и других заштићених добара, као и преко активности Асоцијације националних паркова и заштићених подручја Србије. Сарадња између паркова и заштићених добара вршиће се и у оквиру Асоцијације паркови

Динарида, посебно на обуци запослених, размени искустава, заједничким прекограничним пројектима и др.

Реализација пројеката из међународне сарадње:

- **Пројекат ConnectGREEN** - Ревитализација и управљање еколошким коридорима као видом зелене инфраструктуре у Дунавском басену.

У оквиру другог позива Дунавског програма. Период реализације 2019-2021. Планирани развој инфраструктуре у Дунавско-Карпатском региону прети да пресече коридоре кретања великих месождера и повећа фрагментацију њихових станишта. Кроз пројекат, партнери из различитих земаља и различитих области удружили су снаге у повећању капацитета за идентификацију еколошких коридора и превазилажењу сукоба између развоја инфраструктуре и очувања дивљих животиња.

Одржавањем или обнављањем еколошких коридора осигураће се одрживост популација великих месождера на Карпатима и сачувати једно од највећих центара биодиверзитета и функционалних екосистема на континенту. Главни циљ пројекта је одржавање и побољшање еколошке повезаности између природних станишта, посебно између подручја у оквиру Натура 2000 и других заштићених подручја од међународног значаја у Карпатској регији, наиме, у Чешкој, Мађарској, Румунији, Словачкој и Србији. НП Ђердап је једно од пилот подручја.

- **Пројекат DaRe to Connect**

У оквиру другог позива Дунавског програма. Период реализације 2019-2021. Европски зелени појас, вредан еколошки коридор који се развио дуж бивше Гвоздене завесе, чини окосницу Паневропске еколошке мреже и може пружити значајан допринос зеленој инфраструктури ЕУ. Међутим, Зелени појас и даље пати од одређеног нивоа недовољно повезаних станишта и пејзажа. Пројекат отворио је нове могућности за унапређење европске еколошке повезаности дуж некадашње Гвоздене завесе.

Пројекат дефинише изводљиве еколошке коридоре између подручја Натура 2000 и обезбеђује конкретне смернице и препоруке на локалном и регионалном нивоу о планирању и успостављању еколошких коридора који повезују подручја Натура 2000. Пилот области су дефинисане како би се развила методологија и пилот активности ће испитати најприкладније приступе.

Партнерством у ова два пројекта ConnectGREEN и DaRe to Connect имплементираће се ГИС у НП Ђердап.

Током планског периода пратиће се позиви и конкурси из области заштите природе и управљања заштићеним подручјима и настојати да се оствари међународна сарадња и обезбеде средства финансирања из међународних фондова.

14. АКТИВНОСТИ И МЕРЕ НА СПРОВОЂЕЊУ ПЛАНА, ДИНАМИКА И СУБЈЕКТИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПЛАНА

Реализација свих планираних активности и мера на заштити подручја заснива се на усаглашеном раду управљача и свих корисника подручја, локалног становништва, невладиних организација, заинтересованих страна, надлежних организација и државних институција.

Оцене успешности активности и мера биће разрађена кроз индикаторе који ће се дефинисати за појединачне активности у оквиру Програма управљања за сваку годину, а успешност реализације појединих активности и мера биће приказана годишњим извештајем о остварењу Програма управљања и Извештајем о стању природних вредности и радом створених вредности.

План управљања конципиран је по годинама и планираним видовима радова који се могу груписати у:

1). Израда планских докумената и аката:

- Плана управљања (субјект: управљач; динамика: 2020. година и у 2029. години за наредни десетогодишњи период),
- Програм управљања Националним парком Ђердап за сваку годину (субјект: управљач; динамика: сваке године се ради и то до 15. новембра текуће за наредну годину, уз обавезу доставе Министарству заштите животне средине на давање сагласности),
- Извештај о остваривању годишњег програма управљања (субјект: управљач; динамика: сваке године се ради и то до 15. децембра текуће године, уз обавезу доставе Министарству заштите животне средине),
- Измене и допуне Правилника о унутрашњем реду и чуварској служби (субјект: управљач; динамика: 2020-2029. године, уз обавезу доставе Министарству заштите животне средине на давање сагласности),
- Шумских, ловних основа и других основа и планова газдовања природним ресурсима (субјект: управљач; динамика: 2020-2029. године),
- Програма управљања рибарским подручјем – дугорочних и годишњих (субјект: управљач; динамика: 2020-2029. година, уз обавезу доставе Министарству заштите

животне средине на давање сагласности и годишњи који се раде до краја текуће за наредну годину).

2. Чување, заштита, истраживање и мониторинг природних и створених вредности

Чување, обезбеђење унутрашњег реда, обележавање, одржавање, истраживање и мониторинг природних вредности, научноистраживачки и образовни рад, промоција и презентација основних вредности заштићеног подручја је континуирани, стални процес који се одвија у парку са динамиком у периоду од 2020-2029.година.

Детаљне планиране активности са динамиком и неопходним финансијским средствима дате су у табели Финансијска средства неопходна за реализацију планираних активности.

3. Остале управљачке функције

Поред чуварске службе, чување, одржавање и управљање заштићеним добром, вршиће и друге службе Предузећа у складу са својим овлашћењима.

У складу са Законом о националним парковима (“Службени гласник Републике

Србије“ број 84/15) планирано је усаглашавање и израда планских аката.

Економско – финансијски сектор, као и правни сектор, функционисаће из области својих овлашћења и допринеће правилном и успешном раду управљача.

4. Коришћење природних ресурса, инвестиције и уређење простора

Коришћење природних ресурса, шума, ловне и риболовне фауне, вода и земљишта, као и изградња објеката, уређење простора и инвестиције у инфраструктуру и опрему, одвијаће се у складу са наведеним активностима и планираном динамиком, наведеном у поглављу 9 као и у табели Финансијска средства неопходна за реализацију планираних активности.

5. Сарадња са локалним становништвом, локалним самоуправама и другим корисницима парка, међународна сарадња

Сарадња са локалним становништвом, општинском самоуправом и другим корисницима парка, као и међународна сарадња одвијаће се континуирано и

детаљно је дата у поглављу 13. Плана управљања као и у табели Финансијска средства неопходна за реализацију планираних активности.

15. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА И ДРУГЕ ПРЕТПОСТАВКЕ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПЛАНА

15.1.ОРГАНИЗАЦИЈА И УПРАВЉАЊЕ

Планиране активности спроводиће службе као организационе јединице у оквиру сектора: сектора планирања, заштите и развоја, сектора коришћења шума, општег и правног сектор и финансијског сектора.

Сектор планирања, заштите и развоја спроводиће активности из области планирања, заштите биодиверзитета, уређивања шума, уређења простора, гајења шума, газдовања приватним шумама, заштите ловне и риболовне фауне, презентације и популаризације простора.

Сектор коришћења шума спроводиће активности на газдовању шумама кроз спровођење мера на заштити и унапређењу шумских екосистема.

Општи и правни сектор спроводиће активности из правне регулативе, заступања Предузећа, радних односа и заштите на раду.

Финансијски сектор спроводиће послове финансијке оперативе, књиговодствено- рачуноводствене послове и комерцијалне послове.

Спровођење унутрашњег реда у заштићеном подручју и надзор спроводиће служба чувара својим сталним и патролним обиласком на терену.

15.2. ФОРМИРАЊЕ СТРУЧНОГ САВЕТА И САВЕТА КОРИСНИКА

Чланом 22. Закона о националним парковима („Сл.гласник РС“, број 84/15) прописано је формирање Стручног савета Националног парка. Министарство заштите животне средине утврђује поступак и именује чланове Стручног савета које представља консултативно тело које прати и анализира програме и пројекте из области заштите природе и коришћења природних ресурса, а нарочито:

- План управљања Националним парком;
- Програм управљања Националним парком;
- Програме и пројекте којима се спроводе мере и активности заштите и развоја Националног парка Ђердап;

Стручни савет има пет чланова од којих је један председник. За чланове стручног савета именују се лица која својим научним и стручним радом прате и анализирају област заштите природе и одрживо коришћење природних ресурса, а

један члан је представник управљача.

Чланом 23. Закона о националним парковима („Сл.гласник РС“, број 84/15) прописано је формирање Савета корисника Националног парка. На основу расписаног јавног позива за достављање предлога за чланове Савета, у фебруару 2018.године, формиран је Савет корисника Националног парка Ђердап који има 11 чланова:

- један члан из Општине Мајданпек
- један члан из Општине Кладово
- један члан из МЗ Доњи Милановац
- један представник из ТОО Мајданпек
- један представник из Предшколске установе „Марија Мунћан“,
Мајданпек
- један представник Туристичког простора „Тврђава Голубачки град“,
Голубац
- један представник Туристичког простора „Музеј Лепенски Вир“,
Доњи Милановац
- један представник привреде са подручја Националног парка
- један представник ловачког удружења „Ђердап“, Доњи Милановац
- један представник невладиног сектора, НВО „Лазарус“, Доњи
Милановац
- један представник установе „Библиотека Центар за културу“,
Кладово

Савет корисника формиран је у циљу обезбеђивања интереса локалног становништва и корисника Националног парка Ђердап.

15.3. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПЛАНА

Финансирање заштићеног подручја НП Ђердап обезбеђује се из:

- средстава буџета Републике Србије, односно јединице локалне самоуправе;
- средстава Зеленог фонда Републике Србије;
- накнада за коришћење заштићеног подручја;
- прихода остварених у обављању делатности и управљања заштићеним подручјем;
- средстава обезбеђених за реализацију програма, планова и пројеката у области заштите природе;

- донација, поклоне и помоћи;
- других извора у складу са законом.

Преглед финансијских средстава за спровођење плана управљања дат је у табели. Део буџетских средстава обезбеђује се из субвенција за заштићена природна добра од националног интереса које се сваке године утврђују Законом о буџету Републике Србије и додељују управљачима заштићених добара на основу Уредбе Владе РС. Део средстава обезбеђује се и из Буџетског фонда за ловство и Буџетског фонда за шуме, на основу конкурса. Уколико буде потребе, могуће је након извесног времена извршити и ревизију овог плана.

Преглед остварених прихода и расхода Управљача (последње три године):

Година	Приход - динара		Расход – динара
2017.	Сопствени	141.990.222,00	
	Буџет РС	21.700.000,00	
	Остало	0,00	
	укупно:	163.690.222,00	125.662.860,84
2018.	сопствени	167.763.190,00	
	Буџет РС	26.851.900,00	
	Остало	0,00	
	укупно:	194.615.090,00	150.722.123,00
2019.	сопствени	187.143.211,00	
	Буџет РС	15.700.000,00	
	Остало	0,00	
	укупно:	202.843.211,00	152.830.355,00

15.4.УЧЕШЋЕ ЈАВНОСТИ

До израде Плана управљања Националним парком Ђердап дошло се примењујући савремене методе развоја планских докумената за заштићена подручја. Посебно су обрађивани модели управљања и приоритетне области и теме деловања и то у складу са ставовима заинтересованих страна. За координацију израде плана управљања ангажовани су домаћи и страни стручњаци у овој области. Израда плана управљања је започела иницијалним састанком са представницима управљача – Јавног предузећа „Национални парк Ђердап“, где су дефинисане и појашњене обавезе и задаци, очекивања и динамика израде документа. Стручњаци су припремили програм за две консултативне радионице са представницима заинтересованих страна. Ове радионице су одржане у Доњем Милановцу и Добри. Поред представника ЈП „Национални парк Ђердап“, на радионицама су учествовали и доприносили и представници: општине Кладово (председник општине), општине Мајданпек (заменик председника општине), ловачког удружења, удружења пчелара, месних заједница Добра и Доњи Милановац, удружења професионалних риболоваца, локалних туристичких организација и културних центара, музеја, еколошких удружења, али и сами грађани. Након израде прве верзије плана управљања, документ је достављен страном консултанту, г-дину Мирчеи Вергелету, директору Националног парка Пјатра Краијули из Румуније и председавајућем Карпатске мреже заштићених подручја, чији је и Национални парк Ђердап члан.

Увид у Нацрт Плана управљања Националним парком Ђердап био је омогућен заинтересованим странама у трајању од 30 дана на званичној интернет страници Предузећа www.npdjerdap.rs као и у седиштима јединица локалних самоуправа Мајданпек, Голубац и Кладово и њиховим званичним интернет страницама. Нацрт је био доступан у аналогном и дигиталном облику и у управној згради ЈП „Национални парк Ђердап“ у Доњем Милановцу. Након завршеног јавног увида, није било достављених примедби. Овакавим начином израде Плана управљања обезбеђена је подршка локалне заједнице и транспарентност активности које спроводи Управљач.

ЈП „Национални парк Ђердап“

В.д. директора

Саша Јаношевић

р.б. у плану	ПЛАНИРАНЕ АКТИВНОСТИ 2020.Г.		укупно (РСД)	Буџет РС-Министарство заштите животне средине	средства управљача
1.	Заштита природе и природних вредности		60,292,777.78	5,350,000.00	54,942,777.78
	<i>Активности и мере на одржавању постојећег и побољшању стања биодиверзитета, станишта и врста</i>				
1.1.	Активности на заштити и очувању биљног и животињског света		2,325,000.00	-	2,325,000.00
1.1.1.	Развити инвентаризацију основних типова станишта НП „Ђердап“	2020-2023	75,000.00	-	75,000.00
1.1.2.	Извршити инвентаризацију и мапирање важних врста и станишта према Директиви о стаништима и птица према Директиви о птицама, сачинити документацију за Емералд станишта, како би се припремили за прилазак ЕУ и добијању статуса SCI и SPA	2020-2029	50,000.00	-	50,000.00
1.1.3.	Водити процес картирања и редовног праћења стања популација значајних, ретких и угрожених биљних врста	2020-2021	1,000,000.00		1,000,000.00
1.1.4.	Прикупљати податаке и израдити базе података репродуктивних центара водоземаца у циљу њиховог очувања	2020-2029	10,000.00	-	10,000.00
1.1.5.	Обележити репродуктивне центре водоземаца и подићи свест становништва о значају њиховог очувања	2020-2029	40,000.00	-	40,000.00
1.1.6.	Водити инвентаризацију и редовно праћење фауне птица, сисара, гмизаваца и водоземаца са акцентом на ретким и заштићеним врстама	2020-2023	750,000.00		750,000.00
1.1.7.	Вршити мониторинг врста птица на основу резултата реализованог пројекта о птицама, са посебним освртом на врсте птица које се налазе на Анексу I Директиве о птицама.	2020-2029	50,000.00	-	50,000.00
1.1.8.	Подржати разраду документације у циљу номинације за Рамсар локалитет, и тако успоставити прекогранични Рамсар локацију са Парком природе Портил де Фиер (PortiledeFier) из Румуније	2020-2022	100,000.00	-	100,000.00
1.1.9.	Подржати разраду документације у циљу номинације Резервата биосфере и тако успоставити прекогранични Резерват биосфере заједно са Парком природе Портил де Фиер (Portile de Fier) из Румуније	2020-2022	100,000.00	-	100,000.00
1.1.10.	Извршити ревизију граница Парка (спољне и по режимима заштите) у смислу обележавања сагласно Закону о националним парковима	2020-2021	150,000.00	-	150,000.00
1.2.	Активности на очувању ловне и риболовне фауне		6,700,000.00	-	6,700,000.00
1.2.1.	Ловна фауна				
1.2.1.1.	Пратити здравствено стање дивљачи	2020-2029	200,000.00	-	200,000.00
1.2.1.2.	Израдити планске документе и осигурати њихово спровођење	2020-2029	100,000.00	-	100,000.00
1.2.1.3.	Омогућити додатну прихрану у зимском периоду	2020-2029	1,300,000.00	-	1,300,000.00
1.2.1.4.	Подржати изградњу ловно-техничких и ловно-узгојних објеката	2020-2029	1,400,000.00	-	1,400,000.00
1.2.1.5.	Формирати одгајалишта дивокозје дивљачи	2020-2024	600,000.00		600,000.00
1.2.1.6.	Подржати мониторинг популација крупних сисара	2020-2029	200,000.00		200,000.00
1.2.1.7.	Организовати едукацију ловочувара	2020-2029	100,000.00	-	100,000.00
1.2.1.8.	Осигурати активну сарадњу са научним, образовним, ловним и другим институцијама				
1.2.2.	Риболовна фауна				
1.2.2.1.	Израдити планске документе и осигурати њихово спровођење	2020-2029	550,000.00	-	550,000.00
1.2.2.2.	Пратити бројност аутохтоних врста риболовне фауне, Пратити бројност и стања аутохтоне поточне пастрмке са могућношћу њене реинтродукције у Брњичку реку	2020-2029	350,000.00		350,000.00
1.2.2.3.	Вршити контролу успешности мреста са последичним порибљавањем	2020-2029	1,000,000.00	-	1,000,000.00
1.2.2.4.	Вршити контролу утицаја алохтоних врста на аутохтоне врсте са могућим решењима, Пратити количине тешких метала у муљу, води и риби	2020-2029	650,000.00		650,000.00
1.2.2.5.	Заштитити плодишта риба и рибље млађи са плавних подручја, Контролисати коришћење рибљег фонда	2020-2029	250,000.00	-	250,000.00
1.3.	Активности на заштити и очувању шумских екосистема		36,833,333.33	-	36,833,333.33
1.3.1.	Израдити План развоја шума у НП„Ђердап“, Припремити и израдити Основе газдовања у државној својини за дванаест газдинских јединица	2020-2029	7,000,000.00	-	7,000,000.00
1.3.2.	Стручно-саветодавни послови у шумама сопственика	2020-2029	4,000,000.00		4,000,000.00
1.3.3.	Вршити мониторинг дебљинског прираста као биодикатора виталности стабала и састојина У НП„Ђердап“	2020-2029	90,000.00	-	90,000.00
1.3.4.	Пратити здравствено стање шумских екосистема	2020-2029	300,000.00	-	300,000.00

1.3.5.	Вршити мониторинг штетних врста инсеката у шумским екосистемима НП "Ђердап"	2020-2029	500,000.00	-	500,000.00
1.3.6.	Подржати изградњу и одржавање шумских комуникација (путеви, влаке)	2020-2029	12,000,000.00		12,000,000.00
1.3.7.	Развити систем противпожарне заштите	2020-2029	1,000,000.00		1,000,000.00
1.3.8.	Увођење ГИС технологија у планирање газдовања и заштити шумских екосистема	2020-2021	7,000,000.00		7,000,000.00
1.3.9.	Изградити модел оптималне изграђености састојина у НП „Ђердап“	2020-2029	200,000.00	-	200,000.00
1.3.10.	Подржати утврђивање биомасе живог и мртвог дрвета, апсорпције угљен- диоксида и складиштења у најзначајнијим шумама НП „Ђердап“ – као база за процес мониторинга	2020-2029	300,000.00	-	300,000.00
1.3.11.	Идентификовати шумске области високе конзервационе вредности и увећати зону стриктне заштите	2020-2025	83,333.33	-	83,333.33
1.3.12.	Идентификовати најважније области са екосистемима у природном статусу како би се укључиле у I степен заштите	2020-2029	50,000.00	-	50,000.00
1.3.13.	Изградити програме газдовања шумама сопственика, Изградити запреминске таблице за високе шуме китњака	2020-2021	635,000.00	-	635,000.00
1.3.14.	Истраживање зељастих лековитих врста биљака на подручју НП „Ђердап“	2020-2021	425,000.00	-	425,000.00
1.3.15.	Штампање публикација	2020-2029	500,000.00		500,000.00
1.3.16.	Изградити запреминске таблице за високе шуме китњака и букве и изданацке шуме букве и китњака	2020-2021	2,170,000.00	-	2,170,000.00
1.3.17.	Штампати таблице за високе и изданацке шуме букве и китњака	2020-2021	100,000.00	-	100,000.00
1.3.18.	Изградити модел оптималне изграђености састојина букве и китњака – II фаза у НП „Ђердап“	2020-2029	190,000.00	-	190,000.00
1.3.19.	Мониторинг дебелинског прираста храста китњака и букве	2020-2029	90,000.00	-	90,000.00
1.3.20.	Истражити утицај промене климе на шуме и шумске екосистеме НП „Ђердап“ - реконструкција климатских елемената из прошлости и прогноза у будућности	2020-2029	200,000.00	-	200,000.00
1.4.	Активности на заштити и очувања геолошког и геоморфолошког наслеђа		8,581,666.67	5,000,000.00	3,581,666.67
1.4.1.	Изградити базу података о геолошкој баштини НП „Ђердап“ и Геопарка "Ђердап" у целини	2020-2025	66,666.67	-	66,666.67
1.4.2.	Подржати наставак израде-допуне базе података о спелеолошким објектима на подручју НП „Ђердап“, на основу резултата реализованог пројекта везаног за спелеолошке објекте.	2020-2029	15,000.00	-	15,000.00
1.4.3.	Активности у оквиру Геопарка "Ђердап"	2020-2025	8,500,000.00	5,000,000.00	3,500,000.00
1.5.	Активности у циљу ублажавања и спречавања загађења		1,175,000.00	-	1,175,000.00
1.5.1.	Пратити процес загађења Ђердапске акумулације (загађење воде, дна и воденог биља) и утицај на ихтиофауну НП „Ђердап“	2020-2023	75,000.00	-	75,000.00
1.5.2.	Подржати санацију сметлишта из зоне приобаља	2020-2029	500,000.00		500,000.00
1.5.3.	Успоставити мониторинг квалитета воде у притокама Дунава на подручју НП „Ђердап“	2020-2029	300,000.00	-	300,000.00
1.5.4.	Пописати ђумуране на територији Парка, извршити анализу утицаја рада ђумурана на квалитет воде, земљишта и ваздуха	2020-2029	300,000.00	-	300,000.00
1.6.	Активности у циљу заштити вода		1,555,555.56	-	1,555,555.56
1.6.1.	Управљати водним и земљишним ресурсима у циљу превенције ерозионих процеса, бујичних поплава и клизишта	2020-2028	555,555.56		555,555.56
1.6.2.	Пратити ниво радиоактивности земљишта, маховина, лишјајева и др.	2020-2029	-	-	-
1.6.3.	Инвентаризација изворишта и утврђивање квалитета вода на извориштима	2020-2022	1,000,000.00	-	1,000,000.00
1.7.	Научно-истраживачке активности		3,122,222.22	350,000.00	2,772,222.22
1.7.1.	Истраживање ентомофауне шумских и ливадских екосистема подручја НП „Ђердап“, мониторинг ретких и заштићених врста	2020-2029	300,000.00	-	300,000.00
1.7.3.	Истраживање реликтних и полидоминантних заједница шумских екосистема НП „Ђердап“	2020-2026	600,000.00	350,000.00	250,000.00
1.7.4.	Истраживање еколошких и развојно-производних карактеристика типова шума и израда атласа типова шума	2020-2025	50,000.00	-	50,000.00
1.7.5.	Истраживање најповољнијег начина природне обнове, неге шума, конверзије и реконструкције у складу са затеченим стањем шума	2020-2023	1,750,000.00		1,750,000.00
1.7.6.	Истраживање степена угрожености шумских екосистема у целини	2020-2029	200,000.00	-	200,000.00

1.7.7.	Истраживање утицаја промена климе на шуме и шумске екосистеме НП „Ђердап“ - реконструкција климатских елемената из прошлости и прогноза у будућности	2020-2028	222,222.22	-	222,222.22
2.	Заштита културног наслеђа		100,000.00	-	100,000.00
	<i>Активности и мере у циљу очувања културних добара</i>				
2.1.	Активности у циљу очувања културних добара и културног наслеђа		100,000.00	-	100,000.00
2.1.1.	Утврдити статус и категоризацију непокретних културних добара за евидентирана добра која уживају претходну заштиту и утврдити границе њихове заштићене околине	2020-2029	100,000.00	-	100,000.00
2.1.2.	Истраживање материјалног и нематеријалног наслеђа на недовољно истраженим деловима подручја				
2.1.3.	Истраживање и израда регистра објеката народног градитељства каои њихова заштита				
2.1.4.	Осигурати укључивање културног наслеђа у националне и европске путеве културе				
3.	Туризам и спортско-рекреативне активности		5,883,333.33	-	5,883,333.33
	<i>Активности у циљу унапређења туристичког доживљаја природних и културних вредности</i>				
3.1.	Управљање посетиоцима		1,694,444.44	-	1,694,444.44
3.1.1.	Израдити Препоруке које регулишу туризам у НП „Ђердап“	2020-2021	416,666.67	-	416,666.67
3.1.2.	Подржати активности које дају стратешки документи релевантни за НП „Ђердап“	2020-2029	83,333.33	-	83,333.33
3.1.3.	Израдити студију о задовољству туриста у НП „Ђердап“	2020-2022	277,777.78	-	277,777.78
3.1.4.	Одредити прихватни капацитет за Парк (кроз израду студије),са фокусом на туристичке атрактивности	2020-2021	416,666.67	-	416,666.67
3.1.5.	Успоставити стални надзор над бројем посетилаца како би се проценили или минимизирали негативни утицаји	2020-2021	416,666.67	-	416,666.67
3.1.6.	Сарађивати са планинарским друштвима на усмеравању посетилаца и означавању планинарских и шетних стаза	2020-2029	83,333.33	-	83,333.33
3.2.	Безбедно посећивање и кретање посетилаца		888,888.89	-	888,888.89
3.2.1.	Адаптирати нове и одржавати постојеће стазе	2020-2029	83,333.33	-	83,333.33
3.2.2.	Опремити стазе додатним информативним тематским мобилјаром	2020-2029	83,333.33	-	83,333.33
3.2.3.	Израдити пројекат сликовне сигнализације стаза	2020-2021	416,666.67	-	416,666.67
3.2.4.	Оформити тематске стазе (нпр. за mountainbiking)	2020-2029	83,333.33	-	83,333.33
3.2.5.	Прилагодити стазе, где је то могуће, за особе са посебним потребама	2020 – 2025	138,888.89	-	138,888.89
3.2.6.	Пратити стање стаза	2020-2029	83,333.33	-	83,333.33
3.3.	Развијање Центра за посетиоце		2,000,000.00	-	2,000,000.00
3.3.1.	Постојећи Центар за посетиоце преуредити уз савремени дизајн и иновативни приступ излагања	2020-2029	2,000,000.00		2,000,000.00
3.3.2.	Осмислити и припремити тематске поставке				
3.3.3.	Допуњавати збирку експоната				
3.3.4.	Побољшати квалитет интерпретације				
3.3.5.	Развијање асортимана сувенира у сувенирници Центра за посетиоце НП „Ђердап“ који ће рефлектовати вредности НП „Ђердап“				
3.3.6.	Организовати активности са локалним становништвом-промоција њихових производа у Центру за посетиоце				
3.4.	Активности у циљу унапређења туристичке понуде		400,000.00	-	400,000.00
3.4.1.	Прикупити и презентовати збирку предмета који би представили културну баштину, осмислити и организовати изложбе културне баштине подручја НП „Ђердап“ ;				
3.4.2.	Осмислити демонстрацију традиционалних заната и омогућити посетиоцима да се активно укључе у демонстрацију традиционалних заната;				
3.4.3.	Осмислити и организовати тематске програме на терену са циљем упознавања природних вредности (упознавање геолошке историје, посматрање птица, истраживање пећина и сл.);				
3.4.4.	Осмислити и организовати тематске програме са циљем упознавања културних вредности (обилазак споменика културе исл.);				
3.4.5.	Осмислити нове рекреативне садржаје за посетиоцеПарка;				

3.4.6.	Осмислити и развијати садржаје за туризам специјалних интересовања (авантуристички туризам, екотуризам, кампинг, гастрономске туре);	2020-2029	400,000.00	-	400,000.00
3.4.7.	Увођење атрактивних садржаја у вези са туризмом на Дунаву (манifestације, интерактивни садржаји за посетиоце);				
3.4.8.	Осмислити и развијати садржаје намењене особама са посебним потребама;				
3.4.9.	Осмислити посебне програме за различите циљне групе који би се реализовали у месецима који се сматрају вансезонским, како би се умањило сезонски карактер посета НП „Ђердап“;				
3.4.10.	Успостављање сарадње са локалним самоуправама и локалном заједницом (занатлије, издавачи смештаја, туроператери, произвођачи пољопривредних производа, представници удружења и др.) у циљу диверзификације туристичке понуде и побољшања квалитета понуде.				
3.5.	Активности у циљу унапређења промоције НП Ђердап		900,000.00	-	900,000.00
3.5.1.	Промовисати туристичку понуду НП „Ђердап“ на националном и међународном тржишту;				
3.5.2.	Наступати на туристичким сајмовима у циљу туристичке промоције НП „Ђердап“ ;				
3.5.3.	Промоција путем штампаних и електронских медија;				
3.5.4.	Промоција путем штампаног материјала и коришћења савремених технологија;				
3.5.5.	Израдити туристичку карту НП „Ђердап“				
3.5.6.	Израђивати нове туристичке промотивне спотове;				
3.5.7.	Осмислити и реализовати тематске мултимедијалне презентације за циљне групе, организовати мултимедијалне презентације у већим градским центрима;				
3.5.8.	Наставити сарадњу са туристичким организацијама;				
3.5.9.	Помагати и учествовати у организацији традиционалних и нових манифестација;	2020-2029	900,000.00	-	900,000.00
3.5.10.	Успоставити сарадњу са туристичким агенцијама и организаторима путовања;				
3.5.11.	Организовати студијска путовања за специјализоване туристичке новинаре и представнике туристичких агенција;				
3.5.12.	Успоставити сарадњу са локалним становништвом и заинтересованим странама у циљу промоције и укључивања услуга и производа локалног становништва у туристичку понуду НП „Ђердап“;				
3.5.13.	Имплементирати активности у оквиру реализованог пројекта Bioregio и сарађивати у циљу развоја заједничких туристичких активности са Парком природе Портил де Фиер (Portile de Fier).				
4.	Сарадња и подршка локалној заједници		500,000.00	-	500,000.00
4.1.	Укључити локално становништво у активности НП „Ђердап“				
4.2.	Организовати тематске едукативне радионице за локално становништво				
4.3.	Обавештавање шире јавности о активностима НП „Ђердап“ путем медија, интернет адресе, средстава информисања				
4.4.	Наставак сарадње и реализација заједничких програмских активности са локалним заједницама, удружењима грађана и невладиним организацијама (активности се преважно односе на помоћ у организацији традиционалних манифестација)	2020-2029	500,000.00	-	500,000.00
4.5.	Организовати саветодавне састанке за локално становништво				
4.6.	Промовисати локалне производе и услуге штампом промо материјала				
4.7.	Штампа билтена за локално становништво о активностима НП „Ђердап“ , резултатима рада, годишњим плановима и програмима				
5.	Едукација и интерпретација		790,000.00	-	790,000.00
5.1.	Развити и одржавати интернет адресу и facebook страницу парка	2020-2029	50,000.00	-	50,000.00
5.2.	Израдити Програме едукације за различите циљне групе	2020-2029	50,000.00	-	50,000.00
5.3.	Израдити упитнике за оцену квалитета едукативних програма	2020-2029	10,000.00	-	10,000.00
5.4.	Наставити обележавање значајних еколошких датума	2020-2029	50,000.00	-	50,000.00
5.5.	Осмислити и организовати тематске програме за специфичне циљне групе (птице Ђердапа, сисари Ђердапа, археологија Ђердапа итд.)	2020-2029	10,000.00	-	10,000.00
5.6.	Израда едукативног материјала и едукативних игара	2020-2029	500,000.00	-	500,000.00
5.7.	Снимање образовних емисија	2020-2029	30,000.00	-	30,000.00

5.8.	Одржавање конференције за новинаре	2020-2029	30,000.00	-	30,000.00
5.9.	Оспособити запослене за укључивање у реализацију едукативних активности (реализација радионица, вођење посетиоца итд.)	2020-2029	30,000.00	-	30,000.00
5.10.	Формирати Мрежу школа партнера у очувању природних и културних вредности Ђердапа	2020-2029	30,000.00	-	30,000.00
6.	Одрживо управљање и администрација		96,992,000.00	8,776,000.00	86,857,860.00
6.1.	Израдити систематизацију предузећа				
6.2.	Формирање Стручног савета и Савета корисника	2020-2021	50,000.00	-	50,000.00
6.3.	Подржати едукацију запослених - учествовање на међународним скуповима, радионицама, студијским путовањима, семинарима, разменама стручњака, разним курсевима итд.	2020-2029	1,050,000.00	-	1,050,000.00
6.4.	Набавити неопходну опрему за обављање делатности	2020-2029	3,420,000.00	1,576,000.00	1,844,000.00
6.5.	Учествовати у изради урбанистичких планова – планова генералне и детаљне регулације за подручја општина Голубац, Кладово и Мајданпек у циљу спровођења законских обавеза утврђених Просторним планом подручја посебне намене Националног парка Ђердап („Сл. гласник РС“, број 43 од 17.05.2013.год.)	2020-2029	10,000.00	-	10,000.00
6.6.	Укључивање у предстојеће пројекте и имплементација пројеката (финансираних од стране ЕУ, као и остали извори финансирања)	2020-2029	700,000.00	-	700,000.00
6.7.	Укључивање и активно учешће у мрежама заштићених подручја (Карпатска мрежа заштићених подручја, Дунавска мрежа заштићених подручја, Паркови Динариди, мреже геопаркова и сл.)	2020-2029	600,000.00	-	600,000.00
6.8.	Бруто зараде особља запосленог код управљача на пословима управљања заштићеним подручјем	2020-2029	91,162,000.00	7,200,000.00	82,603,860.00
УКУПНО			163,199,971.11	14,126,000.00	149,073,971.11

р.б. у плану	ПЛАНИРАНЕ АКТИВНОСТИ 2021.Г.		укупно (РСД)	Буџет РС-Министарство заштите животне средине	средства управљача
1.	Заштита природе и природних вредности		60,457,187.97	2,020,000.00	58,437,187.97
	<i>Активности и мере на одржавању постојећег и побољшању стања биодиверзитета, станишта и врста</i>				
1.1.	Активности на заштити и очувању биљног и животињског света		2,325,000.00	-	2,325,000.00
1.1.1.	Развити инвентаризацију основних типова станишта НП „Ђердап“	2020-2023	75,000.00	-	75,000.00
1.1.2.	Извршити инвентаризацију и мапирање важних врста и станишта према Директиви о стаништима и птица према Директиви о птицама, сачинити документацију за Емералд станишта, како би се припремили за прилазак ЕУ и добијању статуса SCI и SPA	2020-2029	50,000.00	-	50,000.00
1.1.3.	Водити процес картирања и редовног праћења стања популација значајних, ретких и угрожених биљних врста	2020-2021	1,000,000.00		1,000,000.00
1.1.4.	Прикупљати податаке и израдити базе података репродуктивних центара водоземаца у циљу њиховог очувања	2020-2029	10,000.00	-	10,000.00
1.1.5.	Обележити репродуктивне центре водоземаца и подићи свест становништва о значају њиховог очувања	2020-2029	40,000.00	-	40,000.00
1.1.6.	Водити инвентаризацију и редовно праћење фауне птица, сисара, гмизаваца и водоземаца са акцентом на ретким и заштићеним врстама	2020-2023	750,000.00		750,000.00
1.1.7.	Вршити мониторинг врста птица на основу резултата реализованог пројекта о птицама, са посебним освртом на врсте птица које се налазе на Анексу I Директиве о птицама.	2020-2029	50,000.00	-	50,000.00
1.1.8.	Подржати разраду документације у циљу номинације за Рамсар локалитет, и тако успоставити прекогранични Рамсар локацију са Парком природе Портил де Фиер (PortiledeFier) из Румуније	2020-2022	100,000.00	-	100,000.00
1.1.9.	Подржати разраду документације у циљу номинације Резервата биосфере и тако успоставити прекогранични Резерват биосфере заједно са Парком природе Портил де Фиер (Portile de Fier) из Румуније	2020-2022	100,000.00	-	100,000.00
1.1.10.	Извршити ревизију граница Парка (спољне и по режимима заштите) у смислу обележавања сагласно Закону о националним парковима	2020-2021	150,000.00	-	150,000.00
1.2.	Активности на очувању ловне и риболовне фауне		6,700,000.00	-	6,700,000.00
1.2.1.	Ловна фауна				
1.2.1.1.	Пратити здравствено стање дивљачи	2020-2029	200,000.00	-	200,000.00
1.2.1.2.	Израдити планске документе и осигурати њихово спровођење	2020-2029	100,000.00	-	100,000.00
1.2.1.3.	Омогућити додатну прихрану у зимском периоду	2020-2029	1,300,000.00	-	1,300,000.00
1.2.1.4.	Подржати изградњу ловно-техничких и ловно-узгојних објеката	2020-2029	1,400,000.00	-	1,400,000.00
1.2.1.5.	Формирати одгајалишта дивокозје дивљачи	2020-2024	600,000.00		600,000.00
1.2.1.6.	Подржати мониторинг популација крупних сисара	2020-2029	200,000.00	-	200,000.00
1.2.1.7.	Организовати едукацију ловочувара	2020-2029	100,000.00	-	100,000.00
1.2.1.8.	Осигурати активну сарадњу са научним, образовним, ловним и другим институцијама	2020-2029		-	-
1.2.2.	Риболовна фауна				
1.2.2.1.	Израдити планске документе и осигурати њихово спровођење	2020-2029	550,000.00	-	550,000.00
1.2.2.2.	Пратити бројност аутохтоних врста риболовне фауне, Пратити бројност и стања аутохтоне поточне пастрмке са могућношћу њене реинтродукције у Брњичку реку	2020-2029	350,000.00	-	350,000.00
1.2.2.3.	Вршити контролу успешности мреста са последичним порибљавањем	2020-2029	1,000,000.00	-	1,000,000.00
1.2.2.4.	Вршити контролу утицаја алохтоних врста на аутохтоне врсте са могућим решењима, Пратити количине тешких метала у муљу, води и риби	2020-2029	650,000.00	-	650,000.00
1.2.2.5.	Заштитити плодишта риба и рибље млађи са плавних подручја, Контролисати коришћење рибљег фонда	2020-2029	250,000.00	-	250,000.00
1.3.	Активности на заштити и очувању шумских екосистема		38,166,666.67	500,000.00	37,666,666.67
1.3.1.	Израдити План развоја шума у НП „Ђердап“, Припремити и израдити Основе газдовања у државној својини за дванаест газдинских јединица	2020-2029	7,000,000.00	-	7,000,000.00
1.3.2.	Стручно-саветодавни послови у шумама сопственика	2020-2029	4,000,000.00	-	4,000,000.00
1.3.3.	Вршити мониторинг дебљинског прираста као биодикатора виталности стабала и састојина У НП „Ђердап“	2020-2029	90,000.00	-	90,000.00
1.3.4.	Пратити здравствено стање шумских екосистема	2020-2029	300,000.00	-	300,000.00

1.3.5.	Вршити мониторинг штетних врста инсеката у шумским екосистемима НП "Ђердап"	2020-2029	500,000.00	-	500,000.00
1.3.6.	Подржати изградњу и одржавање шумских комуникација (путеви, влаке)	2020-2029	12,000,000.00	-	12,000,000.00
1.3.7.	Развити систем противпожарне заштите	2020-2029	1,000,000.00	-	1,000,000.00
1.3.8.	Увођење ГИС технологија у планирање газдовања и заштити шумских екосистема	2020-2021	7,000,000.00	-	7,000,000.00
1.3.9.	Израдити модел оптималне изграђености састојина у НП „Ђердап“	2020-2029	200,000.00	-	200,000.00
1.3.10.	Подржати утврђивање биомасе живог и мртвог дрвета, апсорпције угљен- диоксида и складиштења у најзначајнијим шумама НП „Ђердап“ – као база за процес мониторинга	2020-2029	300,000.00	-	300,000.00
1.3.11.	Идентификовати шумске области високе конзервационе вредности и увећати зону стриктне заштите	2020-2025	83,333.33	-	83,333.33
1.3.12.	Идентификовати најважније области са екосистемима у природном статусу како би се укључиле у I степен заштите	2020-2029	50,000.00	-	50,000.00
1.3.13.	Израдити програме газдовања шумама сопственика, Израдити запреминске таблице за високе шуме китњака	2020-2021	635,000.00	-	635,000.00
1.3.14.	Истраживање зеластих лековитих врста биљака на подручју НП „Ђердап“	2020-2021	425,000.00	-	425,000.00
1.3.15.	Штампање публикација	2020-2029	500,000.00	-	500,000.00
1.3.16.	Израдити запреминске таблице за високе шуме китњака и букве и изданацке шуме букве и китњака	2020-2021	2,170,000.00	-	2,170,000.00
1.3.17.	Штампати таблице за високе и изданацке шуме букве и китњака	2020-2021	100,000.00	-	100,000.00
1.3.18.	Израдити модел оптималне изграђености састојина букве и китњака – II фаза у НП „Ђердап“	2020-2029	190,000.00	-	190,000.00
1.3.19.	Мониторинг дебелинског прираста храста китњака и букве	2020-2029	90,000.00	-	90,000.00
1.3.20.	Истражити утицај промене климе на шуме и шумске екосистеме НП „Ђердап“ - реконструкција климатских елемената из прошлости и прогноза у будућности	2020-2029	200,000.00	-	200,000.00
1.3.21.	Утврђивање распрострањености површина под киселим дрветом са предлогом санације	2021-2021	1,000,000.00	500,000.00	500,000.00
1.3.22.	Утврдити биомасу живог и мртвог дрвета, апсорпцију угљен-диоксида и складиштење у најзначајнијим шумама НП „Ђердап“ – као база за процес мониторинга	2021-2029	333,333.33	-	333,333.33
1.4.	Активности на заштити и очувања геолошког и геоморфолошког наслеђа		5,081,666.67	800,000.00	4,281,666.67
1.4.1.	Израдити базу података о геолошкој баштини НП „Ђердап“ и Геопарка "Ђердап" у целини	2020-2025	66,666.67	-	66,666.67
1.4.2.	Подржати наставак израде-допуне базе података о спелеолошким објектима на подручју НП „Ђердап“, на основу резултата реализованог пројекта везаног за спелеолошке објекте.	2020-2029	15,000.00	-	15,000.00
1.4.3.	Активности у оквиру Геопарка "Ђердап"	2020-2025	5,000,000.00	800,000.00	4,200,000.00
1.5.	Активности у циљу ублажавања и спречавања загађења		1,575,000.00	720,000.00	855,000.00
1.5.1.	Пратити процес загађења Ђердапске акумулације (загађење воде, дна и воденог биља) и утицај на ихтиофауну НП „Ђердап“	2020-2023	75,000.00	-	75,000.00
1.5.2.	Подржати санацију сметлишта из зоне приобаља	2020-2029	900,000.00	720,000.00	180,000.00
1.5.3.	Успоставити мониторинг квалитета воде у притокама Дунава на подручју НП „Ђердап“	2020-2029	300,000.00	-	300,000.00
1.5.4.	Пописати ђумуране на територији Парка, извршити анализу утицаја рада ђумурана на квалитет воде, земљишта и ваздуха	2020-2029	300,000.00	-	300,000.00
1.6.	Активности у циљу заштите вода		1,555,555.56	-	1,555,555.56
1.6.1.	Управљати водним и земљишним ресурсима у циљу превенције ерозионих процеса, бујичних поплава и клизишта	2020-2028	555,555.56	-	555,555.56
1.6.2.	Пратити ниво радиоактивности земљишта, маховина, лишјајева и др.	2020-2029	-	-	-
1.6.3.	Инвентаризација изворишта и утврђивање квалитета вода на извориштима	2020-2022	1,000,000.00	-	1,000,000.00
1.7.	Научно-истраживачке активности		5,053,299.07	-	5,053,299.07
1.7.1.	Истраживање ентомофауне шумских и ливадских екосистема подручја НП„Ђердап“ , мониторинг ретких и заштићених врста	2020-2029	300,000.00	-	300,000.00
1.7.2.	Истраживање и унапређивање стања заштићених врста дрвећа, воћкарица и племенитих лишћара на подручју НП „Ђердап“	2021-2023	1,000,000.00	-	1,000,000.00
1.7.3.	Истраживање реликтних и полидоминантних заједница шумских екостема НП „Ђердап“	2020-2026	531,076.85	-	531,076.85

1.7.4.	Истраживање еколошких и развојно-производних карактеристика типова шума и израда атласа типова шума	2020-2025	50,000.00	-	50,000.00
1.7.5.	Истраживање најповољнијег начина природне обнове, неге шума, конверзије и реконструкције у складу са затеченим стањем шума	2020-2023	1,750,000.00	-	1,750,000.00
1.7.6.	Истраживање степена угрожености шумских екосистема у целини	2020-2029	200,000.00	-	200,000.00
1.7.7.	Истраживање утицаја промена климе на шуме и шумске екосистеме НП „Ђердап“ - реконструкција климатских елемената из прошлости и прогноза у будућности	2020-2028	222,222.22	-	222,222.22
1.7.8.	Истраживање врста гљива НП "Ђердап"	2021-2023	1,000,000.00	-	1,000,000.00
2.	Заштита културног наслеђа		100,000.00	-	100,000.00
	<i>Активности и мере у циљу очувања културних добара</i>				
2.1.	Активности у циљу очувања културних добара и културног наслеђа		100,000.00	-	100,000.00
2.1.1.	Утврдити статус и категоризацију непокретних културних добара за евидентирана добра која уживају претходну заштиту и утврдити границе њихове заштићене околине	2020-2029			
2.1.2.	Истраживање материјалног и нематеријалног наслеђа на недовољно истраженим деловима подручја		100,000.00	-	100,000.00
2.1.3.	Истраживање и израда регистра објеката народног градитељства каои њихова заштита				
2.1.4.	Осигурати укључивање културног наслеђа у националне и европске путеве културе				
3.	Туризам и спортско-рекреативне активности		11,472,000.00	4,500,000.00	6,972,000.00
	<i>Активности у циљу унапређења туристичког доживљаја природних и културних вредности</i>				
3.1.	Управљање посетиоцима		1,694,444.44	-	1,694,444.44
3.1.1.	Израдити Препоруке које регулишу туризам у НП „Ђердап“	2020-2021	416,666.67	-	416,666.67
3.1.2.	Подржати активности које дају стратешки документи релевантни за НП „Ђердап“	2020-2029	83,333.33	-	83,333.33
3.1.3.	Израдити студију о задовољству туриста у НП „Ђердап“	2020-2022	277,777.78	-	277,777.78
3.1.4.	Одредити прихватни капацитет за Парк (кроз израду студије),са фокусом на туристичке атрактивности	2020-2021	416,666.67	-	416,666.67
3.1.5.	Успоставити стални надзор над бројем посетилаца како би се проценили или минимизирали негативни утицаји	2020-2021	416,666.67	-	416,666.67
3.1.6.	Сарађивати са планинарским друштвима на усмеравању посетилаца и означавању планинарских и шетних стаза	2020-2029	83,333.33	-	83,333.33
3.2.	Безбедно посећивање и кретање посетилаца		1,785,555.56	672,000.00	1,113,555.56
3.2.1.	Адаптирати нове и одржавати постојеће стазе	2020-2029	83,333.33	-	83,333.33
3.2.2.	Опременити стазе додатним информативним тематским мобилијаром	2020-2029	980,000.00	672,000.00	308,000.00
3.2.3.	Израдити пројекат сликовне сигнализације стаза	2020-2021	416,666.67	-	416,666.67
3.2.4.	Оформити тематске стазе (нпр. за mountainbiking)	2020-2029	83,333.33	-	83,333.33
3.2.5.	Прилагодити стазе, где је то могуће, за особе са посебним потребама	2020 – 2025	138,888.89	-	138,888.89
3.2.6.	Пратити стање стаза	2020-2029	83,333.33	-	83,333.33
3.3.	Развијање Центра за посетиоце		2,000,000.00	-	2,000,000.00
3.3.1.	Постојећи Центар за посетиоце преуредити уз савремени дизајн и иновативни приступ излагања	2020-2029			
3.3.2.	Осмислити и припремити тематске поставке				
3.3.3.	Допуњавати збирку експоната				
3.3.4.	Побољшати квалитет интерпретације		2,000,000.00	-	2,000,000.00
3.3.5.	Развијање асортимана сувенира у сувенирници Центра за посетиоце НП „Ђердап“ који ће рефлектовати вредности НП „Ђердап“				
3.3.6.	Организовати активности са локалним становништвом-промоција њихових производа у Центру за посетиоце				
3.4.	Активности у циљу унапређења туристичке понуде		5,092,000.00	3,828,000.00	1,264,000.00
3.4.1.	Прикупити и презентовати збирку предмета који би представили културну баштину, осмислити и организовати изложбе културне баштине подручја НП „Ђердап“ ;				
3.4.2.	Осмислити демонстрацију традиционалних заната и омогућити посетиоцима да се активно укључе у демонстрацију традиционалних заната;				

3.4.3.	Осмислити и организовати тематске програме на терену са циљем упознавања природних вредности (упознавање геолошке историје, посматрање птица, истраживање пећина и сл.);	2020-2029	400,000.00	-	400,000.00				
3.4.4.	Осмислити и организовати тематске програме са циљем упознавања културних вредности (обилазак споменика културе исл.);								
3.4.5.	Осмислити нове рекреативне садржаје за посетиоце Парка;								
3.4.6.	Осмислити и развијати садржаје за туризам специјалних интересовања (авантуристички туризам, екотуризам, кампинг, гастрономске туре);								
3.4.7.	Увођење атрактивних садржаја у вези са туризмом на Дунаву (манифестације, интерактивни садржаји за посетиоце);								
3.4.8.	Осмислити и развијати садржаје намењене особама са посебним потребама;								
3.4.9.	Осмислити посебне програме за различите циљне групе који би се реализовали у месецима који се сматрају вансезонским, како би се умањило сезонски карактер посета НП „Ђердап“;								
3.4.10.	Успостављање сарадње са локалним самоуправама и локалном заједницом (занатлије, издаваоци смештаја, туроператери, произвођачи пољопривредних производа, представници удружења и др.) у циљу диверзификације туристичке понуде и побољшања квалитета понуде.								
3.4.11.	Израда пројектне документације за изградњу стазе до Трајанове табле					2021-2022	4,692,000.00	3,828,000.00	864,000.00
3.5.	Активности у циљу унапређења промоције НП Ђердап						900,000.00	-	900,000.00
3.5.1.	Промовисати туристичку понуду НП „Ђердап“ на националном и међународном тржишту;	2020-2029	900,000.00	-	900,000.00				
3.5.2.	Наступати на туристичким сајмовима у циљу туристичке промоције НП „Ђердап“ ;								
3.5.3.	Промоција путем штампаних и електронских медија;								
3.5.4.	Промоција путем штампаног материјала и коришћења савремених технологија;								
3.5.5.	Израдити туристичку карту НП „Ђердап“								
3.5.6.	Израђивати нове туристичке промотивне спотове;								
3.5.7.	Осмислити и реализовати тематске мултимедијалне презентације за циљне групе, организовати мултимедијалне презентације у већим градским центрима;								
3.5.8.	Наставити сарадњу са туристичким организацијама;								
3.5.9.	Помагати и учествовати у организацији традиционалних и нових манифестација;								
3.5.10.	Успоставити сарадњу са туристичким агенцијама и организаторима путовања;								
3.5.11.	Организовати студијска путовања за специјализоване туристичке новинаре и представнике туристичких агенција;								
3.5.12.	Успоставити сарадњу са локалним становништвом и заинтересованим странама у циљу промоције и укључивања услуга и производа локалног становништва у туристичку понуду НП „Ђердап“;								
3.5.13.	Имплементирати активности у оквиру реализованог пројекта Bioregio и сарађивати у циљу развоја заједничких туристичких активности са Парком природе Портил де Фиер (Portile de Fier).								
4.	Сарадња и подршка локалној заједници		500,000.00	-	500,000.00				
4.1.	Укључити локално становништво у активности НП „Ђердап“	2020-2029	500,000.00	-	500,000.00				
4.2.	Организовати тематске едукативне радионице за локално становништво								
4.3.	Обавештавање шире јавности о активностима НП „Ђердап“ путем медија, интернет адресе, средстава информисања								
4.4.	Наставак сарадње и реализација заједничких програмских активности са локалним заједницама, удружењима грађана и невладиним организацијама (активности се преваходно односе на помоћ у организацији традиционалних манифестација)								
4.5.	Организовати саветодавне састанке за локално становништво								
4.6.	Промовисати локалне производе и услуге штампом промо материјала								
4.7.	Штампа билтена за локално становништво о активностима НП „Ђердап“ , резултатима рада, годишњим плановима и програмима								
5.	Едукација и интерпретација		790,000.00	-	790,000.00				
5.1.	Развити и одржавати интернет адресу и facebook страницу парка	2020-2029	50,000.00	-	50,000.00				

5.2.	Израдити Програме едукације за различите циљне групе	2020-2029	50,000.00	-	50,000.00
5.3.	Израдити упитнике за оцену квалитета едукативних програма	2020-2029	10,000.00	-	10,000.00
5.4.	Наставити обележавање значајних сколошких датума	2020-2029	50,000.00	-	50,000.00
5.5.	Осмислити и организовати тематске програме за специфичне циљне групе (птице Ђердапа, сисари Ђердапа, археологија Ђердапа итд.)	2020-2029	10,000.00	-	10,000.00
5.6.	Израда едукативног материјала и едукативних игара	2020-2029	500,000.00	-	500,000.00
5.7.	Снимање образовних емисија	2020-2029	30,000.00	-	30,000.00
5.8.	Одржавање конференције за новинаре	2020-2029	30,000.00	-	30,000.00
5.9.	Оспособити запослене за укључивање у реализацију едукативних активности (реализација радионица, вођење посетиоца итд.)	2020-2029	30,000.00	-	30,000.00
5.10.	Формирати Мрежу школа партнера у очувању природних и културних вредности Ђердапа	2020-2029	30,000.00	-	30,000.00
6.	Одрживо управљање и администрација		99,509,915.45	9,680,000.00	89,829,915.45
6.1.	Израдити систематизацију предузећа				
6.2.	Формирање Стручног савета и Савета корисника	2020-2021	50,000.00	-	50,000.00
6.3.	Подржати едукацију запослених - учествовање на међународним скуповима, радионицама, студијским путовањима, семинарима, разменама стручњака, разним курсевима итд.	2020-2029	1,050,000.00	-	1,050,000.00
6.4.	Набавити неопходну опрему за обављање делатности	2020-2029	4,114,675.45	320,000.00	3,794,675.45
6.5.	Учествовати у изради урбанистичких планова – планова генералне и детаљне регулације за подручја општина Голубац, Кладово и Мајданпек у циљу спровођења законских обавеза утврђених Просторним планом подручја посебне намене Националног парка Ђердап („Сл. гласник РС“, број 43 од 17.05.2013.год.)	2020-2029	10,000.00	-	10,000.00
6.6.	Укључивање у предстојеће пројекте и имплементација пројеката (финансираних од стране ЕУ, као и остали извори финансирања)	2020-2029	700,000.00	-	700,000.00
6.7.	Укључивање и активно учешће у мрежама заштићених подручја (Карпатска мрежа заштићених подручја, Дунавска мрежа заштићених подручја, Паркови Динариди, мреже геопаркова и сл.)	2020-2029	600,000.00	-	600,000.00
6.8.	Бруто зараде особља запосленог код управљача на пословима управљања заштићеним подручјем	2020-2029	92,985,240.00	9,360,000.00	83,625,240.00
УКУПНО			172,829,103.42	16,200,000.00	156,629,103.42

р.б. у плану	ПЛАНИРАНЕ АКТИВНОСТИ 2022.Г.		укупно (РСД)	Буџет РС-Министарство заштите животне средине	средства управљача
1.	Заштита природе и природних вредности		44,408,182.15	1,800,000.00	42,608,182.15
	<i>Активности и мере на одржавање постојећег и побољшању стања биодиверзитета, станишта и врста</i>				
1.1.	Активности на заштити и очувању биљног и животињског света		1,175,000.00	-	1,175,000.00
1.1.1.	Развити инвентаризацију основних типова станишта НП „Ђердап“	2020-2023	75,000.00	-	75,000.00
1.1.2.	Извршити инвентаризацију и мапирање важних врста и станишта према Директиви о стаништима и птица према Директиви о птицама, сачинити документацију за Емералд станишта, како би се припремили за прилазак ЕУ и добијању статуса SCI и SPA	2020-2029	50,000.00	-	50,000.00
1.1.4.	Прикупљати податаке и израдити базе података репродуктивних центара водоземаца у циљу њиховог очувања	2020-2029	10,000.00	-	10,000.00
1.1.5.	Обележити репродуктивне центре водоземаца и подићи свест становништва о значају њиховог очувања	2020-2029	40,000.00	-	40,000.00
1.1.6.	Водити инвентаризацију и редовно праћење фауне птица, сисара, гмизаваца и водоземаца са акцентом на ретким и заштићеним врстама	2020-2023	750,000.00	-	750,000.00
1.1.7.	Вршити мониторинг врста птица на основу резултата реализованог пројекта о птицама, са посебним освртом на врсте птица које се налазе на Анексу I Директиве о птицама.	2020-2029	50,000.00	-	50,000.00
1.1.8.	Подржати разраду документације у циљу номинације за Рамсар локалитет, и тако успоставити прекогранични Рамсар локацију са Парком природе Портил де Фиер (PortiledeFier) из Румуније	2020-2022	100,000.00	-	100,000.00
1.1.9.	Подржати разраду документације у циљу номинације Резервата биосфере и тако успоставити прекогранични Резерват биосфере заједно са Парком природе Портил де Фиер (Portile de Fier) из Румуније	2020-2022	100,000.00	-	100,000.00
1.2.	Активности на очувању ловне и риболовне фауне		6,700,000.00	-	6,700,000.00
1.2.1.	Ловна фауна				
1.2.1.1.	Пратити здравствено стање дивљачи	2020-2029	200,000.00	-	200,000.00
1.2.1.2.	Израдити планске документе и осигурати њихово спровођење	2020-2029	100,000.00	-	100,000.00
1.2.1.3.	Омогућити додатну прихрану у зимском периоду	2020-2029	1,300,000.00	-	1,300,000.00
1.2.1.4.	Подржати изградњу ловно-техничких и ловно-узгојних објеката	2020-2029	1,400,000.00	-	1,400,000.00
1.2.1.5.	Формирати одгајалишта дивокозје дивљачи	2020-2024	600,000.00	-	600,000.00
1.2.1.6.	Подржати мониторинг популација крупних сисара	2020-2029	200,000.00	-	200,000.00
1.2.1.7.	Организовати едукацију ловочувара	2020-2029	100,000.00	-	100,000.00
1.2.1.8.	Осигурати активну сарадњу са научним, образовним, ловним и другим институцијама				
1.2.2.	Риболовна фауна				
1.2.2.1.	Израдити планске документе и осигурати њихово спровођење	2020-2029	550,000.00	-	550,000.00
1.2.2.2.	Пратити бројност аутохтоних врста риболовне фауне, Пратити бројност и стања аутохтоне поточне пастрмке са могућношћу њене реинтродукције у Брњичку реку	2020-2029	350,000.00	-	350,000.00
1.2.2.3.	Вршити контролу успешности мреста са последичним порибљавањем	2020-2029	1,000,000.00	-	1,000,000.00
1.2.2.4.	Вршити контролу утицаја алохтоних врста на аутохтоне врсте са могућим решењима, Пратити количине тешких метала у муљу, води и риби	2020-2029	650,000.00	-	650,000.00
1.2.2.5.	Заштитити плодишта риба и рибеље млађи са плавних подручја, Контролисати коришћење рибељег фонда	2020-2029	250,000.00	-	250,000.00
1.3.	Активности на заштити и очувању шумских екосистема		26,836,666.67	-	26,836,666.67
1.3.1.	Израдити План развоја шума у НП „Ђердап“, Припремити и израдити Основе газдовања у државној својини за дванаест газдинских јединица	2020-2029	7,000,000.00	-	7,000,000.00
1.3.2.	Стручно-саветодавни послови у шумама сопственика	2020-2029	4,000,000.00	-	4,000,000.00
1.3.3.	Вршити мониторинг дебљинског прираста као биондикатора виталности стабала и састојина У НП „Ђердап“	2020-2029	90,000.00	-	90,000.00
1.3.4.	Пратити здравствено стање шумских екосистема	2020-2029	300,000.00	-	300,000.00
1.3.5.	Вршити мониторинг штетних врста инсеката у шумским екосистемима НП "Ђердап"	2020-2029	500,000.00	-	500,000.00
1.3.6.	Подржати изградњу и одржавање шумских комуникација (путеви, влаке)	2020-2029	12,000,000.00	-	12,000,000.00
1.3.7.	Развити систем противпожарне заштите	2020-2029	1,000,000.00	-	1,000,000.00

1.3.9.	Изградити модел оптималне изграђености састојина у НП „Ђердап“	2020-2029	200,000.00	-	200,000.00
1.3.10.	Подржати утврђивање биомасе живог и мртвог дрвета, апсорпције угљен- диоксида и складиштења у најзначајнијим шумама НП „Ђердап“ – као база за процес мониторинга	2020-2029	300,000.00	-	300,000.00
1.3.11.	Идентификовати шумске области високе конзервационе вредности и увећати зону стриктне заштите	2020-2025	83,333.33	-	83,333.33
1.3.12.	Идентификовати најважније области са екосистемима у природном статусу како би се укључиле у I степен заштите	2020-2029	50,000.00	-	50,000.00
1.3.15.	Штампање публикација	2020-2029	500,000.00	-	500,000.00
1.3.18.	Изградити модел оптималне изграђености састојина букве и китњака – II фаза у НП „Ђердап“	2020-2029	190,000.00	-	190,000.00
1.3.19.	Мониторинг дебљинског прираста храста китњака и букве	2020-2029	90,000.00	-	90,000.00
1.3.20.	Истражити утицај промене климе на шуме и шумске екосистеме НП „Ђердап“ - реконструкција климатских елемената из прошлости и прогноза у будућности	2020-2029	200,000.00	-	200,000.00
1.3.21.	Утврдити биомасу живог и мртвог дрвета, апсорпцију угљен-диоксида и складиштење у најзначајнијим шумама НП „Ђердап“ – као база за процес мониторинга	2021-2029	333,333.33	-	333,333.33
1.4.	Активности на заштити и очувања геолошког и геоморфолошког наслеђа		1,381,666.67	1,000,000.00	381,666.67
1.4.1.	Изградити базу података о геолошкој баштини НП „Ђердап“ и Геопарка "Ђердап" у целини	2020-2025	66,666.67	-	66,666.67
1.4.2.	Подржати наставак израде-допуне базе података о спелеолошким објектима на подручју НП „Ђердап“, на основу резултата реализованог пројекта везаног за спелеолошке објекте.	2020-2029	15,000.00	-	15,000.00
1.4.3.	Активности у оквиру Геопарка "Ђердап"	2020-2025	1,300,000.00	1,000,000.00	300,000.00
1.5.	Активности у циљу ублажавања и спречавања загађења		1,275,000.00	300,000.00	975,000.00
1.5.1.	Пратити процес загађења Ђердапске акумулације (загађење воде, дна и воденог биља) и утицај на ихтиофауну НП „Ђердап“	2020-2023	75,000.00	-	75,000.00
1.5.2.	Подржати санацију сметлишта из зоне приобаља	2020-2029	600,000.00	300,000.00	300,000.00
1.5.3.	Успоставити мониторинг квалитета воде у притокама Дунава на подручју НП „Ђердап“	2020-2029	300,000.00	-	300,000.00
1.5.4.	Пописати ђумуране на територији Парка, извршити анализу утицаја рада ђумурана на квалитет воде, земљишта и ваздуха	2020-2029	300,000.00	-	300,000.00
1.6.	Активности у циљу заштите вода		1,555,555.56	-	1,555,555.56
1.6.1.	Управљати водним и земљишним ресурсима у циљу превенције ерозионих процеса, бујичних поплава и клизишта	2020-2028	555,555.56	-	555,555.56
1.6.2.	Пратити ниво радиоактивности земљишта, маховина, лишјајева и др.	2020-2029	-	-	-
1.6.3.	Инвентаризација изворишта и утврђивање квалитета вода на извориштима	2020-2022	1,000,000.00	-	1,000,000.00
1.7.	Научно-истраживачке активности		5,484,293.25	500,000.00	4,984,293.25
1.7.1.	Истраживање ентомофауне шумских и ливадских екосистема подручја НП „Ђердап“, мониторинг ретких и заштићених врста	2020-2029	792,000.00	500,000.00	292,000.00
1.7.2.	Истраживање и унапређивање стања заштићених врста дрвећа, воћкарица и племенитих лишћара на подручју НП „Ђердап“	2021-2023	1,000,000.00	-	1,000,000.00
1.7.3.	Истраживање реликтних и полидоминантних заједница шумских екостема НП „Ђердап“	2020-2026	470,071.03	-	470,071.03
1.7.4.	Истраживање еколошких и развојно-производних карактеристика типова шума и израда атласа типова шума	2020-2025	50,000.00	-	50,000.00
1.7.5.	Истраживање најповољнијег начина природне обнове, неге шума, конверзије и реконструкције у складу са затеченим стањем шума	2020-2023	1,750,000.00	-	1,750,000.00
1.7.6.	Истраживање степена угрожености шумских екосистема у целини	2020-2029	200,000.00	-	200,000.00
1.7.7.	Истраживање утицаја промена климе на шуме и шумске екосистеме НП „Ђердап“ - реконструкција климатских елемената из прошлости и прогноза у будућности	2020-2028	222,222.22	-	222,222.22
1.7.8.	Истраживање врста гљива НП "Ђердап"	2021-2023	1,000,000.00	-	1,000,000.00
2.	Заштита културног наслеђа		100,000.00	-	100,000.00
	<i>Активности и мере у циљу очувања културних добара</i>				
2.1.	Активности у циљу очувања културних добара и културног наслеђа		100,000.00	-	100,000.00

2.1.1.	Утврдити статус и категоризацију непокретних културних добара за евидентирана добра која уживају претходну заштиту и утврдити границе њихове заштићене околине				
2.1.2.	Истраживање материјалног и нематеријалног наслеђа на недовољно истраженим деловима подручја	2020-2029	100,000.00	-	100,000.00
2.1.3.	Истраживање и израда регистра објеката народног градитељства каои њихова заштита				
2.1.4.	Осигурати укључивање културног наслеђа у националне и европске путеве културе				
3.	Туризам и спортско-рекреативне активности		20,416,666.66	6,200,000.00	14,216,666.67
	<i>Активности у циљу унапређења туристичког доживљаја природних и културних вредности</i>				
3.1.	Управљање посетиоцима		2,944,444.44	2,500,000.00	444,444.44
3.1.1.	Подржати активности које дају стратешки документи релевантни за НП „Ђердап“	2020-2029	83,333.33	-	83,333.33
3.1.2.	Израдити студију о задовољству туриста у НП „Ђердап“	2020-2022	277,777.78	-	277,777.78
3.1.3.	Сарађивати са планинарским друштвима на усмеравању посетилаца и означавању планинарских и шетних стаза	2020-2029	83,333.33	-	83,333.33
3.1.4.	Израда студије изводљивости пројекта планирања и изградње контролно-инф.пунктова	2021-2022	2,500,000.00	2,500,000.00	-
3.2.	Безбедно посећивање и кретање посетилаца		472,222.22	-	472,222.22
3.2.1.	Адаптирати нове и одржавати постојеће стазе	2020-2029	83,333.33	-	83,333.33
3.2.2.	Опремити стазе додатним информативним тематским мобилијаром	2020-2029	83,333.33	-	83,333.33
3.2.4.	Оформити тематске стазе (нпр. за mountainbiking)	2020-2029	83,333.33	-	83,333.33
3.2.5.	Прилагодити стазе, где је то могуће, за особе са посебним потребама	2020 – 2025	138,888.89	-	138,888.89
3.2.6.	Пратити стање стаза	2020-2029	83,333.33	-	83,333.33
3.3.	Развијање Центра за посетиоце		2,000,000.00	-	2,000,000.00
3.3.1.	Постојећи Центар за посетиоце преуредити уз савремени дизајн и иновативни приступ излагања				
3.3.2.	Осмислити и припремити тематске поставке				
3.3.3.	Допуњавати збирку експоната				
3.3.4.	Побољшати квалитет интерпретације	2020-2029	2,000,000.00	-	2,000,000.00
3.3.5.	Развијање асортимана сувенира у сувенирници Центра за посетиоце НП „Ђердап“ који ће рефлектовати вредности НП „Ђердап“				
3.3.6.	Организовати активности са локалним становништвом-промоција њихових производа у Центру за посетиоце				
3.4.	Активности у циљу унапређења туристичке понуде		14,100,000.00	3,700,000.00	10,400,000.00
3.4.1.	Прикупити и презентовати збирку предмета који би представили културну баштину, осмислити и организовати изложбе културне баштине подручја НП „Ђердап“ ;				
3.4.2.	Осмислити демонстрацију традиционалних заната и омогућити посетиоцима да се активно укључе у демонстрацију традиционалних заната;				
3.4.3.	Осмислити и организовати тематске програме на терену са циљем упознавања природних вредности (упознавање геолошке историје, посматрање птица, истраживање пећина и сл.);				
3.4.4.	Осмислити и организовати тематске програме са циљем упознавања културних вредности (обилазак споменика културе исл.);				
3.4.5.	Осмислити нове рекреативне садржаје за посетиоце Парка;				
3.4.6.	Осмислити и развијати садржаје за туризам специјалних интересовања (авантуристички туризам, екотуризам, кампинг, гастрономске туре);	2020-2029	400,000.00	-	400,000.00
3.4.7.	Увођење атрактивних садржаја у вези са туризмом на Дунаву (манифестације, интерактивни садржаји за посетиоце);				
3.4.8.	Осмислити и развијати садржаје намењене особама са посебним потребама;				
3.4.9.	Осмислити посебне програме за различите циљне групе који би се реализовали у месецима који се сматрају вансезонским, како би се умањило сезонски карактер посета НП „Ђердап“;				

3.4.10.	Успостављање сарадње са локалним самоуправама и локалном заједницом (занатлије, издавачи смештаја, туроператори, произвођачи пољопривредних производа, представници удружења и др.) у циљу диверзификације туристичке понуде и побољшања квалитета понуде.				
3.4.11.	Радови на изградњи обалног прилаза Трајановој табли	2021-2022	13,700,000.00	3,700,000.00	10,000,000.00
3.5.	Активности у циљу унапређења промоције НП Ђердап		900,000.00	-	900,000.00
3.5.1.	Промовисати туристичку понуду НП „Ђердап“ на националном и међународном тржишту;				
3.5.2.	Наступати на туристичким сајмовима у циљу туристичке промоције НП „Ђердап“ ;				
3.5.3.	Промоција путем штампаних и електронских медија;				
3.5.4.	Промоција путем штампаног материјала и коришћења савремених технологија;				
3.5.5.	Израдити туристичку карту НП „Ђердап“				
3.5.6.	Израђивати нове туристичке промотивне спотове;				
3.5.7.	Осмислити и реализовати тематске мултимедијалне презентације за циљне групе, организовати мултимедијалне презентације у већим градским центрима;				
3.5.8.	Наставити сарадњу са туристичким организацијама;				
3.5.9.	Помагати и учествовати у организацији традиционалних и нових манифестација;	2020-2029	900,000.00	-	900,000.00
3.5.10.	Успоставити сарадњу са туристичким агенцијама и организаторима путовања;				
3.5.11.	Организовати студијска путовања за специјализоване туристичке новинаре и представнике туристичких агенција;				
3.5.12.	Успоставити сарадњу са локалним становништвом и заинтересованим странама у циљу промоције и укључивања услуга и производа локалног становништва у туристичку понуду НП „Ђердап“;				
3.5.13.	Имплементирати активности у оквиру реализованог пројекта Bioregio и сарађивати у циљу развоја заједничких туристичких активности са Парком природе Портил де Фиер (Portile deFier).				
4.	Сарадња и подршка локалној заједници		500,000.00	-	500,000.00
4.1.	Укључити локално становништво у активности НП „Ђердап“				
4.2.	Организовати тематске едукативне радионице за локално становништво				
4.3.	Обавештавање шире јавности о активностима НП „Ђердап“ путем медија, интернет адресе, средстава информисања				
4.4.	Наставак сарадње и реализација заједничких програмских активности са локалним заједницама, удружењима грађана и невладиним организацијама (активности се преваходно односе на помоћ у организацији традиционалних манифестација)	2020-2029	500,000.00	-	500,000.00
4.5.	Организовати саветодавне састанке за локално становништво				
4.6.	Промовисати локалне производе и услуге штампом промо материјала				
4.7.	Штампа билтена за локално становништво о активностима НП „Ђердап“ , резултатима рада, годишњим плановима и програмима				
5.	Едукација и интерпретација		790,000.00	-	790,000.00
5.1.	Развити и одржавати интернет адресу и facebook страницу парка	2020-2029	50,000.00	-	50,000.00
5.2.	Израдити Програме едукације за различите циљне групе	2020-2029	50,000.00	-	50,000.00
5.3.	Израдити упитнике за оцену квалитета едукативних програма	2020-2029	10,000.00	-	10,000.00
5.4.	Наставити обележавање значајних сколошких датума	2020-2029	50,000.00	-	50,000.00
5.5.	Осмислити и организовати тематске програме за специфичне циљне групе (птице Ђердапа, сисари Ђердапа, археологија Ђердапа итд.)	2020-2029	10,000.00	-	10,000.00
5.6.	Израда едукативног материјала и едукативних игара	2020-2029	500,000.00	-	500,000.00
5.7.	Снимање образовних емисија	2020-2029	30,000.00	-	30,000.00
5.8.	Одржавање конференције за новинаре	2020-2029	30,000.00	-	30,000.00
5.9.	Оспособити запослене за укључивање у реализацију едукативних активности (реализација радионица, вођење посетиоца итд.)	2020-2029	30,000.00	-	30,000.00
5.10.	Формирати Мрежу школа партнера у очувању природних и културних вредности Ђердапа	2020-2029	30,000.00	-	30,000.00
6.	Одрживо управљање и администрација		102,155,399.21	9,360,000.00	92,795,399.21
6.1.	Израдити систематизацију предузећа				

6.3.	Подржати едукацију запослених - учествовање на међународним скуповима, радионицама, студијским путовањима, семинарима, разменама стручњака, разним курсевима итд.	2020-2029	1,050,000.00	-	1,050,000.00
6.4.	Набавити неопходну опрему за обављање делатности	2020-2029	4,950,454.41	-	4,950,454.41
6.5.	Учествовати у изради урбанистичких планова – планова генералне и детаљне регулације за подручја општина Голубац, Кладово и Мајданпек у циљу спровођења законских обавеза утврђених Просторним планом подручја посебне намене Националног парка Ђердап („Сл. гласник РС“, број 43 од 17.05.2013.год.)	2020-2029	10,000.00	-	10,000.00
6.6.	Укључивање у предстојеће пројекте и имплементација пројеката (финансираних од стране ЕУ, као и остали извори финансирања)	2020-2029	700,000.00	-	700,000.00
6.7.	Укључивање и активно учешће у мрежама заштићених подручја (Карпатска мрежа заштићених подручја, Дунавска мрежа заштићених подручја, Паркови Динариди, мреже геопаркова и сл.)	2020-2029	600,000.00	-	600,000.00
6.8.	Бруто зараде особља запосленог код управљача на пословима управљања заштићеним подручјем	2020-2029	94,844,944.80	9,360,000.00	85,484,944.80
УКУПНО			168,370,248.02	17,360,000.00	151,010,248.03

р.б. у плану	ПЛАНИРАНЕ АКТИВНОСТИ 2023.Г.		укупно (РСД)	Буџет РС-Министарство заштите животне средине	средства управљача
1.	Заштита природе и природних вредности		46,262,184.18	12,009,491.13	34,252,693.06
	<i>Активности и мере на одржавању постојећег и побољшању стања биодиверзитета, станишта и врста</i>				
1.1.	Активности на заштити и очувању биљног и животињског света		975,000.00	600,000.00	375,000.00
1.1.1.	Развити инвентаризацију основних типова станишта НП „Ђердап“	2020-2023	75,000.00	-	75,000.00
1.1.2.	Извршити инвентаризацију и мапирање важних врста и станишта према Директиви о стаништима и птица према Директиви о птицама, сачинити документацију за Емералд станишта, како би се припремили за прилазак ЕУ и добијању статуса SCI и SPA	2020-2029	50,000.00	-	50,000.00
1.1.4.	Прикупљати податаке и израдити базе података репродуктивних центара водоземаца у циљу њиховог очувања	2020-2029	10,000.00	-	10,000.00
1.1.5.	Обележити репродуктивне центре водоземаца и подићи свест становништва о значају њиховог очувања	2020-2029	40,000.00	-	40,000.00
1.1.6.	Водити инвентаризацију и редовно праћење фауне птица, сисара, гмизаваца и водоземаца са акцентом на ретким и заштићеним врстама	2020-2023	750,000.00	600,000.00	150,000.00
1.1.7.	Вршити мониторинг врста птица на основу резултата реализованог пројекта о птицама, са посебним освртом на врсте птица које се налазе на Анексу I Директиве о птицама.	2020-2029	50,000.00	-	50,000.00
1.2.	Активности на очувању ловне и риболовне фауне		6,700,000.00	1,300,000.00	5,400,000.00
1.2.1.	Ловна фауна				
1.2.1.1	Пратити здравствено стање дивљачи	2020-2029	200,000.00	-	200,000.00
1.2.1.2	Израдити планске документе и осигурати њихово спровођење	2020-2029	100,000.00	-	100,000.00
1.2.1.3	Омогућити додатну прихрану у зимском периоду	2020-2029	1,300,000.00	-	1,300,000.00
1.2.1.4	Подржати изградњу ловно-техничких и ловно-узгојних објеката	2020-2029	1,400,000.00	-	1,400,000.00
1.2.1.5	Формирати одгајалишта дивокозје дивљачи	2020-2024	600,000.00	600,000.00	-
1.2.1.6	Подржати мониторинг популација крупних сисара	2020-2029	200,000.00	100,000.00	100,000.00
1.2.1.7	Организовати едукацију ловочувара	2020-2029	100,000.00	-	100,000.00
1.2.1.8	Осигурати активну сарадњу са научним, образовним, ловним и другим институцијама				
1.2.2.	Риболовна фауна				
1.2.2.1	Израдити планске документе и осигурати њихово спровођење	2020-2029	550,000.00	-	550,000.00
1.2.2.2	Пратити бројност аутохтоних врста риболовне фауне, Пратити бројност и стања аутохтоне поточне пастрмке са могућношћу њене реинтродукције у Брњичку реку	2020-2029	350,000.00	200,000.00	150,000.00
1.2.2.3	Вршити контролу успешности мреста са последичним порибљавањем	2020-2029	1,000,000.00	-	1,000,000.00
1.2.2.4	Вршити контролу утицаја алохтоних врста на аутохтоне врсте са могућим решењима, Пратити количине тешких метала у муљу, води и риби	2020-2029	650,000.00	400,000.00	250,000.00
1.2.2.5	Заштитити плодишта риба и рибље млађи са плавних подручја, Контролисати коришћење рибљег фонда	2020-2029	250,000.00	-	250,000.00
1.3.	Активности на заштити и очувању шумских екосистема		26,836,666.67	4,700,000.00	22,136,666.67
1.3.1.	Израдити План развоја шума у НП „Ђердап“, Припремити и израдити Основе газдовања у државној својини за дванаест газдинских јединица	2020-2029	7,000,000.00	-	7,000,000.00
1.3.2.	Стручно-саветодавни послови у шумама сопственика	2020-2029	4,000,000.00	2,000,000.00	2,000,000.00
1.3.3.	Вршити мониторинг дебљинског прираста као биондикатора виталности стабала и састојина У НП „Ђердап“	2020-2029	90,000.00	-	90,000.00
1.3.4.	Пратити здравствено стање шумских екосистема	2020-2029	300,000.00	-	300,000.00
1.3.5.	Вршити мониторинг штетних врста инсеката у шумским екосистемима НП "Ђердап"	2020-2029	500,000.00	-	500,000.00
1.3.6.	Подржати изградњу и одржавање шумских комуникација (путеви, влаке)	2020-2029	12,000,000.00	2,400,000.00	9,600,000.00
1.3.7.	Развити систем противпожарне заштите	2020-2029	1,000,000.00	200,000.00	800,000.00
1.3.9.	Израдити модел оптималне изграђености састојина у НП „Ђердап“	2020-2029	200,000.00	-	200,000.00
1.3.10.	Подржати утврђивање биомасе живог и мртвог дрвета, апсорпције угљен- диоксида и складиштења у најзначајнијим шумама НП „Ђердап“ – као база за процес мониторинга	2020-2029	300,000.00	-	300,000.00
1.3.11.	Идентификовати шумске области високе конзервационе вредности и увећати зону стриктне заштите	2020-2025	83,333.33	-	83,333.33

1.3.12.	Идентификовати најважније области са екосистемима у природном статусу како би се укључиле у I степен заштите	2020-2029	50,000.00	-	50,000.00	
1.3.15.	Штампање публикација	2020-2029	500,000.00	100,000.00	400,000.00	
1.3.18.	Израдити модел оптималне изграђености састојина букве и китњака – II фаза у НП „Ђердап“	2020-2029	190,000.00	-	190,000.00	
1.3.19.	Мониторинг дебљинског прираста хрasta китњака и букве	2020-2029	90,000.00	-	90,000.00	
1.3.20.	Истражити утицај промене климе на шуме и шумске екосистеме НП „Ђердап“ - реконструкција климатских елемената из прошлости и прогноза у будућности	2020-2029	200,000.00	-	200,000.00	
1.3.21.	Утврдити биомасу живог и мртвог дрвета, апсорпцију угљен-диоксида и складиштење у најзначајнијим шумама НП „Ђердап“ – као база за процес мониторинга	2021-2029	333,333.33	-	333,333.33	
1.4.	Активности на заштити и очувања геолошког и геоморфолошког наслеђа		5,081,666.67	3,333,333.33	1,748,333.33	
1.4.1.	Израдити базу података о геолошкој баштини НП „Ђердап“ и Геопарка "Ђердап" у целини	2020-2025	66,666.67	-	66,666.67	
1.4.2.	Подржати наставак израде-допуне базе података о спелеолошким објектима на подручју НП „Ђердап“, на основу резултата реализованог пројекта везаног за спелеолошке објекте.	2020-2029	15,000.00	-	15,000.00	
1.4.3.	Активности у оквиру Геопарка "Ђердап"	2020-2025	5,000,000.00	3,333,333.33	1,666,666.67	
1.5.	Активности у циљу ублажавања и спречавања загађења		1,175,000.00	400,000.00	775,000.00	
1.5.1.	Пратити процес загађења Ђердапске акумулације (загађење воде, дна и воденог биља) и утицај на ихтиофауну НП „Ђердап“	2020-2023	75,000.00	-	75,000.00	
1.5.2.	Подржати санацију сметлишта из зоне приобаља	2020-2029	500,000.00	400,000.00	100,000.00	
1.5.3.	Успоставити мониторинг квалитета воде у притокама Дунава на подручју НП „Ђердап“	2020-2029	300,000.00	-	300,000.00	
1.5.4.	Пописати ђумуране на територији Парка, извршити анализу утицаја рада ђумурана на квалитет воде, земљишта и ваздуха	2020-2029	300,000.00	-	300,000.00	
1.6.	Активности у циљу заштите вода		555,555.56	333,333.33	222,222.22	
1.6.1.	Управљати водним и земљишним ресурсима у циљу превенције ерозионих процеса, бујичних поплава и клизишта	2020-2028	555,555.56	333,333.33	222,222.22	
1.6.2.	Пратити ниво радиоактивности земљишта, маховина, лишћајева и др.	2020-2029	-	-	-	
1.7.	Научно-истраживачке активности		4,938,295.29	1,342,824.46	3,595,470.83	
1.7.1.	Истраживање ентомофауне шумских и ливадских екосистема подручја НП „Ђердап“, мониторинг ретких и заштићених врста	2020-2029	300,000.00	-	300,000.00	
1.7.2.	Истраживање и унапређивање стања заштићених врста дрвећа, воћкарица и племенитих лишћара на подручју НП „Ђердап“	2021-2023	1,000,000.00	-	1,000,000.00	
1.7.3.	Истраживање реликтних и полидоминантних заједница шумских екостема НП „Ђердап“	2020-2026	416,073.07	342,824.46	73,248.61	
1.7.4.	Истраживање еколошких и развојно-производних карактеристика типова шума и израда атласа типова шума	2020-2025	50,000.00	-	50,000.00	
1.7.5.	Истраживање најповољнијег начина природне обнове, неге шума, конверзије и реконструкције у складу са затеченим стањем шума	2020-2023	1,750,000.00	1,000,000.00	750,000.00	
1.7.6.	Истраживање степена угрожености шумских екосистема у целини	2020-2029	200,000.00	-	200,000.00	
1.7.7.	Истраживање утицаја промена климе на шуме и шумске екосистеме НП „Ђердап“ - реконструкција климатских елемената из прошлости и прогноза у будућности	2020-2028	222,222.22	-	222,222.22	
1.7.8.	Истраживање врста гљива НП "Ђердап"	2021-2023	1,000,000.00	-	1,000,000.00	
2.	Заштита културног наслеђа		100,000.00	-	100,000.00	
	<i>Активности и мере у циљу очувања културних добара</i>					
2.1.	Активности у циљу очувања културних добара и културног наслеђа		100,000.00	-	100,000.00	
2.1.1.	Утврдити статус и категоризацију непокретних културних добара за евидентирана добра која уживају претходну заштиту и утврдити границе њихове заштићене околине	2020-2029				
2.1.2.	Истраживање материјалног и нематеријалног наслеђа на недовољно истраженим деловима подручја			100,000.00	-	100,000.00
2.1.3.	Истраживање и израда регистра објеката народног градитељства каои њихова заштита					
2.1.4.	Осигурати укључивање културног наслеђа у националне и европске путеве културе					

3.	Туризам и спортско-рекреативне активности		3,938,888.89	400,000.00	3,538,888.89
	<i>Активности у циљу унапређења туристичког доживљаја природних и културних вредности</i>				
3.1.	Управљање посетиоцима		166,666.67	-	166,666.67
3.1.2.	Подржати активности које дају стратешки документи релевантни за НП „Ђердап“	2020-2029	83,333.33	-	83,333.33
3.1.6.	Сарађивати са планинарским друштвима на усмеравању посетилаца и означавању планинарских и шетних стаза	2020-2029	83,333.33	-	83,333.33
3.2.	Безбедно посећивање и кретање посетилаца		472,222.22	-	472,222.22
3.2.1.	Адаптирати нове и одржавати постојеће стазе	2020-2029	83,333.33	-	83,333.33
3.2.2.	Опремити стазе додатним информативним тематским мобилијаром	2020-2029	83,333.33	-	83,333.33
3.2.4.	Оформити тематске стазе (нпр. за mountainbiking)	2020-2029	83,333.33	-	83,333.33
3.2.5.	Прилагодити стазе, где је то могуће, за особе са посебним потребама	2020 – 2025	138,888.89	-	138,888.89
3.2.6.	Пратити стање стаза	2020-2029	83,333.33	-	83,333.33
3.3.	Развијање Центра за посетиоце		2,000,000.00	400,000.00	1,600,000.00
3.3.1.	Постојећи Центар за посетиоце преуредити уз савремени дизајн и иновативни приступ излагања	2020-2029	2,000,000.00	400,000.00	1,600,000.00
3.3.2.	Осмислити и припремити тематске поставке				
3.3.3.	Допуњавати збирку експоната				
3.3.4.	Побољшати квалитет интерпретације				
3.3.5.	Развијање асортимана сувенира у сувенирници Центра за посетиоце НП „Ђердап“ који ће рефлектовати вредности НП „Ђердап“				
3.3.6.	Организовати активности са локалним становништвом-промоција њихових производа у Центру за посетиоце				
3.4.	Активности у циљу унапређења туристичке понуде		400,000.00	-	400,000.00
3.4.1.	Прикупити и презентовати збирку предмета који би представили културну баштину, осмислити и организовати изложбе културне баштине подручја НП „Ђердап“ ;	2020-2029	400,000.00	-	400,000.00
3.4.2.	Осмислити демонстрацију традиционалних заната и омогућити посетиоцима да се активно укључе у демонстрацију традиционалних заната;				
3.4.3.	Осмислити и организовати тематске програме на терену са циљем упознавања природних вредности (упознавање геолошке историје, посматрање птица, истраживање пећина и сл.);				
3.4.4.	Осмислити и организовати тематске програме са циљем упознавања културних вредности (обилазак споменика културе исл.);				
3.4.5.	Осмислити нове рекреативне садржаје за посетиоце Парка;				
3.4.6.	Осмислити и развијати садржаје за туризам специјалних интересовања (авантуристички туризам, екотуризам, кампинг, гастрономске туре);				
3.4.7.	Увођење атрактивних садржаја у вези са туризмом на Дунаву (манifestације, интерактивни садржаји за посетиоце);				
3.4.8.	Осмислити и развијати садржаје намењене особама са посебним потребама;				
3.4.9.	Осмислити посебне програме за различите циљне групе који би се реализовали у месецима који се сматрају вансезонским, како би се умањило сезонски карактер посета НП „Ђердап“;				
3.4.10.	Успостављање сарадње са локалним самоуправама и локалном заједницом (занатлије, издавачи смештаја, туроператери, произвођачи пољопривредних производа, представници удружења и др.) у циљу диверзификације туристичке понуде и побољшања квалитета понуде.				
3.5.	Активности у циљу унапређења промоције НП Ђердап		900,000.00	-	900,000.00
3.5.1.	Промовисати туристичку понуду НП „Ђердап“ на националном и међународном тржишту;	2020-2029	900,000.00	-	900,000.00
3.5.2.	Наступати на туристичким сајмовима у циљу туристичке промоције НП „Ђердап“ ;				
3.5.3.	Промоција путем штампаних и електронских медија;				
3.5.4.	Промоција путем штампаног материјала и коришћења савремених технологија;				
3.5.5.	Израдити туристичку карту НП „Ђердап“				
3.5.6.	Израђивати нове туристичке промотивне спотове;				

3.5.7.	Осмислити и реализовати тематске мултимедијалне презентације за циљне групе, организовати мултимедијалне презентације у већим градским центрима;				
3.5.8.	Наставити сарадњу са туристичким организацијама;				
3.5.9.	Помагати и учествовати у организацији традиционалних и нових манифестација;	2020-2029	900,000.00	-	900,000.00
3.5.10.	Успоставити сарадњу са туристичким агенцијама и организаторима путовања;				
3.5.11.	Организовати студијска путовања за специјализоване туристичке новинаре и представнике туристичких агенција;				
3.5.12.	Успоставити сарадњу са локалним становништвом и заинтересованим странама у циљу промоције и укључивања услуга и производа локалног становништва у туристичку понуду НП „Ђердап“;				
3.5.13.	Имплементирати активности у оквиру реализованог пројекта Bioregio и сарађивати у циљу развоја заједничких туристичких активности са Парком природе Портил де Фиер (Portile deFier).				
4.	Сарадња и подршка локалној заједници		500,000.00	-	500,000.00
4.1.	Укључити локално становништво у активности НП „Ђердап“				
4.2.	Организовати тематске едукативне радионице за локално становништво				
4.3.	Обавештавање шире јавности о активностима НП „Ђердап“ путем медија, интернет адресе, средстава информисања				
4.4.	Наставак сарадње и реализација заједничких програмских активности са локалним заједницама, удружењима грађана и невладиним организацијама (активности се преваходно односе на помоћ у организацији традиционалних манифестација)	2020-2029	500,000.00	-	500,000.00
4.5.	Организовати саветодавне састанке за локално становништво				
4.6.	Промовисати локалне производе и услуге штампом промо материјала				
4.7.	Штампа билтена за локално становништво о активностима НП „Ђердап“ , резултатима рада, годишњим плановима и програмима				
5.	Едукација и интерпретација		790,000.00	250,000.00	540,000.00
5.1.	Развити и одржавати интернет адресу и facebook страницу парка	2020-2029	50,000.00	-	50,000.00
5.2.	Израдити Програме едукације за различите циљне групе	2020-2029	50,000.00	-	50,000.00
5.3.	Израдити упитнике за оцену квалитета едукативних програма	2020-2029	10,000.00	-	10,000.00
5.4.	Наставити обележавање значајних сколошких датума	2020-2029	50,000.00	-	50,000.00
5.5.	Осмислити и организовати тематске програме за специфичне циљне групе (птице Ђердапа, сисари Ђердапа, археологија Ђердапа итд.)	2020-2029	10,000.00	-	10,000.00
5.6.	Израда едукативног материјала и едукативних игара	2020-2029	500,000.00	250,000.00	250,000.00
5.7.	Снимање образовних емисија	2020-2029	30,000.00	-	30,000.00
5.8.	Одржавање конференције за новинаре	2020-2029	30,000.00	-	30,000.00
5.9.	Оспособити запослене за укључивање у реализацију едукативних активности (реализација радионица, вођење посетиоца итд.)	2020-2029	30,000.00	-	30,000.00
5.10.	Формирати Мрежу школа партнера у очувању природних и културних вредности Ђердапа	2020-2029	30,000.00	-	30,000.00
6.	Одрживо управљање и администрација		105,057,841.71	12,574,636.61	92,483,205.10
6.1.	Израдити систематизацију предузећа				
6.3.	Подржати едукацију запослених - учествовање на међународним скуповима, радионицама, студијским путовањима, семинарима, разменама стручњака, разним курсевима итд.	2020-2029	1,050,000.00	-	1,050,000.00
6.4.	Набавити неопходну опрему за обављање делатности	2020-2029	5,955,998.02	1,183,752.27	4,772,245.74
6.5.	Учествовати у изради урбанистичких планова – планова генералне и детаљне регулације за подручја општина Голубац, Кладово и Мајданпек у циљу спровођења законских обавеза утврђених Просторним планом подручја посебне намене Националног парка Ђердап („Сл. гласник РС“, број 43 од 17.05.2013.год.)	2020-2029	10,000.00	-	10,000.00
6.6.	Укључивање у предстојеће пројекте и имплементација пројеката (финансираних од стране ЕУ, као и остали извори финансирања)	2020-2029	700,000.00	-	700,000.00
6.7.	Укључивање и активно учешће у мрежама заштићених подручја (Карпатска мрежа заштићених подручја, Дунавска мрежа заштићених подручја, Паркови Динариди, мреже геопаркова и сл.)	2020-2029	600,000.00	-	600,000.00

6.8.	Бруто зараде особља запосленог код управљача на пословима управљања заштићеним подручјем	2020-2029	96,741,843.70	11,390,884.34	85,350,959.36
УКУПНО			156,648,914.78	25,234,127.74	131,414,787.04

р.б. у плану	ПЛАНИРАНЕ АКТИВНОСТИ 2024.Г.		укупно (РСД)	Буџет РС-Министарство заштите животне средине	средства управљача
1.	Заштита природе и природних вредности		41,564,389.07	10,407,132.12	31,157,256.95
	<i>Активности и мере на одржавању постојећег и побољшању стања биодиверзитета, станишта и врста</i>				
1.1.	Активности на заштити и очувању биљног и животињског света		150,000.00	-	150,000.00
1.1.2.	Извршити инвентаризацију и мапирање важних врста и станишта према Директиви о стаништима и птица према Директиви о птицама, сачинити документацију за Емералд станишта, како би се припремили за прилазак ЕУ и добијању статуса SCI и SPA	2020-2029	50,000.00	-	50,000.00
1.1.4.	Прикупљати податаке и израдити базе података репродуктивних центара водоземаца у циљу њиховог очувања	2020-2029	10,000.00	-	10,000.00
1.1.5.	Обележити репродуктивне центре водоземаца и подићи свест становништва о значају њиховог очувања	2020-2029	40,000.00	-	40,000.00
1.1.7.	Вршити мониторинг врста птица на основу резултата реализованог пројекта о птицама, са посебним освртом на врсте птица које се налазе на Анексу I Директиве о птицама.	2020-2029	50,000.00	-	50,000.00
1.2.	Активности на очувању ловне и риболовне фауне		6,700,000.00	1,300,000.00	5,400,000.00
1.2.1.	Ловна фауна				
1.2.1.1	Пратити здравствено стање дивљачи	2020-2029	200,000.00	-	200,000.00
1.2.1.2	Израдити планске документе и осигурати њихово спровођење	2020-2029	100,000.00	-	100,000.00
1.2.1.3	Омогућити додатну прихрану у зимском периоду	2020-2029	1,300,000.00	-	1,300,000.00
1.2.1.4	Подржати изградњу ловно-техничких и ловно-узгојних објеката	2020-2029	1,400,000.00	-	1,400,000.00
1.2.1.5	Формирати одгајалишта дивокозје дивљачи	2020-2024	600,000.00	600,000.00	-
1.2.1.6	Подржати мониторинг популација крупних сисара	2020-2029	200,000.00	100,000.00	100,000.00
1.2.1.7	Организовати едукацију ловочувара	2020-2029	100,000.00	-	100,000.00
1.2.1.8	Осигурати активну сарадњу са научним, образовним, ловним и другим институцијама				
1.2.2.	Риболовна фауна				
1.2.2.1	Израдити планске документе и осигурати њихово спровођење	2020-2029	550,000.00	-	550,000.00
1.2.2.2	Пратити бројност аутохтоних врста риболовне фауне, Пратити бројност и стања аутохтоне поточне пастрмке са могућношћу њене реинтродукције у Брњичку реку	2020-2029	350,000.00	200,000.00	150,000.00
1.2.2.3	Вршити контролу успешности мреста са последичним порибљавањем	2020-2029	1,000,000.00	-	1,000,000.00
1.2.2.4	Вршити контролу утицаја алохтоних врста на аутохтоне врсте са могућим решењима, Пратити количине тешких метала у муљу, води и риби	2020-2029	650,000.00	400,000.00	250,000.00
1.2.2.5	Заштитити плодишта риба и рибље млађи са плавних подручја, Контролисати коришћење рибљег фонда	2020-2029	250,000.00	-	250,000.00
1.3.	Активности на заштити и очувању шумских екосистема		26,836,666.67	4,700,000.00	22,136,666.67
1.3.1.	Израдити План развоја шума у НП „Ђердап“, Припремити и израдити Основе газдовања у државној својини за дванаест газдинских јединица	2020-2029	7,000,000.00	-	7,000,000.00
1.3.2.	Стручно-саветодавни послови у шумама сопственика	2020-2029	4,000,000.00	2,000,000.00	2,000,000.00
1.3.3.	Вршити мониторинг дебљинског прираста као биодикатора виталности стабала и састојина У НП „Ђердап“	2020-2029	90,000.00	-	90,000.00
1.3.4.	Пратити здравствено стање шумских екосистема	2020-2029	300,000.00	-	300,000.00
1.3.5.	Вршити мониторинг штетних врста инсеката у шумским екосистемима НП "Ђердап"	2020-2029	500,000.00	-	500,000.00
1.3.6.	Подржати изградњу и одржавање шумских комуникација (путеви, влаке)	2020-2029	12,000,000.00	2,400,000.00	9,600,000.00
1.3.7.	Развити систем противпожарне заштите	2020-2029	1,000,000.00	200,000.00	800,000.00
1.3.9.	Израдити модел оптималне изграђености састојина у НП „Ђердап“	2020-2029	200,000.00	-	200,000.00
1.3.10.	Подржати утврђивање биомасе живог и мртвог дрвета, апсорпције угљен- диоксида и складиштења у најзначајнијим шумама НП „Ђердап“ – као база за процес мониторинга	2020-2029	300,000.00	-	300,000.00
1.3.11.	Идентификовати шумске области високе конзервационе вредности и увећати зону стриктне заштите	2020-2025	83,333.33	-	83,333.33
1.3.12.	Идентификовати најважније области са екосистемима у природном статусу како би се укључиле у I степен заштите	2020-2029	50,000.00	-	50,000.00
1.3.15.	Штампање публикација	2020-2029	500,000.00	100,000.00	400,000.00

1.3.18.	Изградити модел оптималне изграђености састојина букве и китњака – II фаза у НП „Ђердап“	2020-2029	190,000.00	-	190,000.00
1.3.19.	Мониторинг дебелинског прираста хроста китњака и букве	2020-2029	90,000.00	-	90,000.00
1.3.20.	Истражити утицај промене климе на шуме и шумске екосистеме НП „Ђердап“ - реконструкција климатских елемената из прошлости и прогноза у будућности	2020-2029	200,000.00	-	200,000.00
1.3.21.	Утврдити биомасу живог и мртвог дрвета, апсорпцију угљен-диоксида и складиштење у најзначајнијим шумама НП „Ђердап“ – као база за процес мониторинга	2021-2029	333,333.33	-	333,333.33
1.4.	Активности на заштити и очувања геолошког и геоморфолошког наслеђа		5,081,666.67	3,333,333.33	1,748,333.33
1.4.1.	Изградити базу података о геолошкој баштини НП „Ђердап“ и Геопарка "Ђердап" у целини	2020-2025	66,666.67	-	66,666.67
1.4.2.	Подржати наставак израде-допуне базе података о спелеолошким објектима на подручју НП „Ђердап“, на основу резултата реализованог пројекта везаног за спелеолошке објекте.	2020-2029	15,000.00	-	15,000.00
1.4.3.	Активности у оквиру Геопарка "Ђердап"	2020-2025	5,000,000.00	3,333,333.33	1,666,666.67
1.5.	Активности у циљу ублажавања и спречавања загађења		1,100,000.00	400,000.00	700,000.00
1.5.2.	Подржати санацију сметлишта из зоне приобаља	2020-2029	500,000.00	400,000.00	100,000.00
1.5.3.	Успоставити мониторинг квалитета воде у притокама Дунава на подручју НП „Ђердап“	2020-2029	300,000.00	-	300,000.00
1.5.4.	Пописати хумуране на територији Парка, извршити анализу утицаја рада хумурана на квалитет воде, земљишта и ваздуха	2020-2029	300,000.00	-	300,000.00
1.6.	Активности у циљу заштите вода		555,555.56	333,333.33	222,222.22
1.6.1.	Управљати водним и земљишним ресурсима у циљу превенције ерозионих процеса, бујичних поплава и клизишта	2020-2028	555,555.56	333,333.33	222,222.22
1.6.2.	Пратити ниво радиоактивности земљишта, маховина, лишјајева и др.	2020-2029	-	-	-
1.7.	Научно-истраживачке активности		1,140,500.18	340,465.45	800,034.73
1.7.1.	Истраживање ентомофауне шумских и ливадских екосистема подручја НП „Ђердап“, мониторинг ретких и заштићених врста	2020-2029	300,000.00	-	300,000.00
1.7.3.	Истраживање реликтних и полидоминантних заједница шумских екосистема НП „Ђердап“	2020-2026	368,277.96	340,465.45	27,812.50
1.7.4.	Истраживање еколошких и развојно-производних карактеристика типова шума и израда атласа типова шума	2020-2025	50,000.00	-	50,000.00
1.7.6.	Истраживање степена угрожености шумских екосистема у целини	2020-2029	200,000.00	-	200,000.00
1.7.7.	Истраживање утицаја промена климе на шуме и шумске екосистеме НП „Ђердап“ - реконструкција климатских елемената из прошлости и прогноза у будућности	2020-2028	222,222.22	-	222,222.22
2.	Заштита културног наслеђа		100,000.00	-	100,000.00
	<i>Активности и мере у циљу очувања културних добара</i>				
2.1.	Активности у циљу очувања културних добара и културног наслеђа		100,000.00	-	100,000.00
2.1.1.	Утврдити статус и категоризацију непокретних културних добара за евидентирана добра која уживају претходну заштиту и утврдити границе њихове заштићене околине	2020-2029	100,000.00	-	100,000.00
2.1.2.	Истраживање материјалног и нематеријалног наслеђа на недовољно истраженим деловима подручја				
2.1.3.	Истраживање и израда регистра објеката народног градитељства каои њихова заштита				
2.1.4.	Осигурати укључивање културног наслеђа у националне и европске путеве културе				
3.	Туризам и спортско-рекреативне активности		3,938,888.89	400,000.00	3,538,888.89
	<i>Активности у циљу унапређења туристичког доживљаја природних и културних вредности</i>				
3.1.	Управљање посетиоцима		166,666.67	-	166,666.67
3.1.2.	Подржати активности које дају стратешки документи релевантни за НП „Ђердап“	2020-2029	83,333.33	-	83,333.33
3.1.6.	Сарађивати са планинарским друштвима на усмеравању посетилаца и означавању планинарских и шетних стаза	2020-2029	83,333.33	-	83,333.33
3.2.	Безбедно посећивање и кретање посетилаца		472,222.22	-	472,222.22
3.2.1.	Адаптирати нове и одржавати постојеће стазе	2020-2029	83,333.33	-	83,333.33

3.2.2.	Опремити стазе додатним информативним тематским мобилијаром	2020-2029	83,333.33	-	83,333.33
3.2.4.	Оформити тематске стазе (нпр. за mountaibiking)	2020-2029	83,333.33	-	83,333.33
3.2.5.	Прилагодити стазе, где је то могуће, за особе са посебним потребама	2020 – 2025	138,888.89	-	138,888.89
3.2.6.	Прагити стање стаза	2020-2029	83,333.33	-	83,333.33
3.3.	Развијање Центра за посетиоце		2,000,000.00	400,000.00	1,600,000.00
3.3.1.	Постојећи Центар за посетиоце преуредити уз савремени дизајн и иновативни приступ излагања	2020-2029	2,000,000.00	400,000.00	1,600,000.00
3.3.2.	Осмислити и припремити тематске поставке				
3.3.3.	Допуњавати збирку експоната				
3.3.4.	Побољшати квалитет интерпретације				
3.3.5.	Развијање асортимана сувенира у сувенирници Центра за посетиоце НП „Ђердап“ који ће рефлектовати вредности НП „Ђердап“				
3.3.6.	Организовати активности са локалним становништвом-промоција њихових производа у Центру за посетиоце				
3.4.	Активности у циљу унапређења туристичке понуде		400,000.00	-	400,000.00
3.4.1.	Прикупити и презентовати збирку предмета који би представили културну баштину, осмислити и организовати изложбе културне баштине подручја НП „Ђердап“ ;	2020-2029	400,000.00	-	400,000.00
3.4.2.	Осмислити демонстрацију традиционалних заната и омогућити посетиоцима да се активно укључе у демонстрацију традиционалних заната;				
3.4.3.	Осмислити и организовати тематске програме на терену са циљем упознавања природних вредности (упознавање геолошке историје, посматрање птица, истраживање пећина и сл.);				
3.4.4.	Осмислити и организовати тематске програме са циљем упознавања културних вредности (обилазак споменика културе исл.);				
3.4.5.	Осмислити нове рекреативне садржаје за посетиоце Парка;				
3.4.6.	Осмислити и развијати садржаје за туризам специјалних интересовања (авантуристички туризам, екотуризам, кампинг, гастрономске туре);				
3.4.7.	Увођење атрактивних садржаја у вези са туризмом на Дунаву (манifestације, интерактивни садржаји за посетиоце);				
3.4.8.	Осмислити и развијати садржаје намењене особама са посебним потребама;				
3.4.9.	Осмислити посебне програме за различите циљне групе који би се реализовали у месецима који се сматрају вансезонским, како би се умањило сезонски карактер посета НП „Ђердап“;				
3.4.10.	Успостављање сарадње са локалним самоуправама и локалном заједницом (занатлије, издавачи смештаја, туроператери, произвођачи пољопривредних производа, представници удружења и др.) у циљу диверзификације туристичке понуде и побољшања квалитета понуде.				
3.5.	Активности у циљу унапређења промоције НП Ђердап		900,000.00	-	900,000.00
3.5.1.	Промовисати туристичку понуду НП „Ђердап“ на националном и међународном тржишту;	2020-2029	900,000.00	-	900,000.00
3.5.2.	Наступати на туристичким сајмовима у циљу туристичке промоције НП „Ђердап“ ;				
3.5.3.	Промоција путем штампаних и електронских медија;				
3.5.4.	Промоција путем штампаног материјала и коришћења савремених технологија;				
3.5.5.	Израдити туристичку карту НП „Ђердап“				
3.5.6.	Израђивати нове туристичке промотивне спотове;				
3.5.7.	Осмислити и реализовати тематске мултимедијалне презентације за циљне групе, организовати мултимедијалне презентације у већим градским центрима;				
3.5.8.	Наставити сарадњу са туристичким организацијама;				
3.5.9.	Помагати и учествовати у организацији традиционалних и нових манифестација;				
3.5.10.	Успоставити сарадњу са туристичким агенцијама и организаторима путовања;				
3.5.11.	Организовати студијска путовања за специјализоване туристичке новинаре и представнике туристичких агенција;				
3.5.12.	Успоставити сарадњу са локалним становништвом и заинтересованим странама у циљу промоције и укључивања услуга и производа локалног становништва у туристичку понуду НП „Ђердап“;				

3.5.13.	Имплементирати активности у оквиру реализованог пројекта Bioregio и сарађивати у циљу развоја заједничких турстичких активности са Парком природе Портил де Фиер (Portile deFier).				
4.	Сарадња и подршка локалној заједници		500,000.00	-	500,000.00
4.1.	Укључити локално становништво у активности НП „Ђердап“				
4.2.	Организовати тематске едукативне радионице за локално становништво				
4.3.	Обавештавање шире јавности о активностима НП „Ђердап“ путем медија, интернет адресе, средстава информисања				
4.4.	Наставак сарадње и реализација заједничких програмских активности са локалним заједницама, удружењима грађана и невладиним организацијама (активности се преваходно односе на помоћ у организацији традиционалних манифестација)	2020-2029	500,000.00	-	500,000.00
4.5.	Организовати саветодавне састанке за локално становништво				
4.6.	Промовисати локалне производе и услуге штампом промо материјала				
4.7.	Штампа билтена за локално становништво о активностима НП „Ђердап“ , резултатима рада, годишњим плановима и програмима				
5.	Едукација и интерпретација		790,000.00	250,000.00	540,000.00
5.1.	Развити и одржавати интернет адресу и facebook страницу парка	2020-2029	50,000.00	-	50,000.00
5.2.	Израдити Програме едукације за различите циљне групе	2020-2029	50,000.00	-	50,000.00
5.3.	Израдити упитнике за оцену квалитета едукативних програма	2020-2029	10,000.00	-	10,000.00
5.4.	Наставити обележавање значајних еколошких датума	2020-2029	50,000.00	-	50,000.00
5.5.	Осмислити и организовати тематске програме за специфичне циљне групе (птице Ђердапа, сисари Ђердапа, археологија Ђердапа итд.)	2020-2029	10,000.00	-	10,000.00
5.6.	Израда едукативног материјала и едукативних игара	2020-2029	500,000.00	250,000.00	250,000.00
5.7.	Снимање образовних емисија	2020-2029	30,000.00	-	30,000.00
5.8.	Одржавање конференције за новинаре	2020-2029	30,000.00	-	30,000.00
5.9.	Оспособити запослене за укључивање у реализацију едукативних активности (реализација радионица, вођење посетиоца итд.)	2020-2029	30,000.00	-	30,000.00
5.10.	Формирати Мрежу школа партнера у очувању природних и културних вредности Ђердапа	2020-2029	30,000.00	-	30,000.00
6.	Одрживо управљање и администрација		108,202,469.70	13,606,014.30	94,596,455.41
6.1.	Израдити систематизацију предузећа				
6.3.	Подржати едукацију запослених - учествовање на међународним скуповима, радионицама, студијским путовањима, семинарима, разменама стручњака, разним курсевима итд.	2020-2029	1,050,000.00	-	1,050,000.00
6.4.	Набавити неопходну опрему за обављање делатности	2020-2029	7,165,789.13	1,076,041.52	6,089,747.61
6.5.	Учествовати у изради урбанистичких планова – планова генералне и детаљне регулације за подручја општина Голубац, Кладово и Мајданпек у циљу спровођења законских обавеза утврђених Просторним планом подручја посебне намене Националног парка Ђердап („Сл. гласник РС“, број 43 од 17.05.2013.год.)	2020-2029	10,000.00	-	10,000.00
6.6.	Укључивање у предстојеће пројекте и имплементација пројеката (финансираних од стране ЕУ, као и остали извори финансирања)	2020-2029	700,000.00	-	700,000.00
6.7.	Укључивање и активно учешће у мрежама заштићених подручја (Карпатска мрежа заштићених подручја, Дунавска мрежа заштићених подручја, Паркови Динариди, мреже геопаркова и сл.)	2020-2029	600,000.00	-	600,000.00
6.8.	Бруто зараде особља запосленог код управљача на пословима управљања заштићеним подручјем	2020-2029	98,676,680.57	12,529,972.77	86,146,707.80
УКУПНО			155,095,747.66	24,663,146.41	130,432,601.25

р.б. у плану	ПЛАНИРАНЕ АКТИВНОСТИ 2025.Г.		укупно (РСД)	Буџет РС-Министарство заштите животне средине	средства управљача
1.	Заштита природе и природних вредности		40,922,084.27	9,804,789.35	31,117,294.93
	<i>Активности и мере на одржавању постојећег и побољшању стања биодиверзитета, станишта и врста</i>				
1.1.	Активности на заштити и очувању биљног и животињског света		150,000.00	-	150,000.00
1.1.2.	Извршити инвентаризацију и мапирање важних врста и станишта према Директиви о стаништима и птица према Директиви о птицама, сачинити документацију за Емералд станишта, како би се припремили за прилазак ЕУ и добијању статуса SCI и SPA	2020-2029	50,000.00	-	50,000.00
1.1.4.	Прикупљати податаке и израдити базе података репродуктивних центара водоземаца у циљу њиховог очувања	2020-2029	10,000.00	-	10,000.00
1.1.5.	Обележити репродуктивне центре водоземаца и подићи свест становништва о значају њиховог очувања	2020-2029	40,000.00	-	40,000.00
1.1.7.	Вршити мониторинг врста птица на основу резултата реализованог пројекта о птицама, са посебним освртом на врсте птица које се налазе на Анексу I Директиве о птицама.	2020-2029	50,000.00	-	50,000.00
1.2.	Активности на очувању ловне и риболовне фауне		6,100,000.00	700,000.00	5,400,000.00
1.2.1.	Ловна фауна				
1.2.1.1	Пратити здравствено стање дивљачи	2020-2029	200,000.00	-	200,000.00
1.2.1.2	Израдити планске документе и осигурати њихово спровођење	2020-2029	100,000.00	-	100,000.00
1.2.1.3	Омогућити додатну прихрану у зимском периоду	2020-2029	1,300,000.00	-	1,300,000.00
1.2.1.4	Подржати изградњу ловно-техничких и ловно-узгојних објеката	2020-2029	1,400,000.00	-	1,400,000.00
1.2.1.6	Подржати мониторинг популација крупних сисара	2020-2029	200,000.00	100,000.00	100,000.00
1.2.1.7	Организовати едукацију ловочувара	2020-2029	100,000.00	-	100,000.00
1.2.1.8	Осигурати активну сарадњу са научним, образовним, ловним и другим институцијама				
1.2.2.	Риболовна фауна				
1.2.2.1	Израдити планске документе и осигурати њихово спровођење	2020-2029	550,000.00	-	550,000.00
1.2.2.2	Пратити бројност аутохтоних врста риболовне фауне, Пратити бројност и стања аутохтоне поточне пастрмке са могућношћу њене реинтродукције у Брњичку реку	2020-2029	350,000.00	200,000.00	150,000.00
1.2.2.3	Вршити контролу успешности мреста са последичним порибљавањем	2020-2029	1,000,000.00	-	1,000,000.00
1.2.2.4	Вршити контролу утицаја алохтоних врста на аутохтоне врсте са могућим решењима, Пратити количине тешких метала у муљу, води и риби	2020-2029	650,000.00	400,000.00	250,000.00
1.2.2.5	Заштитити плодишта риба и рибље млађи са плавних подручја, Контролисати коришћење рибљег фонда	2020-2029	250,000.00	-	250,000.00
1.3.	Активности на заштити и очувању шумских екосистема		26,836,666.67	4,700,000.00	22,136,666.67
1.3.1.	Израдити План развоја шума у НП „Ђердап“, Припремити и израдити Основе газдовања у државној својини за дванаест газдинских јединица	2020-2029	7,000,000.00	-	7,000,000.00
1.3.2.	Стручно-саветодавни послови у шумама сопственика	2020-2029	4,000,000.00	2,000,000.00	2,000,000.00
1.3.3.	Вршити мониторинг дебелинског прираста као биондикатора виталности стабала и састојина У НП „Ђердап“	2020-2029	90,000.00	-	90,000.00
1.3.4.	Пратити здравствено стање шумских екосистема	2020-2029	300,000.00	-	300,000.00
1.3.5.	Вршити мониторинг штетних врста инсеката у шумским екосистемима НП "Ђердап"	2020-2029	500,000.00	-	500,000.00
1.3.6.	Подржати изградњу и одржавање шумских комуникација (путеви, влаке)	2020-2029	12,000,000.00	2,400,000.00	9,600,000.00
1.3.7.	Развити систем противпожарне заштите	2020-2029	1,000,000.00	200,000.00	800,000.00
1.3.9.	Израдити модел оптималне изграђености састојина у НП „Ђердап“	2020-2029	200,000.00	-	200,000.00
1.3.10.	Подржати утврђивање биомасе живог и мртвог дрвета, апсорпције угљен- диоксида и складиштења у најзначајнијим шумама НП „Ђердап“ – као база за процес мониторинга	2020-2029	300,000.00	-	300,000.00
1.3.11.	Идентификовати шумске области високе конзервационе вредности и увећати зону стриктне заштите	2020-2025	83,333.33	-	83,333.33
1.3.12.	Идентификовати најважније области са екосистемима у природном статусу како би се укључиле у I степен заштите	2020-2029	50,000.00	-	50,000.00
1.3.15.	Штампање публикација	2020-2029	500,000.00	100,000.00	400,000.00

1.3.18.	Изградити модел оптималне изграђености састојина букве и китњака – II фаза у НП „Ђердап“	2020-2029	190,000.00	-	190,000.00
1.3.19.	Мониторинг дебелинског прираста хроста китњака и букве	2020-2029	90,000.00	-	90,000.00
1.3.20.	Истражити утицај промене климе на шуме и шумске екосистеме НП „Ђердап“ - реконструкција климатских елемената из прошлости и прогноза у будућности	2020-2029	200,000.00	-	200,000.00
1.3.21.	Утврдити биомасу живог и мртвог дрвета, апсорпцију угљен-диоксида и складиштење у најзначајнијим шумама НП „Ђердап“ – као база за процес мониторинга	2021-2029	333,333.33	-	333,333.33
1.4.	Активности на заштити и очувања геолошког и геоморфолошког наслеђа		5,081,666.67	3,333,333.33	1,748,333.33
1.4.1.	Изградити базу података о геолошкој баштини НП „Ђердап“ и Геопарка "Ђердап" у целини	2020-2025	66,666.67	-	66,666.67
1.4.2.	Подржати наставак израде-допуне базе података о спелеолошким објектима на подручју НП „Ђердап“, на основу резултата реализованог пројекта везаног за спелеолошке објекте.	2020-2029	15,000.00	-	15,000.00
1.4.3.	Активности у оквиру Геопарка "Ђердап"	2020-2025	5,000,000.00	3,333,333.33	1,666,666.67
1.5.	Активности у циљу ублажавања и спречавања загађења		1,100,000.00	400,000.00	700,000.00
1.5.1.	Пратити процес загађења Ђердапске акумулације (загађење воде, дна и воденог биља) и утицај на ихтиофауну НП „Ђердап“	2020-2023			
1.5.2.	Подржати санацију сметлишта из зоне приобаља	2020-2029	500,000.00	400,000.00	100,000.00
1.5.3.	Успоставити мониторинг квалитета воде у притокама Дунава на подручју НП „Ђердап“	2020-2029	300,000.00	-	300,000.00
1.5.4.	Пописати ђумуране на територији Парка, извршити анализу утицаја рада ђумурана на квалитет воде, земљишта и ваздуха	2020-2029	300,000.00	-	300,000.00
1.6.	Активности у циљу заштите вода		555,555.56	333,333.33	222,222.22
1.6.1.	Управљати водним и земљишним ресурсима у циљу превенције ерозионих процеса, бујичних поплава и клизишта	2020-2028	555,555.56	333,333.33	222,222.22
1.6.2.	Пратити ниво радиоактивности земљишта, маховина, лишајева и др.	2020-2029	-	-	-
1.7.	Научно-истраживачке активности		1,098,195.38	338,122.68	760,072.70
1.7.1.	Истраживање ентомофауне шумских и ливадских екосистема подручја НП „Ђердап“, мониторинг ретких и заштићених врста	2020-2029	300,000.00	-	300,000.00
1.7.3.	Истраживање реликтних и полидоминантних заједница шумских екостема НП „Ђердап“	2020-2026	325,973.16	338,122.68	-
1.7.4.	Истраживање еколошких и развојно-производних карактеристика типова шума и израда атласа типова шума	2020-2025	50,000.00	-	50,000.00
1.7.6.	Истраживање степена угрожености шумских екосистема у целини	2020-2029	200,000.00	-	200,000.00
1.7.7.	Истраживање утицаја промена климе на шуме и шумске екосистеме НП „Ђердап“ - реконструкција климатских елемената из прошлости и прогноза у будућности	2020-2028	222,222.22	-	222,222.22
2.	Заштита културног наслеђа		100,000.00	-	100,000.00
	<i>Активности и мере у циљу очувања културних добара</i>				
2.1.	Активности у циљу очувања културних добара и културног наслеђа		100,000.00	-	100,000.00
2.1.1.	Утврдити статус и категоризацију непокретних културних добара за евидентирана добра која уживају претходну заштиту и утврдити границе њихове заштићене околине				
2.1.2.	Истраживање материјалног и нематеријалног наслеђа на недовољно истраженим деловима подручја	2020-2029	100,000.00	-	100,000.00
2.1.3.	Истраживање и израда регистра објеката народног градитељства каои њихова заштита				
2.1.4.	Осигурати укључивање културног наслеђа у националне и европске путеве културе				
3.	Туризам и спортско-рекреативне активности		3,938,888.89	400,000.00	3,538,888.89
	<i>Активности у циљу унапређења туристичког доживљаја природних и културних вредности</i>				
3.1.	Управљање посетиоцима		166,666.67	-	166,666.67
3.1.2.	Подржати активности које дају стратешки документи релевантни за НП „Ђердап“	2020-2029	83,333.33	-	83,333.33
3.1.6.	Сарађивати са планинарским друштвима на усмеравању посетилаца и означавању планинарских и шетних стаза	2020-2029	83,333.33	-	83,333.33

3.2.	Безбедно посећивање и кретање посетилаца		472,222.22	-	472,222.22
3.2.1.	Адаптирати нове и одржавати постојеће стазе	2020-2029	83,333.33	-	83,333.33
3.2.2.	Опремити стазе додатним информативним тематским мобилијаром	2020-2029	83,333.33	-	83,333.33
3.2.4.	Оформити тематске стазе (нпр. за mountainbiking)	2020-2029	83,333.33	-	83,333.33
3.2.5.	Прилагодити стазе, где је то могуће, за особе са посебним потребама	2020 – 2025	138,888.89	-	138,888.89
3.2.6.	Пратити стање стаза	2020-2029	83,333.33	-	83,333.33
3.3.	Развијање Центра за посетиоце		2,000,000.00	400,000.00	1,600,000.00
3.3.1.	Постојећи Центар за посетиоце преуредити уз савремени дизајн и иновативни приступ излагања	2020-2029	2,000,000.00	400,000.00	1,600,000.00
3.3.2.	Осмислити и припремити тематске поставке				
3.3.3.	Допуњавати збирку експоната				
3.3.4.	Побољшати квалитет интерпретације				
3.3.5.	Развијање асортимана сувенира у сувенирници Центра за посетиоце НП „Ђердап“ који ће рефлектовати вредности НП „Ђердап“				
3.3.6.	Организовати активности са локалним становништвом-промоција њихових производа у Центру за посетиоце				
3.4.	Активности у циљу унапређења туристичке понуде		400,000.00	-	400,000.00
3.4.1.	Прикупити и презентовати збирку предмета који би представили културну баштину, осмислити и организовати изложбе културне баштине подручја НП „Ђердап“ ;	2020-2029	400,000.00	-	400,000.00
3.4.2.	Осмислити демонстрацију традиционалних заната и омогућити посетиоцима да се активно укључе у демонстрацију традиционалних заната;				
3.4.3.	Осмислити и организовати тематске програме на терену са циљем упознавања природних вредности (упознавање геолошке историје, посматрање птица, истраживање пећина и сл.);				
3.4.4.	Осмислити и организовати тематске програме са циљем упознавања културних вредности (обилазак споменика културе исл.);				
3.4.5.	Осмислити нове рекреативне садржаје за посетиоце Парка;				
3.4.6.	Осмислити и развијати садржаје за туризам специјалних интересовања (авантуристички туризам, екотуризам, кампинг, гастрономске туре);				
3.4.7.	Увођење атрактивних садржаја у вези са туризмом на Дунаву (манифестације, интерактивни садржаји за посетиоце);				
3.4.8.	Осмислити и развијати садржаје намењене особама са посебним потребама;				
3.4.9.	Осмислити посебне програме за различите циљне групе који би се реализовали у месецима који се сматрају вансезонским, како би се умањило сезонски карактер посета НП „Ђердап“;				
3.4.10.	Успостављање сарадње са локалним самоуправама и локалном заједницом (занатлије, издавачи смештаја, туроператери, произвођачи пољопривредних производа, представници удружења и др.) у циљу диверзификације туристичке понуде и побољшања квалитета понуде.				
3.5.	Активности у циљу унапређења промоције НП Ђердап		900,000.00	-	900,000.00
3.5.1.	Промовисати туристичку понуду НП „Ђердап“ на националном и међународном тржишту;	2020-2029	900,000.00	-	900,000.00
3.5.2.	Наступати на туристичким сајмовима у циљу туристичке промоције НП „Ђердап“ ;				
3.5.3.	Промоција путем штампаних и електронских медија;				
3.5.4.	Промоција путем штампаног материјала и коришћења савремених технологија;				
3.5.5.	Израдити туристичку карту НП „Ђердап“				
3.5.6.	Израђивати нове туристичке промотивне спотове;				
3.5.7.	Осмислити и реализовати тематске мултимедијалне презентације за циљне групе, организовати мултимедијалне презентације у већим градским центрима;				
3.5.8.	Наставити сарадњу са туристичким организацијама;				
3.5.9.	Помагати и учествовати у организацији традиционалних и нових манифестација;				
3.5.10.	Успоставити сарадњу са туристичким агенцијама и организаторима путовања;				
3.5.11.	Организовати студијска путовања за специјализоване туристичке новинаре и представнике туристичких агенција;				

3.5.12.	Успоставити сарадњу са локалним становништвом и заинтересованим странама у циљу промоције и укључивања услуга и производа локалног становништва у туристичку понуду НП „Ђердап“;				
3.5.13.	Имплементирати активности у оквиру реализованог пројекта Bioregio и сарађивати у циљу развоја заједничких турстичких активности са Парком природе Портил де Фиер (Portile deFier).				
4.	Сарадња и подршка локалној заједници		500,000.00	-	500,000.00
4.1.	Укључити локално становништво у активности НП „Ђердап“				
4.2.	Организовати тематске едукативне радионице за локално становништво				
4.3.	Обавештавање шире јавности о активностима НП „Ђердап“ путем медија, интернет адресе, средстава информисања				
4.4.	Наставак сарадње и реализација заједничких програмских активности са локалним заједницама, удружењима грађана и невладиним организацијама (активности се преваходно односе на помоћ у организацији традиционалних манифестација)	2020-2029	500,000.00	-	500,000.00
4.5.	Организовати саветодавне састанке за локално становништво				
4.6.	Промовисати локалне производе и услуге штампом промо материјала				
4.7.	Штампа билтена за локално становништво о активностима НП „Ђердап“ , резултатима рада, годишњим плановима и програмима				
5.	Едукација и интерпретација		790,000.00	250,000.00	540,000.00
5.1.	Развити и одржавати интернет адресу и facebook страницу парка	2020-2029	50,000.00	-	50,000.00
5.2.	Израдити Програме едукације за различите циљне групе	2020-2029	50,000.00	-	50,000.00
5.3.	Израдити упитнике за оцену квалитета едукативних програма	2020-2029	10,000.00	-	10,000.00
5.4.	Наставити обележавање значајних еколошких датума	2020-2029	50,000.00	-	50,000.00
5.5.	Осмислити и организовати тематске програме за специфичне циљне групе (птице Ђердапа, сисари Ђердапа, археологија Ђердапа итд.)	2020-2029	10,000.00	-	10,000.00
5.6.	Израда едукативног материјала и едукативних игара	2020-2029	500,000.00	250,000.00	250,000.00
5.7.	Снимање образовних емисија	2020-2029	30,000.00	-	30,000.00
5.8.	Одржавање конференције за новинаре	2020-2029	30,000.00	-	30,000.00
5.9.	Оспособити запослене за укључивање у реализацију едукативних активности (реализација радионица, вођење посетиоца итд.)	2020-2029	30,000.00	-	30,000.00
5.10.	Формирати Мрежу школа партнера у очувању природних и културних вредности Ђердапа	2020-2029	30,000.00	-	30,000.00
6.	Одрживо управљање и администрација		111,631,528.99	14,761,101.53	96,870,427.46
6.1.	Израдити систематизацију предузећа				
6.3.	Подржати едукацију запослених - учествовање на међународним скуповима, радионицама, студијским путовањима, семинарима, разменама стручњака, разним курсевима итд.	2020-2029	1,050,000.00	-	1,050,000.00
6.4.	Набавити неопходну опрему за обављање делатности	2020-2029	8,621,314.80	978,131.47	7,643,183.33
6.5.	Учествовати у изради урбанистичких планова – планова генералне и детаљне регулације за подручја општина Голубац, Кладово и Мајданпек у циљу спровођења законских обавеза утврђених Просторним планом подручја посебне намене Националног парка Ђердап („Сл. гласник РС“, број 43 од 17.05.2013.год.)	2020-2029	10,000.00	-	10,000.00
6.6.	Укључивање у предстојеће пројекте и имплементација пројеката (финансираних од стране ЕУ, као и остали извори финансирања)	2020-2029	700,000.00	-	700,000.00
6.7.	Укључивање и активно учешће у мрежама заштићених подручја (Карпатска мрежа заштићених подручја, Дунавска мрежа заштићених подручја, Паркови Динариди, мреже геопаркова и сл.)	2020-2029	600,000.00	-	600,000.00
6.8.	Бруто зараде особља запосленог код управљача на пословима управљања заштићеним подручјем	2020-2029	100,650,214.18	13,782,970.05	86,867,244.13
УКУПНО			157,882,502.15	25,215,890.87	132,666,611.28

р.б. у плану	ПЛАНИРАНЕ АКТИВНОСТИ 2026.Г.		укупно (РСД)	Буџет РС-Министарство заштите животне средине	средства управљача
1.	Заштита природе и природних вредности		35,684,639.11	6,469,129.36	29,215,509.75
	<i>Активности и мере на одржавању постојећег и побољшању стања биодиверзитета, станишта и врста</i>				
1.1.	Активности на заштити и очувању биљног и животињског света		150,000.00	-	150,000.00
1.1.2.	Извршити инвентаризацију и мапирање важних врста и станишта према Директиви о стаништима и птица према Директиви о птицама, сачинити документацију за Емералд станишта, како би се припремили за прилазак ЕУ и добијању статуса SCI и SPA	2020-2029	50,000.00	-	50,000.00
1.1.4.	Прикупљати податаке и израдити базе података репродуктивних центара водоземаца у циљу њиховог очувања	2020-2029	10,000.00	-	10,000.00
1.1.5.	Обележити репродуктивне центре водоземаца и подићи свест становништва о значају њиховог очувања	2020-2029	40,000.00	-	40,000.00
1.1.7.	Вршити мониторинг врста птица на основу резултата реализованог пројекта о птицама, са посебним освртом на врсте птица које се налазе на Анексу I Директиве о птицама.	2020-2029	50,000.00	-	50,000.00
1.2.	Активности на очувању ловне и риболовне фауне		6,100,000.00	700,000.00	5,400,000.00
1.2.1.	Ловна фауна				
1.2.1.1	Пратити здравствено стање дивљачи	2020-2029	200,000.00	-	200,000.00
1.2.1.2	Израдити планске документе и осигурати њихово спровођење	2020-2029	100,000.00	-	100,000.00
1.2.1.3	Омогућити додатну прихрану у зимском периоду	2020-2029	1,300,000.00	-	1,300,000.00
1.2.1.4	Подржати изградњу ловно-техничких и ловно-узгојних објеката	2020-2029	1,400,000.00	-	1,400,000.00
1.2.1.6	Подржати мониторинг популација крупних сисара	2020-2029	200,000.00	100,000.00	100,000.00
1.2.1.7	Организовати едукацију ловочувара	2020-2029	100,000.00	-	100,000.00
1.2.1.8	Осигурати активну сарадњу са научним, образовним, ловним и другим институцијама				
1.2.2.	Риболовна фауна				
1.2.2.1	Израдити планске документе и осигурати њихово спровођење	2020-2029	550,000.00	-	550,000.00
1.2.2.2	Пратити бројност аутохтоних врста риболовне фауне, Пратити бројност и стања аутохтоне поточне пастрмке са могућношћу њене реинтродукције у Брњичку реку	2020-2029	350,000.00	200,000.00	150,000.00
1.2.2.3	Вршити контролу успешности мреста са последичним порибљавањем	2020-2029	1,000,000.00	-	1,000,000.00
1.2.2.4	Вршити контролу утицаја алохтоних врста на аутохтоне врсте са могућим решењима, Пратити количине тешких метала у муљу, води и риби	2020-2029	650,000.00	400,000.00	250,000.00
1.2.2.5	Заштитити плодишта риба и рибље млађи са плавних подручја, Контролисати коришћење рибљег фонда	2020-2029	250,000.00	-	250,000.00
1.3.	Активности на заштити и очувању шумских екосистема		26,753,333.33	4,700,000.00	22,053,333.33
1.3.1.	Израдити План развоја шума у НП „Ђердап“, Припремити и израдити Основе газдовања у државној својини за дванаест газдинских јединица	2020-2029	7,000,000.00	-	7,000,000.00
1.3.2.	Стручно-саветодавни послови у шумама сопственика	2020-2029	4,000,000.00	2,000,000.00	2,000,000.00
1.3.3.	Вршити мониторинг дебљинског прираста као биондикатора виталности стабала и састојина У НП „Ђердап“	2020-2029	90,000.00	-	90,000.00
1.3.4.	Пратити здравствено стање шумских екосистема	2020-2029	300,000.00	-	300,000.00
1.3.5.	Вршити мониторинг штетних врста инсеката у шумским екосистемима НП "Ђердап"	2020-2029	500,000.00	-	500,000.00
1.3.6.	Подржати изградњу и одржавање шумских комуникација (путеви, влаке)	2020-2029	12,000,000.00	2,400,000.00	9,600,000.00
1.3.7.	Развити систем противпожарне заштите	2020-2029	1,000,000.00	200,000.00	800,000.00
1.3.9.	Израдити модел оптималне изграђености састојина у НП „Ђердап“	2020-2029	200,000.00	-	200,000.00
1.3.10.	Подржати утврђивање биомасе живог и мртвог дрвета, апсорпције угљен- диоксида и складиштења у најзначајнијим шумама НП „Ђердап“ – као база за процес мониторинга	2020-2029	300,000.00	-	300,000.00
1.3.12.	Идентификовати најважније области са екосистемима у природном статусу како би се укључиле у I степен заштите	2020-2029	50,000.00	-	50,000.00
1.3.15.	Штампање публикација	2020-2029	500,000.00	100,000.00	400,000.00
1.3.18.	Израдити модел оптималне изграђености састојина букве и китњака – II фаза у НП „Ђердап“	2020-2029	190,000.00	-	190,000.00
1.3.19.	Мониторинг дебљинског прираста храста китњака и букве	2020-2029	90,000.00	-	90,000.00

1.3.20.	Истражити утицај промене климе на шуме и шумске екосистеме НП „Ђердап“ - реконструкција климатских елемената из прошлости и прогноза у будућности	2020-2029	200,000.00	-	200,000.00
1.3.21.	Утврдити биомасу живог и мртвог дрвета, апсорпцију угљен-диоксида и складиштење у најзначајнијим шумама НП „Ђердап“ – као база за процес мониторинга	2021-2029	333,333.33	-	333,333.33
1.4.	Активности на заштити и очувања геолошког и геоморфолошког наслеђа		15,000.00		15,000.00
1.4.2.	Подржати наставак израде-допуне базе података о спелеолошким објектима на подручју НП „Ђердап“, на основу резултата реализованог пројекта везаног за спелеолошке објекте.	2020-2029	15,000.00	-	15,000.00
1.5.	Активности у циљу ублажавања и спречавања загађења		1,100,000.00	400,000.00	700,000.00
1.5.2.	Подржати санацију сметлишта из зоне приобаља	2020-2029	500,000.00	400,000.00	100,000.00
1.5.3.	Успоставити мониторинг квалитета воде у притокама Дунава на подручју НП „Ђердап“	2020-2029	300,000.00	-	300,000.00
1.5.4.	Пописати ђумуране на територији Парка, извршити анализу утицаја рада ђумурана на квалитет воде, земљишта и ваздуха	2020-2029	300,000.00	-	300,000.00
1.6.	Активности у циљу заштите вода		555,555.56	333,333.33	222,222.22
1.6.1.	Управљати водним и земљишним ресурсима у циљу превенције ерозионих процеса, бујичних поплава и клизишта	2020-2028	555,555.56	333,333.33	222,222.22
1.6.2.	Пратити ниво радиоактивности земљишта, маховина, лишјајева и др.	2020-2029	-	-	-
1.7.	Научно-истраживачке активности		1,010,750.22	335,796.03	674,954.19
1.7.1.	Истраживање ентомофауне шумских и ливадских екосистема подручја НП „Ђердап“, мониторинг ретких и заштићених врста	2020-2029	300,000.00	-	300,000.00
1.7.3.	Истраживање реликтних и полидоминантних заједница шумских екосистема НП „Ђердап“	2020-2026	288,528.00	335,796.03	-
1.7.6.	Истраживање степена угрожености шумских екосистема у целини	2020-2029	200,000.00	-	200,000.00
1.7.7.	Истраживање утицаја промена климе на шуме и шумске екосистеме НП „Ђердап“ - реконструкција климатских елемената из прошлости и прогноза у будућности	2020-2028	222,222.22	-	222,222.22
2.	Заштита културног наслеђа		100,000.00	-	100,000.00
	<i>Активности и мере у циљу очувања културних добара</i>				
2.1.	Активности у циљу очувања културних добара и културног наслеђа		100,000.00	-	100,000.00
2.1.1.	Утврдити статус и категоризацију непокретних културних добара за евидентирана добра која уживају претходну заштиту и утврдити границе њихове заштићене околине				
2.1.2.	Истраживање материјалног и нематеријалног наслеђа на недовољно истраженим деловима подручја	2020-2029	100,000.00	-	100,000.00
2.1.3.	Истраживање и израда регистра објеката народног градитељства каои њихова заштита				
2.1.4.	Осигурати укључивање културног наслеђа у националне и европске путеве културе				
3.	Туризам и спортско-рекреативне активности		3,800,000.00	400,000.00	3,400,000.00
	<i>Активности у циљу унапређења туристичког доживљаја природних и културних вредности</i>				
3.1.	Управљање посетиоцима		166,666.67	-	166,666.67
3.1.2.	Подржати активности које дају стратешки документи релевантни за НП „Ђердап“	2020-2029	83,333.33	-	83,333.33
3.1.6.	Сарађивати са планинарским друштвима на усмеравању посетилаца и означавању планинарских и шетних стаза	2020-2029	83,333.33	-	83,333.33
3.2.	Безбедно посеивање и кретање посетилаца		333,333.33	-	333,333.33
3.2.1.	Адаптирати нове и одржавати постојеће стазе	2020-2029	83,333.33	-	83,333.33
3.2.2.	Опременити стазе додатним информативним тематским мобилијаром	2020-2029	83,333.33	-	83,333.33
3.2.4.	Оформити тематске стазе (нпр. за mountainbiking)	2020-2029	83,333.33	-	83,333.33
3.2.6.	Пратити стање стаза	2020-2029	83,333.33	-	83,333.33
3.3.	Развијање Центра за посетиоце		2,000,000.00	400,000.00	1,600,000.00
3.3.1.	Постојећи Центар за посетиоце преуредити уз савремени дизајн и иновативни приступ излагања				
3.3.2.	Осмислити и припремити тематске поставке				
3.3.3.	Допуњавати збирку експоната				

3.3.4.	Побољшати квалитет интерпретације	2020-2029	2,000,000.00	400,000.00	1,600,000.00
3.3.5.	Развијање асортимана сувенира у сувенирници Центра за посетиоце НП „Ђердап“ који ће рефлектовати вредности НП „Ђердап“				
3.3.6.	Организовати активности са локалним становништвом-промоција њихових производа у Центру за посетиоце				
3.4.	Активности у циљу унапређења туристичке понуде		400,000.00	-	400,000.00
3.4.1.	Прикупити и презентовати збрику предмета који би представили културну баштину, осмислити и организовати изложбе културне баштине подручја НП „Ђердап“ ;	2020-2029			
3.4.2.	Осмислити демонстрацију традиционалних заната и омогућити посетиоцима да се активно укључе у демонстрацију традиционалних заната;				
3.4.3.	Осмислити и организовати тематске програме на терену са циљем упознавања природних вредности (упознавање геолошке историје, посматрање птица, истраживање пећина и сл.);				
3.4.4.	Осмислити и организовати тематске програме са циљем упознавања културних вредности (обилазак споменика културе исл.);				
3.4.5.	Осмислити нове рекреативне садржаје за посетиоцеПарка;				
3.4.6.	Осмислити и развијати садржаје за туризам специјалних интересовања (авантуристички туризам, екотуризам, кампинг, гастрономске туре);		400,000.00	-	400,000.00
3.4.7.	Увођење атрактивних садржаја у вези са туризмом на Дунаву (манифестације, интерактивни садржаји за посетиоце);				
3.4.8.	Осмислити и развијати садржаје намењене особама са посебним потребама;				
3.4.9.	Осмислити посебне програме за различите циљне групе који би се реализовали у месецима који се сматрају вансезонским, како би се умањило сезонски карактер посета НП „Ђердап“;				
3.4.10.	Успостављање сарадње са локалним самоуправама и локалном заједницом (занатлије, издаваоци смештаја, туроператери, произвођачи пољопривредних производа, представници удружења и др.) у циљу диверзификације туристичке понуде и побољшања квалитета понуде.				
3.5.	Активности у циљу унапређења промоције НП Ђердап		900,000.00	-	900,000.00
3.5.1.	Промовисати туристичку понуду НП „Ђердап“ на националном и међународном тржишту;	2020-2029			
3.5.2.	Наступати на туристичким сајмовима у циљу туристичке промоције НП „Ђердап“ ;				
3.5.3.	Промоција путем штампаних и електронских медија;				
3.5.4.	Промоција путем штампаног материјала и коришћења савремених технологија;				
3.5.5.	Израдити туристичку карту НП „Ђердап“				
3.5.6.	Израђивати нове туристичке промотивне спотове;				
3.5.7.	Осмислити и реализовати тематске мултимедијалне презентације за циљне групе, организовати мултимедијалне презентације у већим градским центрима;				
3.5.8.	Наставити сарадњу са туристичким организацијама;				
3.5.9.	Помагати и учествовати у организацији традиционалних и нових манифестација;		900,000.00	-	900,000.00
3.5.10.	Успоставити сарадњу са туристичким агенцијама и организаторима путовања;				
3.5.11.	Организовати студијска путовања за специјализоване туристичке новинаре и представнике туристичких агенција;				
3.5.12.	Успоставити сарадњу са локалним становништвом и заинтересованим странама у циљу промоције и укључивања услуга и производа локалног становништва у туристичку понуду НП „Ђердап“;				
3.5.13.	Имплементирати активности у оквиру реализованог пројекта Bioregio и сарађивати у циљу развоја заједничких турстичких активности са Парком природе Портил де Фиер (Portile deFier).				
4.	Сарадња и подршка локалној заједници		500,000.00	-	500,000.00
4.1.	Укључити локално становништво у активности НП „Ђердап“				
4.2.	Организовати тематске едукативне радионице за локално становништво				
4.3.	Обавештавање шире јавности о активностима НП „Ђердап“ путем медија, интернет адресе, средстава информисања				

4.4.	Наставак сарадње и реализација заједничких програмских активности са локалним заједницама, удружењима грађана и невладиним организацијама (активности се преваходно односе на помоћ у организацији традиционалних манифестација)	2020-2029	500,000.00	-	500,000.00
4.5.	Организовати саветодавне састанке за локално становништво				
4.6.	Промовисати локалне производе и услуге штампом промо материјала				
4.7.	Штампа билтена за локално становништво о активностима НП „Ђердап“, резултатима рада, годишњим плановима и програмима				
5.	Едукација и интерпретација		790,000.00	250,000.00	540,000.00
5.1.	Развити и одржавати интернет адресу и facebook страницу парка	2020-2029	50,000.00	-	50,000.00
5.2.	Израдити Програме едукације за различите циљне групе	2020-2029	50,000.00	-	50,000.00
5.3.	Израдити упитнике за оцену квалитета едукативних програма	2020-2029	10,000.00	-	10,000.00
5.4.	Наставити обележавање значајних еколошких датума	2020-2029	50,000.00	-	50,000.00
5.5.	Осмислити и организовати тематске програме за специфичне циљне групе (птице Ђердапа, сисари Ђердапа, археологија Ђердапа итд.)	2020-2029	10,000.00	-	10,000.00
5.6.	Израда едукативног материјала и едукативних игара	2020-2029	500,000.00	250,000.00	250,000.00
5.7.	Снимање образовних емисија	2020-2029	30,000.00	-	30,000.00
5.8.	Одржавање конференције за новинаре	2020-2029	30,000.00	-	30,000.00
5.9.	Оспособити запослене за укључивање у реализацију едукативних активности (реализација радионица, вођење посетиоца итд.)	2020-2029	30,000.00	-	30,000.00
5.10.	Формирати Мрежу школа партнера у очувању природних и културних вредности Ђердапа	2020-2029	30,000.00	-	30,000.00
6.	Одрживо управљање и администрација		115,395,707.47	16,050,397.41	99,345,310.05
6.1.	Израдити систематизацију предузећа				
6.3.	Подржати едукацију запослених - учествовање на међународним скуповима, радионицама, студијским путовањима, семинарима, разменама стручњака, разним курсевима итд.	2020-2029	1,050,000.00	-	1,050,000.00
6.4.	Набавити неопходну опрему за обављање делатности	2020-2029	10,372,489.00	889,130.36	9,483,358.64
6.5.	Учествовати у изради урбанистичких планова – планова генералне и детаљне регулације за подручја општина Голубац, Кладово и Мајданпек у циљу спровођења законских обавеза утврђених Просторним планом подручја посебне намене Националног парка Ђердап („Сл. гласник РС“, број 43 од 17.05.2013.год.)	2020-2029	10,000.00	-	10,000.00
6.6.	Укључивање у предстојеће пројекте и имплементација пројеката (финансираних од стране ЕУ, као и остали извори финансирања)	2020-2029	700,000.00	-	700,000.00
6.7.	Укључивање и активно учешће у мрежама заштићених подручја (Карпатска мрежа заштићених подручја, Дунавска мрежа заштићених подручја, Паркови Динариди, мреже геопаркова и сл.)	2020-2029	600,000.00	-	600,000.00
6.8.	Бруто зараде особља запосленог код управљача на пословима управљања заштићеним подручјем	2020-2029	102,663,218.46	15,161,267.06	87,501,951.41
УКУПНО			156,270,346.57	23,169,526.77	133,100,819.80

р.б. у плану	ПЛАНИРАНЕ АКТИВНОСТИ 2027.Г.		укупно (РСД)	Буџет РС-Министарство заштите животне средине	средства управљача
1.	Заштита природе и природних вредности		35,396,111.11	6,133,333.33	29,262,777.78
	<i>Активности и мере на одржавању постојећег и побољшању стања биодиверзитета, станишта и врста</i>				
1.1.	Активности на заштити и очувању биљног и животињског света		150,000.00	-	150,000.00
1.1.2.	Извршити инвентаризацију и мапирање важних врста и станишта према Директиви о стаништима и птица према Директиви о птицама, сачинити документацију за Емералд станишта, како би се припремили за прилазак ЕУ и добијању статуса SCI и SPA	2020-2029	50,000.00	-	50,000.00
1.1.4.	Прикупљати податаке и израдити базе података репродуктивних центара водоземаца у циљу њиховог очувања	2020-2029	10,000.00	-	10,000.00
1.1.5.	Обележити репродуктивне центре водоземаца и подићи свест становништва о значају њиховог очувања	2020-2029	40,000.00	-	40,000.00
1.1.7.	Вршити мониторинг врста птица на основу резултата реализованог пројекта о птицама, са посебним освртом на врсте птица које се налазе на Анексу I Директиве о птицама.	2020-2029	50,000.00	-	50,000.00
1.2.	Активности на очувању ловне и риболовне фауне		6,100,000.00	700,000.00	5,400,000.00
1.2.1.	Ловна фауна				
1.2.1.1	Пратити здравствено стање дивљачи	2020-2029	200,000.00	-	200,000.00
1.2.1.2	Израдити планске документе и осигурати њихово спровођење	2020-2029	100,000.00	-	100,000.00
1.2.1.3	Омогућити додатну прихрану у зимском периоду	2020-2029	1,300,000.00	-	1,300,000.00
1.2.1.4	Подржати изградњу ловно-техничких и ловно-узгојних објеката	2020-2029	1,400,000.00	-	1,400,000.00
1.2.1.6	Подржати мониторинг популација крупних сисара	2020-2029	200,000.00	100,000.00	100,000.00
1.2.1.7	Организовати едукацију ловочувара	2020-2029	100,000.00	-	100,000.00
1.2.1.8	Осигурати активну сарадњу са научним, образовним, ловним и другим институцијама				
1.2.2.	Риболовна фауна				
1.2.2.1	Израдити планске документе и осигурати њихово спровођење	2020-2029	550,000.00	-	550,000.00
1.2.2.2	Пратити бројност аутохтоних врста риболовне фауне, Пратити бројност и стања аутохтоне поточне пастрмке са могућношћу њене реинтродукције у Брњичку реку	2020-2029	350,000.00	200,000.00	150,000.00
1.2.2.3	Вршити контролу успешности мреста са последичним порибљавањем	2020-2029	1,000,000.00	-	1,000,000.00
1.2.2.4	Вршити контролу утицаја алохтоних врста на аутохтоне врсте са могућим решењима, Пратити количине тешких метала у муљу, води и риби	2020-2029	650,000.00	400,000.00	250,000.00
1.2.2.5	Заштитити плодишта риба и рибље млађи са плавних подручја, Контролисати коришћење рибљег фонда	2020-2029	250,000.00	-	250,000.00
1.3.	Активности на заштити и очувању шумских екосистема		26,753,333.33	4,700,000.00	22,053,333.33
1.3.1.	Израдити План развоја шума у НП „Ђердап“, Припремити и израдити Основе газдовања у државној својини за дванаест газдинских јединица	2020-2029	7,000,000.00	-	7,000,000.00
1.3.2.	Стручно-саветодавни послови у шумама сопственика	2020-2029	4,000,000.00	2,000,000.00	2,000,000.00
1.3.3.	Вршити мониторинг дебљинског прираста као биондикатора виталности стабала и састојина У НП „Ђердап“	2020-2029	90,000.00	-	90,000.00
1.3.4.	Пратити здравствено стање шумских екосистема	2020-2029	300,000.00	-	300,000.00
1.3.5.	Вршити мониторинг штетних врста инсеката у шумским екосистемима НП "Ђердап"	2020-2029	500,000.00	-	500,000.00
1.3.6.	Подржати изградњу и одржавање шумских комуникација (путеви, влаке)	2020-2029	12,000,000.00	2,400,000.00	9,600,000.00
1.3.7.	Развити систем противпожарне заштите	2020-2029	1,000,000.00	200,000.00	800,000.00
1.3.9.	Израдити модел оптималне изграђености састојина у НП „Ђердап“	2020-2029	200,000.00	-	200,000.00
1.3.10.	Подржати утврђивање биомасе живог и мртвог дрвета, апсорпције угљен- диоксида и складиштења у најзначајнијим шумама НП „Ђердап“ – као база за процес мониторинга	2020-2029	300,000.00	-	300,000.00
1.3.12.	Идентификовати најважније области са екосистемима у природном статусу како би се укључиле у I степен заштите	2020-2029	50,000.00	-	50,000.00
1.3.15.	Штампање публикација	2020-2029	500,000.00	100,000.00	400,000.00
1.3.18.	Израдити модел оптималне изграђености састојина букве и китњака – II фаза у НП „Ђердап“	2020-2029	190,000.00	-	190,000.00
1.3.19.	Мониторинг дебљинског прираста храста китњака и букве	2020-2029	90,000.00	-	90,000.00

1.3.20.	Истражити утицај промене климе на шуме и шумске екосистеме НП „Ђердап“ - реконструкција климатских елемената из прошлости и прогноза у будућности	2020-2029	200,000.00	-	200,000.00
1.3.21.	Утврдити биомасу живог и мртвог дрвета, апсорпцију угљен-диоксида и складиштење у најзначајнијим шумама НП „Ђердап“ – као база за процес мониторинга	2021-2029	333,333.33	-	333,333.33
1.4.	Активности на заштити и очувања геолошког и геоморфолошког наслеђа		15,000.00		15,000.00
1.4.2.	Подржати наставак израде-допуне базе података о спелеолошким објектима на подручју НП „Ђердап“, на основу резултата реализованог пројекта везаног за спелеолошке објекте.	2020-2029	15,000.00	-	15,000.00
1.5.	Активности у циљу ублажавања и спречавања загађења		1,100,000.00	400,000.00	700,000.00
1.5.2.	Подржати санацију сметлишта из зоне приобаља	2020-2029	500,000.00	400,000.00	100,000.00
1.5.3.	Успоставити мониторинг квалитета воде у притокама Дунава на подручју НП „Ђердап“	2020-2029	300,000.00	-	300,000.00
1.5.4.	Пописати ђумуране на територији Парка, извршити анализу утицаја рада ђумурана на квалитет воде, земљишта и ваздуха	2020-2029	300,000.00	-	300,000.00
1.6.	Активности у циљу заштите вода		555,555.56	333,333.33	222,222.22
1.6.1.	Управљати водним и земљишним ресурсима у циљу превенције ерозионих процеса, бујичних поплава и клизишта	2020-2028	555,555.56	333,333.33	222,222.22
1.6.2.	Пратити ниво радиоактивности земљишта, маховина, лишајева и др.	2020-2029	-	-	-
1.7.	Научно-истраживачке активности		722,222.22	-	722,222.22
1.7.1.	Истраживање ентомофауне шумских и ливадских екосистема подручја НП „Ђердап“, мониторинг ретких и заштићених врста	2020-2029	300,000.00	-	300,000.00
1.7.6.	Истраживање степена угрожености шумских екосистема у целини	2020-2029	200,000.00	-	200,000.00
1.7.7.	Истраживање утицаја промена климе на шуме и шумске екосистеме НП „Ђердап“ - реконструкција климатских елемената из прошлости и прогноза у будућности	2020-2028	222,222.22	-	222,222.22
2.	Заштита културног наслеђа		100,000.00	-	100,000.00
	<i>Активности и мере у циљу очувања културних добара</i>				
2.1.	Активности у циљу очувања културних добара и културног наслеђа		100,000.00	-	100,000.00
2.1.1.	Утврдити статус и категоризацију непокретних културних добара за евидентирана добра која уживају претходну заштиту и утврдити границе њихове заштићене околине	2020-2029	100,000.00	-	100,000.00
2.1.2.	Истраживање материјалног и нематеријалног наслеђа на недовољно истраженим деловима подручја				
2.1.3.	Истраживање и израда регистра објеката народног градитељства каои њихова заштита				
2.1.4.	Осигурати укључивање културног наслеђа у националне и европске путеве културе				
3.	Туризам и спортско-рекреативне активности		3,800,000.00	400,000.00	3,400,000.00
	<i>Активности у циљу унапређења туристичког доживљаја природних и културних вредности</i>				
3.1.	Управљање посетиоцима		166,666.67	-	166,666.67
3.1.2.	Подржати активности које дају стратешки документи релевантни за НП „Ђердап“	2020-2029	83,333.33	-	83,333.33
3.1.6.	Сарађивати са планинарским друштвима на усмеравању посетилаца и означавању планинарских и шетних стаза	2020-2029	83,333.33	-	83,333.33
3.2.	Безбедно посећивање и кретање посетилаца		333,333.33	-	333,333.33
3.2.1.	Адаптирати нове и одржавати постојеће стазе	2020-2029	83,333.33	-	83,333.33
3.2.2.	Опремити стазе додатним информативним тематским мобилијаром	2020-2029	83,333.33	-	83,333.33
3.2.4.	Оформити тематске стазе (нпр. за mountainbiking)	2020-2029	83,333.33	-	83,333.33
3.2.6.	Пратити стање стаза	2020-2029	83,333.33	-	83,333.33
3.3.	Развијање Центра за посетиоце		2,000,000.00	400,000.00	1,600,000.00
3.3.1.	Постојећи Центар за посетиоце преуредити уз савремени дизајн и иновативни приступ излагања	2020-2029	2,000,000.00	400,000.00	1,600,000.00
3.3.2.	Осмислити и припремити тематске поставке				
3.3.3.	Допуњавати збирку експоната				
3.3.4.	Побољшати квалитет интерпретације				

3.3.5.	Развијање асортимана сувенира у сувенирници Центра за посетиоце НП „Ђердап“ који ће рефлектовати вредности НП „Ђердап“				
3.3.6.	Организовати активности са локалним становништвом-промоција њихових производа у Центру за посетиоце				
3.4.	Активности у циљу унапређења туристичке понуде		400,000.00	-	400,000.00
3.4.1.	Прикупити и презентовати збирку предмета који би представили културну баштину, осмислити и организовати изложбе културне баштине подручја НП „Ђердап“ ;				
3.4.2.	Осмислити демонстрацију традиционалних заната и омогућити посетиоцима да се активно укључе у демонстрацију традиционалних заната;				
3.4.3.	Осмислити и организовати тематске програме на терену са циљем упознавања природних вредности (упознавање геолошке историје, посматрање птица, истраживање пећина и сл.);				
3.4.4.	Осмислити и организовати тематске програме са циљем упознавања културних вредности (обилазак споменика културе исл.);				
3.4.5.	Осмислити нове рекреативне садржаје за посетиоце Парка;				
3.4.6.	Осмислити и развијати садржаје за туризам специјалних интересовања (авантуристички туризам, екотуризам, кампинг, гастрономске туре);	2020-2029	400,000.00	-	400,000.00
3.4.7.	Увођење атрактивних садржаја у вези са туризмом на Дунаву (манифестације, интерактивни садржаји за посетиоце);				
3.4.8.	Осмислити и развијати садржаје намењене особама са посебним потребама;				
3.4.9.	Осмислити посебне програме за различите циљне групе који би се реализовали у месецима који се сматрају вансезонским, како би се умањило сезонски карактер посета НП „Ђердап“;				
3.4.10.	Успостављање сарадње са локалним самоуправама и локалном заједницом (занатлије, издаваоци смештаја, туроператери, произвођачи пољопривредних производа, представници удружења и др.) у циљу диверзификације туристичке понуде и побољшања квалитета понуде.				
3.5.	Активности у циљу унапређења промоције НП Ђердап		900,000.00	-	900,000.00
3.5.1.	Промовисати туристичку понуду НП „Ђердап“ на националном и међународном тржишту;				
3.5.2.	Наступати на туристичким сајмовима у циљу туристичке промоције НП „Ђердап“ ;				
3.5.3.	Промоција путем штампаних и електронских медија;				
3.5.4.	Промоција путем штампаног материјала и коришћења савремених технологија;				
3.5.5.	Израдити туристичку карту НП „Ђердап“				
3.5.6.	Израђивати нове туристичке промотивне спотове;				
3.5.7.	Осмислити и реализовати тематске мултимедијалне презентације за циљне групе, организовати мултимедијалне презентације у већим градским центрима;				
3.5.8.	Наставити сарадњу са туристичким организацијама;				
3.5.9.	Помагати и учествовати у организацији традиционалних и нових манифестација;	2020-2029	900,000.00	-	900,000.00
3.5.10.	Успоставити сарадњу са туристичким агенцијама и организаторима путовања;				
3.5.11.	Организовати студијска путовања за специјализоване туристичке новинаре и представнике туристичких агенција;				
3.5.12.	Успоставити сарадњу са локалним становништвом и заинтересованим странама у циљу промоције и укључивања услуга и производа локалног становништва у туристичку понуду НП „Ђердап“;				
3.5.13.	Имплементирати активности у оквиру реализованог пројекта Bioregio и сарађивати у циљу развоја заједничких туристичких активности са Парком природе Портил де Фиер (Portile de Fier).				
4.	Сарадња и подршка локалној заједници		500,000.00	-	500,000.00
4.1.	Укључити локално становништво у активности НП „Ђердап“				
4.2.	Организовати тематске едукативне радионице за локално становништво				
4.3.	Обавештавање шире јавности о активностима НП „Ђердап“ путем медија, интернет адресе, средстава информисања				

4.4.	Наставак сарадње и реализација заједничких програмских активности са локалним заједницама, удружењима грађана и невладиним организацијама (активности се преваходно односе на помоћ у организацији традиционалних манифестација)	2020-2029	500,000.00	-	500,000.00
4.5.	Организовати саветодавне састанке за локално становништво				
4.6.	Промовисати локалне производе и услуге штампом промо материјала				
4.7.	Штампа билтена за локално становништво о активностима НП „Ђердап“, резултатима рада, годишњим плановима и програмима				
5.	Едукација и интерпретација		790,000.00	250,000.00	540,000.00
5.1.	Развити и одржавати интернет адресу и facebook страницу парка	2020-2029	50,000.00	-	50,000.00
5.2.	Израдити Програме едукације за различите циљне групе	2020-2029	50,000.00	-	50,000.00
5.3.	Израдити упитнике за оцену квалитета едукативних програма	2020-2029	10,000.00	-	10,000.00
5.4.	Наставити обележавање значајних еколошких датума	2020-2029	50,000.00	-	50,000.00
5.5.	Осмислити и организовати тематске програме за специфичне циљне групе (птице Ђердапа, сисари Ђердапа, археологија Ђердапа итд.)	2020-2029	10,000.00	-	10,000.00
5.6.	Израда едукативног материјала и едукативних игара	2020-2029	500,000.00	250,000.00	250,000.00
5.7.	Снимање образовних емисија	2020-2029	30,000.00	-	30,000.00
5.8.	Одржавање конференције за новинаре	2020-2029	30,000.00	-	30,000.00
5.9.	Оспособити запослене за укључивање у реализацију едукативних активности (реализација радионица, вођење посетиоца итд.)	2020-2029	30,000.00	-	30,000.00
5.10.	Формирати Мрежу школа партнера у очувању природних и културних вредности Ђердапа	2020-2029	30,000.00	-	30,000.00
6.	Одрживо управљање и администрација		119,555,847.12	17,485,621.30	102,070,225.82
6.1.	Израдити систематизацију предузећа				
6.3.	Подржати едукацију запослених - учествовање на међународним скуповима, радионицама, студијским путовањима, семинарима, разменама стручњака, разним курсевима итд.	2020-2029	1,050,000.00	-	1,050,000.00
6.4.	Набавити неопходну опрему за обављање делатности	2020-2029	12,479,364.29	808,227.54	11,671,136.75
6.5.	Учествовати у изради урбанистичких планова – планова генералне и детаљне регулације за подручја општина Голубац, Кладово и Мајданпек у циљу спровођења законских обавеза утврђених Просторним планом подручја посебне намене Националног парка Ђердап („Сл. гласник РС“, број 43 од 17.05.2013.год.)	2020-2029	10,000.00	-	10,000.00
6.6.	Укључивање у предстојеће пројекте и имплементација пројеката (финансираних од стране ЕУ, као и остали извори финансирања)	2020-2029	700,000.00	-	700,000.00
6.7.	Укључивање и активно учешће у мрежама заштићених подручја (Карпатска мрежа заштићених подручја, Дунавска мрежа заштићених подручја, Паркови Динариди, мреже геопаркова и сл.)	2020-2029	600,000.00	-	600,000.00
6.8.	Бруто зараде особља запосленог код управљача на пословима управљања заштићеним подручјем	2020-2029	104,716,482.83	16,677,393.76	88,039,089.07
УКУПНО			160,141,958.23	24,268,954.63	135,873,003.60

р.б. у плану	ПЛАНИРАНЕ АКТИВНОСТИ 2028.Г.		укупно (РСД)	Буџет РС-Министарство заштите животне средине	средства управљача
1.	Заштита природе и природних вредности		35,396,111.11	6,133,333.33	29,262,777.78
	<i>Активности и мере на одржавању постојећег и побољшању стања биодиверзитета, станишта и врста</i>				
1.1.	Активности на заштити и очувању биљног и животињског света		150,000.00		150,000.00
1.1.2.	Извршити инвентаризацију и мапирање важних врста и станишта према Директиви о стаништима и птица према Директиви о птицама, сачинити документацију за Емералд станишта, како би се припремили за прилазак ЕУ и добијању статуса SCI и SPA	2020-2029	50,000.00	-	50,000.00
1.1.4.	Прикупљати податаке и израдити базе података репродуктивних центара водоземаца у циљу њиховог очувања	2020-2029	10,000.00	-	10,000.00
1.1.5.	Обележити репродуктивне центре водоземаца и подићи свест становништва о значају њиховог очувања	2020-2029	40,000.00	-	40,000.00
1.1.7.	Вршити мониторинг врста птица на основу резултата реализованог пројекта о птицама, са посебним освртом на врсте птица које се налазе на Анексу I Директиве о птицама.	2020-2029	50,000.00	-	50,000.00
1.2.	Активности на очувању ловне и риболовне фауне		6,100,000.00	700,000.00	5,400,000.00
1.2.1.	Ловна фауна				
1.2.1.1	Пратити здравствено стање дивљачи	2020-2029	200,000.00	-	200,000.00
1.2.1.2	Израдити планске документе и осигурати њихово спровођење	2020-2029	100,000.00	-	100,000.00
1.2.1.3	Омогућити додатну прихрану у зимском периоду	2020-2029	1,300,000.00	-	1,300,000.00
1.2.1.4	Подржати изградњу ловно-техничких и ловно-узгојних објеката	2020-2029	1,400,000.00	-	1,400,000.00
1.2.1.6	Подржати мониторинг популација крупних сисара	2020-2029	200,000.00	100,000.00	100,000.00
1.2.1.7	Организовати едукацију ловочувара	2020-2029	100,000.00	-	100,000.00
1.2.1.8	Осигурати активну сарадњу са научним, образовним, ловним и другим институцијама				
1.2.2.	Риболовна фауна				
1.2.2.1	Израдити планске документе и осигурати њихово спровођење	2020-2029	550,000.00	-	550,000.00
1.2.2.2	Пратити бројност аутохтоних врста риболовне фауне, Пратити бројност и стања аутохтоне поточне пастрмке са могућношћу њене реинтродукције у Брњичку реку	2020-2029	350,000.00	200,000.00	150,000.00
1.2.2.3	Вршити контролу успешности мреста са последичним порибљавањем	2020-2029	1,000,000.00	-	1,000,000.00
1.2.2.4	Вршити контролу утицаја алохтоних врста на аутохтоне врсте са могућим решењима, Пратити количине тешких метала у муљу, води и риби	2020-2029	650,000.00	400,000.00	250,000.00
1.2.2.5	Заштитити плодишта риба и рибље млађи са плавних подручја, Контролисати коришћење рибљег фонда	2020-2029	250,000.00	-	250,000.00
1.3.	Активности на заштити и очувању шумских екосистема		26,753,333.33	4,700,000.00	22,053,333.33
1.3.1.	Израдити План развоја шума у НП „Ђердап“, Припремити и израдити Основе газдовања у државној својини за дванаест газдинских јединица	2020-2029	7,000,000.00	-	7,000,000.00
1.3.2.	Стручно-саветодавни послови у шумама сопственика	2020-2029	4,000,000.00	2,000,000.00	2,000,000.00
1.3.3.	Вршити мониторинг дебелинског прираста као биондикатора виталности стабала и састојина У НП „Ђердап“	2020-2029	90,000.00	-	90,000.00
1.3.4.	Пратити здравствено стање шумских екосистема	2020-2029	300,000.00	-	300,000.00
1.3.5.	Вршити мониторинг штетних врста инсеката у шумским екосистемима НП "Ђердап"	2020-2029	500,000.00	-	500,000.00
1.3.6.	Подржати изградњу и одржавање шумских комуникација (путеви, влаке)	2020-2029	12,000,000.00	2,400,000.00	9,600,000.00
1.3.7.	Развити систем противпожарне заштите	2020-2029	1,000,000.00	200,000.00	800,000.00
1.3.9.	Израдити модел оптималне изграђености састојина у НП „Ђердап“	2020-2029	200,000.00	-	200,000.00
1.3.10.	Подржати утврђивање биомасе живог и мртвог дрвета, апсорпције угљен- диоксида и складиштења у најзначајнијим шумама НП „Ђердап“ – као база за процес мониторинга	2020-2029	300,000.00	-	300,000.00
1.3.12.	Идентификовати најважније области са екосистемима у природном статусу како би се укључиле у I степен заштите	2020-2029	50,000.00	-	50,000.00
1.3.15.	Штампање публикација	2020-2029	500,000.00	100,000.00	400,000.00
1.3.18.	Израдити модел оптималне изграђености састојина букве и китњака – II фаза у НП „Ђердап“	2020-2029	190,000.00	-	190,000.00
1.3.19.	Мониторинг дебелинског прираста храста китњака и букве	2020-2029	90,000.00	-	90,000.00

1.3.20.	Истражити утицај промене климе на шуме и шумске екосистеме НП „Ђердап“ - реконструкција климатских елемената из прошлости и прогноза у будућности	2020-2029	200,000.00	-	200,000.00
1.3.21.	Утврдити биомасу живог и мртвог дрвета, апсорпцију угљен-диоксида и складиштење у најзначајнијим шумама НП „Ђердап“ – као база за процес мониторинга	2021-2029	333,333.33	-	333,333.33
1.4.	Активности на заштити и очувања геолошког и геоморфолошког наслеђа		15,000.00	-	15,000.00
1.4.2.	Подржати наставак израде-допуне базе података о спелеолошким објектима на подручју НП „Ђердап“, на основу резултата реализованог пројекта везаног за спелеолошке објекте.	2020-2029	15,000.00	-	15,000.00
1.5.	Активности у циљу ублажавања и спречавања загађења		1,100,000.00	400,000.00	700,000.00
1.5.2.	Подржати санацију сметлишта из зоне приобаља	2020-2029	500,000.00	400,000.00	100,000.00
1.5.3.	Успоставити мониторинг квалитета воде у притокама Дунава на подручју НП „Ђердап“	2020-2029	300,000.00	-	300,000.00
1.5.4.	Пописати ђумуране на територији Парка, извршити анализу утицаја рада ђумурана на квалитет воде, земљишта и ваздуха	2020-2029	300,000.00	-	300,000.00
1.6.	Активности у циљу заштите вода		555,555.56	333,333.33	222,222.22
1.6.1.	Управљати водним и земљишним ресурсима у циљу превенције ерозионих процеса, бујичних поплава и клизишта	2020-2028	555,555.56	333,333.33	222,222.22
1.6.2.	Пратити ниво радиоактивности земљишта, маховина, лишјајева и др.	2020-2029	-	-	-
1.7.	Научно-истраживачке активности		722,222.22	-	722,222.22
1.7.1.	Истраживање ентомофауне шумских и ливадских екосистема подручја НП „Ђердап“, мониторинг ретких и заштићених врста	2020-2029	300,000.00	-	300,000.00
1.7.6.	Истраживање степена угрожености шумских екосистема у целини	2020-2029	200,000.00	-	200,000.00
1.7.7.	Истраживање утицаја промена климе на шуме и шумске екосистеме НП „Ђердап“ - реконструкција климатских елемената из прошлости и прогноза у будућности	2020-2028	222,222.22	-	222,222.22
2.	Заштита културног наслеђа		100,000.00	-	100,000.00
	<i>Активности и мере у циљу очувања културних добара</i>				
2.1.	Активности у циљу очувања културних добара и културног наслеђа		100,000.00	-	100,000.00
2.1.1.	Утврдити статус и категоризацију непокретних културних добара за евидентирана добра која уживају претходну заштиту и утврдити границе њихове заштићене околине				
2.1.2.	Истраживање материјалног и нематеријалног наслеђа на недовољно истраженим деловима подручја	2020-2029	100,000.00	-	100,000.00
2.1.3.	Истраживање и израда регистра објеката народног градитељства каои њихова заштита				
2.1.4.	Осигурати укључивање културног наслеђа у националне и европске путеве културе				
3.	Туризам и спортско-рекреативне активности		3,800,000.00	400,000.00	3,400,000.00
	<i>Активности у циљу унапређења туристичког доживљаја природних и културних вредности</i>				
3.1.	Управљање посетиоцима		166,666.67	-	166,666.67
3.1.2.	Подржати активности које дају стратешки документи релевантни за НП „Ђердап“	2020-2029	83,333.33	-	83,333.33
3.1.6.	Сарађивати са планинарским друштвима на усмеравању посетилаца и означавању планинарских и шетних стаза	2020-2029	83,333.33	-	83,333.33
3.2.	Безбедно посећивање и кретање посетилаца		333,333.33	-	333,333.33
3.2.1.	Адаптирати нове и одржавати постојеће стазе	2020-2029	83,333.33	-	83,333.33
3.2.2.	Опремити стазе додатним информативним тематским мобилијаром	2020-2029	83,333.33	-	83,333.33
3.2.4.	Оформити тематске стазе (нпр. за mountainbiking)	2020-2029	83,333.33	-	83,333.33
3.2.6.	Пратити стање стаза	2020-2029	83,333.33	-	83,333.33
3.3.	Развијање Центра за посетиоце		2,000,000.00	400,000.00	1,600,000.00
3.3.1.	Постојећи Центар за посетиоце преуредити уз савремени дизајн и иновативни приступ излагања				
3.3.2.	Осмислити и припремити тематске поставке				
3.3.3.	Допуњавати збирку експоната				
3.3.4.	Побољшати квалитет интерпретације	2020-2029	2,000,000.00	400,000.00	1,600,000.00

3.3.5.	Развијање асортимана сувенира у сувенирници Центра за посетиоце НП „Ђердап“ који ће рефлектовати вредности НП „Ђердап“				
3.3.6.	Организовати активности са локалним становништвом-промоција њихових производа у Центру за посетиоце				
3.4.	Активности у циљу унапређења туристичке понуде		400,000.00	-	400,000.00
3.4.1.	Прикупити и презентовати збирку предмета који би представили културну баштину, осмислити и организовати изложбе културне баштине подручја НП „Ђердап“ ;				
3.4.2.	Осмислити демонстрацију традиционалних заната и омогућити посетиоцима да се активно укључе у демонстрацију традиционалних заната;				
3.4.3.	Осмислити и организовати тематске програме на терену са циљем упознавања природних вредности (упознавање геолошке историје, посматрање птица, истраживање пећина и сл.);				
3.4.4.	Осмислити и организовати тематске програме са циљем упознавања културних вредности (обилазак споменика културе исл.);				
3.4.5.	Осмислити нове рекреативне садржаје за посетиоце Парка;				
3.4.6.	Осмислити и развијати садржаје за туризам специјалних интересовања (авантуристички туризам, екотуризам, кампинг, гастрономске туре);	2020-2029	400,000.00	-	400,000.00
3.4.7.	Увођење атрактивних садржаја у вези са туризмом на Дунаву (манифестације, интерактивни садржаји за посетиоце);				
3.4.8.	Осмислити и развијати садржаје намењене особама са посебним потребама;				
3.4.9.	Осмислити посебне програме за различите циљне групе који би се реализовали у месецима који се сматрају вансезонским, како би се умањило сезонски карактер посета НП „Ђердап“;				
3.4.10.	Успостављање сарадње са локалним самоуправама и локалном заједницом (занатлије, издаваоци смештаја, туроператери, произвођачи пољопривредних производа, представници удружења и др.) у циљу диверзификације туристичке понуде и побољшања квалитета понуде.				
3.5.	Активности у циљу унапређења промоције НП Ђердап		900,000.00	-	900,000.00
3.5.1.	Промовисати туристичку понуду НП „Ђердап“ на националном и међународном тржишту;				
3.5.2.	Наступати на туристичким сајмовима у циљу туристичке промоције НП „Ђердап“ ;				
3.5.3.	Промоција путем штампаних и електронских медија;				
3.5.4.	Промоција путем штампаног материјала и коришћења савремених технологија;				
3.5.5.	Израдити туристичку карту НП „Ђердап“				
3.5.6.	Израђивати нове туристичке промотивне спотове;				
3.5.7.	Осмислити и реализовати тематске мултимедијалне презентације за циљне групе, организовати мултимедијалне презентације у већим градским центрима;				
3.5.8.	Наставити сарадњу са туристичким организацијама;				
3.5.9.	Помагати и учествовати у организацији традиционалних и нових манифестација;	2020-2029	900,000.00	-	900,000.00
3.5.10.	Успоставити сарадњу са туристичким агенцијама и организаторима путовања;				
3.5.11.	Организовати студијска путовања за специјализоване туристичке новинаре и представнике туристичких агенција;				
3.5.12.	Успоставити сарадњу са локалним становништвом и заинтересованим странама у циљу промоције и укључивања услуга и производа локалног становништва у туристичку понуду НП „Ђердап“;				
3.5.13.	Имплементирати активности у оквиру реализованог пројекта Bioregio и сарађивати у циљу развоја заједничких туристичких активности са Парком природе Портил де Фиер (Portile de Fier).				
4.	Сарадња и подршка локалној заједници		500,000.00	-	500,000.00
4.1.	Укључити локално становништво у активности НП „Ђердап“				
4.2.	Организовати тематске едукативне радионице за локално становништво				
4.3.	Обавештавање шире јавности о активностима НП „Ђердап“ путем медија, интернет адресе, средстава информисања				

4.4.	Наставак сарадње и реализација заједничких програмских активности са локалним заједницама, удружењима грађана и невладиним организацијама (активности се преваходно односе на помоћ у организацији традиционалних манифестација)	2020-2029	500,000.00	-	500,000.00
4.5.	Организовати саветодавне састанке за локално становништво				
4.6.	Промовисати локалне производе и услуге штампом промо материјала				
4.7.	Штампа билтена за локално становништво о активностима НП „Ђердап“, резултатима рада, годишњим плановима и програмима				
5.	Едукација и интерпретација		790,000.00	250,000.00	540,000.00
5.1.	Развити и одржавати интернет адресу и facebook страницу парка	2020-2029	50,000.00	-	50,000.00
5.2.	Израдити Програме едукације за различите циљне групе	2020-2029	50,000.00	-	50,000.00
5.3.	Израдити упитнике за оцену квалитета едукативних програма	2020-2029	10,000.00	-	10,000.00
5.4.	Наставити обележавање значајних еколошких датума	2020-2029	50,000.00	-	50,000.00
5.5.	Осмислити и организовати тематске програме за специфичне циљне групе (птице Ђердапа, сисари Ђердапа, археологија Ђердапа итд.)	2020-2029	10,000.00	-	10,000.00
5.6.	Израда едукативног материјала и едукативних игара	2020-2029	500,000.00	250,000.00	250,000.00
5.7.	Снимање образовних емисија	2020-2029	30,000.00	-	30,000.00
5.8.	Одржавање конференције за новинаре	2020-2029	30,000.00	-	30,000.00
5.9.	Оспособити запослене за укључивање у реализацију едукативних активности (реализација радионица, вођење посетиоца итд.)	2020-2029	30,000.00	-	30,000.00
5.10.	Формирати Мрежу школа партнера у очувању природних и културних вредности Ђердапа	2020-2029	30,000.00	-	30,000.00
6.	Одрживо управљање и администрација		124,185,003.68	19,079,819.28	105,105,184.41
6.1.	Израдити систематизацију предузећа				
6.3.	Подржати едукацију запослених - учествовање на међународним скуповима, радионицама, студијским путовањима, семинарима, разменама стручњака, разним курсевима итд.	2020-2029	1,050,000.00	-	1,050,000.00
6.4.	Набавити неопходну опрему за обављање делатности	2020-2029	15,014,191.19	734,686.14	14,279,505.05
6.5.	Учествовати у изради урбанистичких планова – планова генералне и детаљне регулације за подручја општина Голубац, Кладово и Мајданпек у циљу спровођења законских обавеза утврђених Просторним планом подручја посебне намене Националног парка Ђердап („Сл. гласник РС“, број 43 од 17.05.2013.год.)	2020-2029	10,000.00	-	10,000.00
6.6.	Укључивање у предстојеће пројекте и имплементација пројеката (финансираних од стране ЕУ, као и остали извори финансирања)	2020-2029	700,000.00	-	700,000.00
6.7.	Укључивање и активно учешће у мрежама заштићених подручја (Карпатска мрежа заштићених подручја, Дунавска мрежа заштићених подручја, Паркови Динариди, мреже геопаркова и сл.)	2020-2029	600,000.00	-	600,000.00
6.8.	Бруто зараде особља запосленог код управљача на пословима управљања заштићеним подручјем	2020-2029	106,810,812.49	18,345,133.14	88,465,679.35
УКУПНО			164,771,114.79	25,863,152.61	138,907,962.18

р.б. у плану	ПЛАНИРАНЕ АКТИВНОСТИ 2029.Г.		укупно (РСД)	Буџет РС-Министарство заштите животне средине	средства управљача
1.	Заштита природе и природних вредности		34,618,333.33	5,800,000.00	28,818,333.33
	<i>Активности и мере на одржавању постојећег и побољшању стања биодиверзитета, станишта и врста</i>				
1.1.	Активности на заштити и очувању биљног и животињског света		150,000.00		150,000.00
1.1.2.	Извршити инвентаризацију и мапирање важних врста и станишта према Директиви о стаништима и птица према Директиви о птицама, сачинити документацију за Емералд станишта, како би се припремили за прилазак ЕУ и добијању статуса SCI и SPA	2020-2029	50,000.00	-	50,000.00
1.1.4.	Прикупљати податаке и израдити базе података репродуктивних центара водоземаца у циљу њиховог очувања	2020-2029	10,000.00	-	10,000.00
1.1.5.	Обележити репродуктивне центре водоземаца и подићи свест становништва о значају њиховог очувања	2020-2029	40,000.00	-	40,000.00
1.1.7.	Вршити мониторинг врста птица на основу резултата реализованог пројекта о птицама, са посебним освртом на врсте птица које се налазе на Анексу I Директиве о птицама.	2020-2029	50,000.00	-	50,000.00
1.2.	Активности на очувању ловне и риболовне фауне		6,100,000.00	700,000.00	5,400,000.00
1.2.1.	Ловна фауна				
1.2.1.1	Пратити здравствено стање дивљачи	2020-2029	200,000.00	-	200,000.00
1.2.1.2	Израдити планске документе и осигурати њихово спровођење	2020-2029	100,000.00	-	100,000.00
1.2.1.3	Омогућити додатну прихрану у зимском периоду	2020-2029	1,300,000.00	-	1,300,000.00
1.2.1.4	Подржати изградњу ловно-техничких и ловно-узгојних објеката	2020-2029	1,400,000.00	-	1,400,000.00
1.2.1.6	Подржати мониторинг популација крупних сисара	2020-2029	200,000.00	100,000.00	100,000.00
1.2.1.7	Организовати едукацију ловочувара	2020-2029	100,000.00	-	100,000.00
1.2.1.8	Осигурати активну сарадњу са научним, образовним, ловним и другим институцијама				
1.2.2.	Риболовна фауна				
1.2.2.1	Израдити планске документе и осигурати њихово спровођење	2020-2029	550,000.00	-	550,000.00
1.2.2.2	Пратити бројност аутохтоних врста риболовне фауне, Пратити бројност и стања аутохтоне поточне пастрмке са могућношћу њене реинтродукције у Брњичку реку	2020-2029	350,000.00	200,000.00	150,000.00
1.2.2.3	Вршити контролу успешности мреста са последичним порибљавањем	2020-2029	1,000,000.00	-	1,000,000.00
1.2.2.4	Вршити контролу утицаја алохтоних врста на аутохтоне врсте са могућим решењима, Пратити количине тешких метала у муљу, води и риби	2020-2029	650,000.00	400,000.00	250,000.00
1.2.2.5	Заштитити плодишта риба и рибље млађи са плавних подручја, Контролисати коришћење рибљег фонда	2020-2029	250,000.00	-	250,000.00
1.3.	Активности на заштити и очувању шумских екосистема		26,753,333.33	4,700,000.00	22,053,333.33
1.3.1.	Израдити План развоја шума у НП „Ђердап“, Припремити и израдити Основе газдовања у државној својини за дванаест газдинских јединица	2020-2029	7,000,000.00	-	7,000,000.00
1.3.2.	Стручно-саветодавни послови у шумама сопственика	2020-2029	4,000,000.00	2,000,000.00	2,000,000.00
1.3.3.	Вршити мониторинг дебљинског прираста као биондикатора виталности стабала и састојина У НП „Ђердап“	2020-2029	90,000.00	-	90,000.00
1.3.4.	Пратити здравствено стање шумских екосистема	2020-2029	300,000.00	-	300,000.00
1.3.5.	Вршити мониторинг штетних врста инсеката у шумским екосистемима НП "Ђердап"	2020-2029	500,000.00	-	500,000.00
1.3.6.	Подржати изградњу и одржавање шумских комуникација (путеви, влаке)	2020-2029	12,000,000.00	2,400,000.00	9,600,000.00
1.3.7.	Развити систем противпожарне заштите	2020-2029	1,000,000.00	200,000.00	800,000.00
1.3.9.	Израдити модел оптималне изграђености састојина у НП „Ђердап“	2020-2029	200,000.00	-	200,000.00
1.3.10.	Подржати утврђивање биомасе живог и мртвог дрвета, апсорпције угљен- диоксида и складиштења у најзначајнијим шумама НП „Ђердап“ – као база за процес мониторинга	2020-2029	300,000.00	-	300,000.00
1.3.12.	Идентификовати најважније области са екосистемима у природном статусу како би се укључиле у I степен заштите	2020-2029	50,000.00	-	50,000.00
1.3.15.	Штампање публикација	2020-2029	500,000.00	100,000.00	400,000.00
1.3.18.	Израдити модел оптималне изграђености састојина букве и китњака – II фаза у НП „Ђердап“	2020-2029	190,000.00	-	190,000.00
1.3.19.	Мониторинг дебљинског прираста храста китњака и букве	2020-2029	90,000.00	-	90,000.00

1.3.20.	Истражити утицај промене климе на шуме и шумске екосистеме НП „Ђердап“ - реконструкција климатских елемената из прошлости и прогноза у будућности	2020-2029	200,000.00	-	200,000.00
1.3.21.	Утврдити биомасу живог и мртвог дрвета, апсорпцију угљен-диоксида и складиштење у најзначајнијим шумама НП „Ђердап“ – као база за процес мониторинга	2021-2029	333,333.33	-	333,333.33
1.4.	Активности на заштити и очувања геолошког и геоморфолошког наслеђа		15,000.00	-	15,000.00
1.4.2.	Подржати наставак израде-допуне базе података о спелеолошким објектима на подручју НП „Ђердап“, на основу резултата реализованог пројекта везаног за спелеолошке објекте.	2020-2029	15,000.00	-	15,000.00
1.5.	Активности у циљу ублажавања и спречавања загађења		1,100,000.00	400,000.00	700,000.00
1.5.2.	Подржати санацију сметлишта из зоне приобаља	2020-2029	500,000.00	400,000.00	100,000.00
1.5.3.	Успоставити мониторинг квалитета воде у притокама Дунава на подручју НП „Ђердап“	2020-2029	300,000.00	-	300,000.00
1.5.4.	Пописати ђумуране на територији Парка, извршити анализу утицаја рада ђумурана на квалитет воде, земљишта и ваздуха	2020-2029	300,000.00	-	300,000.00
1.6.	Активности у циљу заштите вода		-	-	-
1.6.2.	Пратити ниво радиоактивности земљишта, маховина, лишајева и др.	2020-2029	-	-	-
1.7.	Научно-истраживачке активности		500,000.00	-	500,000.00
1.7.1.	Истраживање ентомофауне шумских и ливадских екосистема подручја НП „Ђердап“, мониторинг ретких и заштићених врста	2020-2029	300,000.00	-	300,000.00
1.7.6.	Истраживање степена угрожености шумских екосистема у целини	2020-2029	200,000.00	-	200,000.00
2.	Заштита културног наслеђа		100,000.00	-	100,000.00
	<i>Активности и мере у циљу очувања културних добара</i>				
2.1.	Активности у циљу очувања културних добара и културног наслеђа		100,000.00	-	100,000.00
2.1.1.	Утврдити статус и категоризацију непокретних културних добара за евидентирана добра која уживају претходну заштиту и утврдити границе њихове заштићене околине	2020-2029	100,000.00	-	100,000.00
2.1.2.	Истраживање материјалног и нематеријалног наслеђа на недовољно истраженим деловима подручја				
2.1.3.	Истраживање и израда регистра објеката народног градитељства каои њихова заштита				
2.1.4.	Осигурати укључивање културног наслеђа у националне и европске путеве културе				
3.	Туризам и спортско-рекреативне активности		3,800,000.00	400,000.00	3,400,000.00
	<i>Активности у циљу унапређења туристичког доживљаја природних и културних вредности</i>				
3.1.	Управљање посетиоцима		166,666.67	-	166,666.67
3.1.2.	Подржати активности које дају стратешки документи релевантни за НП „Ђердап“	2020-2029	83,333.33	-	83,333.33
3.1.6.	Сарађивати са планинарским друштвима на усмеравању посетилаца и означавању планинарских и шетних стаза	2020-2029	83,333.33	-	83,333.33
3.2.	Безбедно посећивање и кретање посетилаца		333,333.33	-	333,333.33
3.2.1.	Адаптирати нове и одржавати постојеће стазе	2020-2029	83,333.33	-	83,333.33
3.2.2.	Опременити стазе додатним информативним тематским мобилијаром	2020-2029	83,333.33	-	83,333.33
3.2.4.	Оформити тематске стазе (нпр. за mountainbiking)	2020-2029	83,333.33	-	83,333.33
3.2.6.	Пратити стање стаза	2020-2029	83,333.33	-	83,333.33
3.3.	Развијање Центра за посетиоце		2,000,000.00	400,000.00	1,600,000.00
3.3.1.	Постојећи Центар за посетиоце преуредити уз савремени дизајн и иновативни приступ излагања	2020-2029	2,000,000.00	400,000.00	1,600,000.00
3.3.2.	Осмислити и припремити тематске поставке				
3.3.3.	Допуњавати збирку експоната				
3.3.4.	Побољшати квалитет интерпретације				
3.3.5.	Развијање асортимана сувенира у сувенирници Центра за посетиоце НП „Ђердап“ који ће рефлектовати вредности НП „Ђердап“				
3.3.6.	Организовати активности са локалним становништвом-промоција њихових производа у Центру за посетиоце				
3.4.	Активности у циљу унапређења туристичке понуде		400,000.00	-	400,000.00

3.4.1.	Прикупити и презентovati збрику предмета који би представили културну баштину, осмислити и организовати изложбе културне баштине подручја НП „Ђердап“ ;	2020-2029	400,000.00	-	400,000.00
3.4.2.	Осмислити демонстрацију традиционалних заната и омогућити посетиоцима да се активно укључе у демонстрацију традиционалних заната;				
3.4.3.	Осмислити и организовати тематске програме на терену са циљем упознавања природних вредности (упознавање геолошке историје, посматрање птица, истраживање пећина и сл.);				
3.4.4.	Осмислити и организовати тематске програме са циљем упознавања културних вредности (обилазак споменика културе исл.);				
3.4.5.	Осмислити нове рекреативне садржаје за посетиоце Парка;				
3.4.6.	Осмислити и развијати садржаје за туризам специјалних интересовања (авантуристички туризам, екотуризам, кампинг, гастрономске туре);				
3.4.7.	Увођење атрактивних садржаја у вези са туризмом на Дунаву (манифестације, интерактивни садржаји за посетиоце);				
3.4.8.	Осмислити и развијати садржаје намењене особама са посебним потребама;				
3.4.9.	Осмислити посебне програме за различите циљне групе који би се реализовали у месецима који се сматрају вансезонским, како би се умањило сезонски карактер посета НП „Ђердап“;				
3.4.10.	Успостављање сарадње са локалним самоуправама и локалном заједницом (занатлије, издавачи смештаја, туроператори, произвођачи пољопривредних производа, представници удружења и др.) у циљу диверзификације туристичке понуде и побољшања квалитета понуде.				
3.5.	Активности у циљу унапређења промоције НП Ђердап	900,000.00	-	900,000.00	
3.5.1.	Промовисати туристичку понуду НП „Ђердап“ на националном и међународном тржишту;	2020-2029	900,000.00	-	900,000.00
3.5.2.	Наступати на туристичким сајмовима у циљу туристичке промоције НП „Ђердап“ ;				
3.5.3.	Промоција путем штампаних и електронских медија;				
3.5.4.	Промоција путем штампаног материјала и коришћења савремених технологија;				
3.5.5.	Израдити туристичку карту НП „Ђердап“				
3.5.6.	Израђивати нове туристичке промотивне спотове;				
3.5.7.	Осмислити и реализовати тематске мултимедијалне презентације за циљне групе, организовати мултимедијалне презентације у већим градским центрима;				
3.5.8.	Наставити сарадњу са туристичким организацијама;				
3.5.9.	Помагати и учествовати у организацији традиционалних и нових манифестација;				
3.5.10.	Успоставити сарадњу са туристичким агенцијама и организаторима путовања;				
3.5.11.	Организовати студијска путовања за специјализоване туристичке новинаре и представнике туристичких агенција;				
3.5.12.	Успоставити сарадњу са локалним становништвом и заинтересованим странама у циљу промоције и укључивања услуга и производа локалног становништва у туристичку понуду НП „Ђердап“;				
3.5.13.	Имплементирати активности у оквиру реализованог пројекта Bioregio и сарађивати у циљу развоја заједничких туристичких активности са Парком природе Портил де Фиер (Portile de Fier).				
4.	Сарадња и подршка локалној заједници	500,000.00	-	500,000.00	
4.1.	Укључити локално становништво у активности НП „Ђердап“	2020-2029	500,000.00	-	500,000.00
4.2.	Организовати тематске едукативне радионице за локално становништво				
4.3.	Обавештавање шире јавности о активностима НП „Ђердап“ путем медија, интернет адресе, средстава информисања				
4.4.	Наставак сарадње и реализација заједничких програмских активности са локалним заједницама, удружењима грађана и невладиним организацијама (активности се преваходно односе на помоћ у организацији традиционалних манифестација)				
4.5.	Организовати саветодавне састанке за локално становништво				
4.6.	Промовисати локалне производе и услуге штампом промо материјала				

4.7.	Штампа билтена за локално становништво о активностима НП „Ђердап“ , резултатима рада, годишњим плановима и програмима				
5.	Едукација и интерпретација		790,000.00	250,000.00	540,000.00
5.1.	Развити и одржавати интернет адресу и facebook страницу парка	2020-2029	50,000.00	-	50,000.00
5.2.	Израдити Програме едукације за различите циљне групе	2020-2029	50,000.00	-	50,000.00
5.3.	Израдити упитнике за оцену квалитета едукативних програма	2020-2029	10,000.00	-	10,000.00
5.4.	Наставити обележавање значајних еколошких датума	2020-2029	50,000.00	-	50,000.00
5.5.	Осмислити и организовати тематске програме за специфичне циљне групе (птице Ђердапа, сисари Ђердапа, археологија Ђердапа итд.)	2020-2029	10,000.00	-	10,000.00
5.6.	Израда едукативног материјала и едукативних игара	2020-2029	500,000.00	250,000.00	250,000.00
5.7.	Снимање образовних емисија	2020-2029	30,000.00	-	30,000.00
5.8.	Одржавање конференције за новинаре	2020-2029	30,000.00	-	30,000.00
5.9.	Оспособити запослене за укључивање у реализацију едукативних активности (реализација радионица, вођење посетиоца итд.)	2020-2029	30,000.00	-	30,000.00
5.10.	Формирати Мрежу школа партнера у очувању природних и културних вредности Ђердапа	2020-2029	30,000.00	-	30,000.00
6.	Одрживо управљање и администрација		129,370,924.62	20,847,482.80	108,523,441.83
6.1.	Израдити систематизацију предузећа				
6.3.	Подржати едукацију запослених - учествовање на међународним скуповима, радионицама, студијским путовањима, семинарима, разменама стручњака, разним курсевима итд.	2020-2029	1,050,000.00	-	1,050,000.00
6.4.	Набавити неопходну опрему за обављање делатности	2020-2029	18,063,895.88	667,836.35	17,396,059.54
6.5.	Учествовати у изради урбанистичких планова – планова генералне и детаљне регулације за подручја општина Голубац, Кладово и Мајданпек у циљу спровођења законских обавеза утврђених Просторним планом подручја посебне намене Националног парка Ђердап („Сл. гласник РС“, број 43 од 17.05.2013.год.)	2020-2029	10,000.00	-	10,000.00
6.6.	Укључивање у предстојеће пројекте и имплементација пројеката (финансираних од стране ЕУ, као и остали извори финансирања)	2020-2029	700,000.00	-	700,000.00
6.7.	Укључивање и активно учешће у мрежама заштићених подручја (Карпатска мрежа заштићених подручја, Дунавска мрежа заштићених подручја, Паркови Динариди, мреже геопаркова и сл.)	2020-2029	600,000.00	-	600,000.00
6.8.	Бруто зараде особља запосленог код управљача на пословима управљања заштићеним подручјем	2020-2029	108,947,028.74	20,179,646.45	88,767,382.29
УКУПНО			169,179,257.96	27,297,482.80	141,881,775.16